

T.C.

AKSARAY ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI

REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK BİLİM DALI

**ROMANTİK İLİŞKİLERDE PARTNER ŞİDDETİNE MARUZ KALAN
KADINLARIN ŞİDDETE İLİŞKİN ALGILARININ İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

YUNUS BEDİR

DANIŞMAN

PROF. DR. REZZAN GÜNDOĞDU

AKSARAY 2021

T.C.
AKSARAY ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK BİLİM DALI

ROMANTİK İLİŞKİLERDE PARTNER ŞİDDETİNE MARUZ KALAN
KADINLARIN ŞİDDETE İLİŞKİN ALGILARININ İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

YUNUS BEDİR

DANIŞMAN
PROF. DR. REZZAN GÜNDOĞDU

AKSARAY 2021

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU

Bu tezin tüm hakları saklıdır. Kaynak göstermek koşuluyla tezin teslim tarihinden itibaren 6(altı) ay sonra tezden fotokopi çekilebilir.

YAZARIN

Adı :Yunus

Soyadı :Bedir

Bölümü :Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık

İmza :

Teslim Tarihi :

TEZİN

Türkçe Adı :Romantik İlişkilerde Partner Şiddetine Maruz Kalan Kadınların Şiddete İlişkin Algılarının İncelenmesi

İngilizce Adı :Examining the perceptions of violence of Women Who Exposed to Partner's Violence in Romantic Relationships

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazım sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

Yazarın Adı: Yunus BEDİR

İmza:

T.C.
AKSARAY ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

JÜRİ ONAY SAYFASI

Yunus BEDİR tarafından hazırlanan “Romantik İlişkilerde Partner Şiddetine Maruz Kalan Kadınların Şiddete İlişkin Algılarının İncelenmesi” başlıklı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği / oy çokluğu ile Aksaray Üniversitesi Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı/ Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bilim Dalı’nda Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

İMZA

Danışman: (Prof. Dr. Rezzan GÜNDOĞDU)

(Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Aksaray Üniversitesi)

Üye: Prof. Dr. Ümit MORSÜNBÜL

(Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Aksaray Üniversitesi)

Üye: Prof. Dr. Yasemin YAVUZER

(Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi)

Tez Savunma Tarihi: 10.12.2021

Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulunu’nuntarih ve

Sayılı kararı ile onaylanmıştır.

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü
Doç. Dr. Sevilay USLU DİVANOĞLU
İmza

İTHAF

Canım Aileme..

TEŞEKKÜR

İlk olarak lisans, yüksek lisans ve tez sürecimde bilgi birikim ve tecrübeleriyle benden desteklerini esirgemeyen, yoğun akademik çalışmaları arasında kıymetli vaktini ayırarak bana yol gösteren, kendisiyle çalışmaktan onur duyduğum çok değerli hocam ve tez danışmanım Sayın Prof. Dr. Rezzan GÜNDOĞDU'ya katkılarından dolayı en içten duygularıyla teşekkür ederim.

Yüksek lisans ve tez hazırlama sürecime katkılarıyla destek veren değerli hocalarım Sayın Prof. Dr. Ümit MORSÜNBÜL ve Sayın Doç. Dr. Mehmet Ertuğrul UÇAR'a teşekkür ederim. Ayrıca Tez çalışmama değerli görüş ve önerileriyle katkı sağlayan jürideki değerli hocam Sayın Prof. Dr. Yasemin YAVUZER'e teşekkürü bir borç bilirim.

Lisans ve yüksek lisans eğitimim boyunca desteklerini her zaman hissettiğim değerli hocalarım Doç. Dr. Savaş KARAGÖZ ve Ar. Gör. Yaser Emir ELHATİP'e teşekkür ederim. Emek, özveri ve çaba ile gerçekleştirilen bu yüksek lisans tezinin ortaya çıkmasında katkısı olan çok sayıda kişi vardır. Her birinin ismini burada vermek mümkün olmasa da bu süreçte benden yardımlarını esirgemeyen başta kıymetli meslektaşım Psik. Dan. Hazal Gürler olmak üzere bu tezin ortaya çıkmasını sağlayan değerli görüşleriyle katkı sağlayan tüm katılımcılara teşekkürü bir borç bilirim

Son olarak hayata ilk adımı attığım günden bu yana her zaman maddi ve manevi anlamda beni destekleyen, varlıklarıyla bana güç veren canım aileme teşekkür eder, şükranlarımı sunarım.

AKSARAY ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ROMANTİK İLİŞKİLERDE PARTNER ŞİDDETİNE MARUZ KALAN
KADINLARIN ŞİDDETE İLİŞKİN ALGILARININ İNCELENMESİ

(Yüksek Lisans Tezi)

Yunus BEDİR, Aksaray 2021

ÖZET

Bu araştırmanın amacı romantik ilişkilerde partner şiddetine maruz kalan kadınların şiddete ilişkin algılarının incelenmesidir. Çalışmanın araştırma grubunu romantik ilişkisinde partneri tarafından şiddet görmüş ve yaşları 18 ile 35 arasında değişen toplam 20 kadın oluşturmaktadır. Araştırmanın amacı kapsamında veri toplama aracı olarak katılımcılara “Onay Formu”, “Kişisel Bilgi Formu” ve “Yarı Görüşme Formu” uygulanmıştır. Araştırmaya katılan katılımcılardan elde edilen bilgiler deşifre edilerek yazılı metin haline getirilerek nitel veri elde edilmiştir. Elde edilen verilerin analizinde nitel araştırmalarda kullanılan nitel veri analiz yöntemlerinde içerik analizi kullanılmıştır. Araştırma bulgularına göre katılımcıların maruz kaldığı şiddetin, ilişki doyumunu olumsuz etkilediği; ilişkide ortaya çıkan problemlerde katılımcıların birçoğunun problem çözme stratejisi olarak partneriyle iletişim kurmayı seçtiği; en çok maruz kalınan ve en yaralayıcı şiddet türünün psikolojik şiddet olduğu; şiddetin ortaya çıkma nedeni olarak yetiştirilme tarzı, kıskançlık, kültürel çatışma ve düşük ekonomik düzey olduğu sonucuna varılmıştır. Araştırmanın bulguları literatür ışığında tartışılarak önerilerde bulunulmuştur.

Bilim Kodu :10907

Anahtar Kelimeler :Romantik ilişki, Partner, Şiddet

Sayfa Adedi :124

Danışman :Prof. Dr. Rezzan GÜNDOĞDU

AKSARAY UNIVERSITY
SOCIAL SCIENCES INSTITUTE
EXAMINING THE PERCEPTIONS OF VIOLENCE OF WOMEN
WHO EXPOSED TO THEIR PARTNER VIOLENCE IN ROMANTIC
RELATIONSHIPS

(M.A. Thesis)

Yunus BEDİR, Aksaray 2021

ABSTRACT

The aim of this research is to examining the perceptions of violence of women who exposed to their partner violence in romantic relationships. The research group of the study consists of 20 women with aged between 18 and 35 who have been subjected to violence by their partners in their romantic relationship. Within the scope of the research, “Consent Form”, “Personal Information Form” and “Semi-Interview Form” were applied to the participants as data collection tools. Qualitative data were obtained by deciphering the information obtained from the participants in the research and turning them into written text. In the analysis of the obtained data, content analysis was used in qualitative data analysis methods in this research. According to the research results, the violence experienced by the participants negatively affected their relationship satisfaction; most of the participants chose to communicate with their partner as a problem-solving strategy in the problems that arise in the relationship; the most common and most hurtful type of violence is psychological violence; the reasons for the emergence of violence are upbringing, jealousy, cultural conflict and low economic status. The consequences of the study were discussed according to literature and suggestions were made for the future studies.

Science Code :10907

Keywords : Romantic relationship, Partner, Violence

Number of Pages :124

Supervisor : Prof. Dr. Rezzan GÜNDOĞDU

İÇİNDEKİLER

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU	i
ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI	ii
JÜRİ ONAY SAYFASI.....	iii
İTHAF	iv
TEŞEKKÜR.....	v
ÖZET	vi
ABSTRACT	vii
İÇİNDEKİLER.....	viii
TABLolar LİSTESİ.....	xi
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xii
BİRİNCİ BÖLÜM.....	1
GİRİŞ.....	1
1.1. Araştırmanın Problemi	5
1.2. Araştırmanın Amacı.....	5
1.3. Araştırmanın Önemi	5
1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	6
1.5. Tanımlar	6
İKİNCİ BÖLÜM	8
İLGİLİ KURAMSAL ÇERÇEVE VE ARAŞTIRMALAR.....	8
2.1. Şiddetin Tanımı ve Partner Şiddeti	8
2.2. Partner Şiddetinin Türleri.....	10
2.2.1. Fiziksel Şiddet.....	10
2.2.2. Psikolojik Şiddet	11
2.2.3. Ekonomik Şiddet	12
2.2.4. Cinsel Şiddet	13

2.2.5. Dijital Şiddet	14
2.3. Partner Şiddetin Döngüsel Aşamaları	14
2.3.1. Gerginliğin Tırmanması Aşaması.....	14
2.3.2. Şiddet Aşaması.....	15
2.3.3. Balayı Aşaması.....	15
2.4. Partner Şiddetinin Nedenleri.....	15
2.4.1. Partner Şiddetine Yönelik Tutumlar	16
2.4.2. Psikolojik ve Sosyolojik Nedenler	17
2.4.3. Sosyo-Kültürel Nedenler.....	22
2.4.4. Ekonomik Nedenler.....	24
2.4.5. Eğitim Durumu.....	24
2.4.6. Bireysel Etkenler	25
2.5. Kadına Yönelik Şiddete İlişkin Yaklaşımlar	26
2.5.1. Feminist-Politik Yaklaşım	27
2.5.2. Sosyo-Kültürel Yaklaşım	29
2.5.3. Psikolojik-Biyolojik Yaklaşım.....	30
2.6. Partner Şiddetinin Boyutları	32
2.6.1. Türkiye’de Partner Şiddetinin Boyutları	33
2.6.2. Dünya’da Partner Şiddetinin Boyutları.....	36
2.7. Partner Şiddetinin Kadınlar Üzerindeki Etkileri.....	38
2.8. Partner Şiddetine Maruz Kalan Kadınların İlişkiyi Sürdürme Nedenleri	39
2.9. Şiddeti Uygulayan Erkeklerin Özellikleri.....	41
2.10. Dünyada Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelenin Tarihsel Gelişimi ve Yasal Düzenlemeler.....	43
2.11. Türkiye’de Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelenin Tarihsel Gelişimi ve Yasal Düzenlemeler.....	46
2.12. Partner Şiddetiyle Baş Etme Stratejileri.....	49
2.13. Partner Şiddetinin Önlenmesi.....	50
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	53

YÖNTEM.....	53
3.1. Araştırmanın Modeli.....	53
3.2. Çalışma Grubu.....	55
3.3. Veri Toplama Araçları.....	56
3.3.1. Kişisel Bilgi Formu	56
3.3.2. Yarı Görüşme Formu	56
3.4. Veri Toplama Süreci	57
3.5. Araştırmacının Deneyimleri	57
3.6. Verilerin Analizi.....	58
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	60
BULGULAR	60
BEŞİNCİ BÖLÜM	79
TARTIŞMA VE SONUÇ.....	79
KAYNAKÇA	88
EKLER.....	101
EK-1 Kişisel Bilgi Formu	101
EK-2 Onay Formu.....	102
EK-3 Görüşme Formu	103
EK-4 Örnek Görüşme.....	105
EK-5 Tez Değerlendirme Formu	109

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1 Katılımcıların Demografik Bilgileri	55
Tablo 2 Partner ilişkileri.....	61
Tablo 3 Partner ilişkilerinde algılanan şiddet türü	66
Tablo 4 Partner şiddetinin nedenleri	71
Tablo 5 Partner şiddeti uygulama sonrası verilen tepkiler.....	75

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1	Ana temalar ve kategoriler	60
---------	----------------------------------	----

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

Kadına yönelik uygulanan şiddet ve kadın cinayetleri dünyada ve ülkemizde ciddi bir sorun haline gelmiştir. Bu durum insanlığın ilk ortaya çıktığı zamanlardan günümüze kadar küresel bir boyut kazanarak toplumsal bir sorun haline gelmiştir. Dünya da ve ülkemizde geçmişten günümüze belirgin bir şekilde artarak evrensel bir sorun haline gelen kadına yönelik şiddet pek çok olumsuz sonuçlar ortaya çıkarmaktadır. Kadına yönelik şiddetin yaratmış olduğu örseleyici bu olgu partneri tarafından şiddete maruz kalan kadınlarda birçok psikolojik sorunların ortaya çıkmasına neden olmaktadır.

Dünya Sağlık Örgütüne göre şiddet; kişinin kendine yönelik, çevresindeki başka birine yönelik ya da bir gruba karşı uygulamış olduğu fiziksel güç ve kişiyi tehdit edici cümleler veya kişinin zarar görmesine neden olabilecek eylemler içeren davranışların sonucunda ölüm ve yaralanma gibi olumsuz sonuçlar doğurmanın yanı sıra kişiye psikolojik olarak da zarar veren davranış biçimi olarak tanımlanmaktadır. Dünya Sağlık Örgütü, şiddeti üç kategori olarak ele almıştır. Bunlar; kişinin kendine karşı uygulamış olduğu şiddet davranışı, kişiler arası şiddet ve kolektif şiddettir. Kolektif şiddeti açacak olursak, şiddetin toplumsal bir boyut kazanarak bir topluma karşı uygulanmasıdır (World Health Organization, 2002).

Şiddet, dünyanın her yerinde görülen ve çeşitli şekillerde ortaya çıkan, insan deneyiminin bir parçası haline gelmiştir (Dahlberg & Krug, 2002). Şiddet; insanların var olan güvenlik ihtiyaçlarının ihlal edilmesi anlamını taşımaktadır. Yaş, cinsiyet, kültür ve mekan gibi öğelerin hiçbir etkisinin olmadığı, insanların tehlike altında olduğu ve sonuçlarının insanlara zarar verecek kadar korkunç olan bir yaşantı deneyimidir (Lawson & Rowe, 2009).

Şiddet olgusu insanlık tarihiyle beraber ortaya çıkmış olup günümüze kadar varlığını sürdürmüştür. Şiddet olgusunu betimlerken birçok bireysel ve toplumsal öge ile beraber karmaşık bir görüntü sergilediği için bu olgunun tanımlanması oldukça zordur (Uyanık &

Aktaş, 2016). Şiddetin tanımlanması ve hangi davranışların şiddet olarak nitelendirildiği günümüzde tartışmalı bir konu haline gelmiştir. Şiddet sözcüğünün etimolojisine baktığımızda Türk diline Arapçada geçmiş olup kelime anlamı olarak “sertlik, kaba kuvvet uygulama, kaba davranış” gibi anlamlara gelmektedir (Köknel, 1996).

Kadına yönelik şiddet ile ilgili yapılan çalışmalar mevcuttur. Bu alanda yapılan çalışmaları incelediğimizde kadına yönelik uygulanan şiddet çalışmalarında genellikle fiziksel şiddete odaklanılmakta ve özellikle “aile içi eş şiddeti” üzerinde çalışmaların yoğunlaştığı görülmektedir. Yakın partner şiddeti kavramı; romantik ilişki içinde her iki taraf arasında meydana gelen şiddet olarak tanımlanmaktadır (Heise, Ellsberg, & Gottmoeller, 2002). Yakın partner şiddetiyle ilgili yapılan bu tanımlama, ilişki içerisinde meydana gelen şiddette cinsiyetlerin almış oldukları konumuna ve şiddetin yönüne dair tam anlamıyla yeterince bilgi vermemektedir. Ancak şiddet ile ilgili yapılan çalışmalar incelendiğinde şiddete maruz kalan kişilerin genellikle kadın olduğu; şiddeti uygulanan, kontrol ve güç odaklarını elinde bulunduran kişilerin ise erkekler olduğu sonucuna varılmıştır (Nicolson & Wilson, 2004). Yakın partner şiddeti, sadece evlilik ve hane içinde kadına karşı uygulanan şiddet olayın kapsamamaktadır. Aynı zamanda flört ilişkilerinde yaşanan şiddeti ve uzun ya da kısa sevgilik dönemlerinde de kadınların maruz kaldığı her türlü şiddeti içine almaktadır. Başka bir şekilde ifade edecek olursak; yakın partner şiddeti sadece aile içinde kadınların maruz kaldığı eş şiddeti değil aynı zamanda tüm romantik ilişkilerde yaşanan şiddet olarak ele alınmaktadır.

Yakın partner şiddeti bir çok olumsuz sonucu olan ve şiddete maruz kalan kadınlarda pek çok psikolojik belirti ortaya çıkaran örseleyici bir yaşam olayı olarak karşımıza çıkmaktadır. Golding (1999) tarafından şiddet mağduru kadınlarla yürütülen bir meta-analiz çalışmadan elde edilen verilere göre, şiddette maruz kalan kadınların %64’ünde travma sonrası stres bozukluğu görülmektedir. Yine çalışmanın bir başka sonucu ise şiddete maruz kalan kadınların %48’inde ise depresyon belirtileri gösterdikleri sonucuna varılmıştır (Golding, 1999). Yakın partner şiddeti örseleyici bir yaşam olayı olduğundan dolayı şiddete maruz kalan kadınlarda bir çok olumsuz psikolojik etki ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Şiddete maruz kalan kadınlarda alkol ve madde kullanımı, intihar, fobiler, kaygı bozukluğu gibi psikolojik sonuçlar ortaya çıkmaktadır (Mechanic, Weaver, & Resick, 2008).

Ülkemizde ve Dünyada kadın cinayetlerinde ve partneri tarafından şiddete maruz kalan kadınların sayısında artış gözlemlenmektedir. Kadına yönelik şiddet ile ilgili yapılan

alışmaları incelediğimizde, 2014 yılında yapılan bir çalışmanın sonucuna göre cinsiyete dayalı gelişme endeksine göre Türkiye 148 lke arasında 118. Sırada olduğu ortaya çıkmıştır (Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı , 2014). 2015 yılında yapılan bir çalışmanın sonucuna göre ise cinsiyete dayalı gelişme endeksine göre Türkiye 145 lke arasında yapılan değerlendirmelerin sonucuna göre 130. Sırada yer almıştır (World Economic Forum, 2015). Elde edilen sonuçları değerlendirdiğimizde kadının hayatının birçok alanının da bir önceki yılın sonuçlarına göre gerileme olduğu sonucuna varılmaktadır. Ulaşılan sonuçlar gösteriyor ki kadının partneri tarafından şiddete maruz kalma düzeyi çok açık bir şekilde kendini göstermektedir.

Dünya Sağlık rgt farklı kültürleri temsil eden 24 binden fazla kadın ile kadına yönelik aile içi şiddet ile ilgili bir çalışma yürütmüştür. Bu çalışmanın sonucuna göre, partner şiddetinin tüm ülkelerde yaygın olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmadan elde edilen veriler; partneri tarafından fiziksel şiddete maruz kalan kadınların oranı %13 ile %61 arasında olduğu, partnerleri tarafından yaşamlarının bir döneminde cinsel şiddete maruz kalma oranı %6 ile %59 arasında olduğu, partnerleri tarafından duygusal şiddete maruz kalma oranı ise %20 ile %75 oranında olduğu sonucuna varılmıştır (World Health Organization, 2005).

Türkiye’de kadına yönelik şiddet ya da partner şiddeti ile ilgili yapılan çalışmalar incelendiğinde, kadınların yaşamlarının bir döneminde partnerleri tarafından fiziksel şiddete maruz kalma oranı %36 olduğu sonucuna varılmıştır. Araştırmadan elde edilen bir diğer sonuç ise cinsel şiddete maruz kalma oranı %14 olarak bulunmuştur. Yine bu araştırmadan elde edilen bir başka sonuca göre kadınların partnerleri tarafından duygusal şiddete maruz kalma oranı %44 olduğu sonucuna varılmıştır (T.C Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, 2014). Şiddete maruz kalan 34 kadınla yapılan bir çalışmanın sonucuna göre; katılımcıların tümü fiziksel şiddete, %59’u psikolojik şiddete ve %3’ ise ekonomik şiddete maruz kaldığını belirtmiştir (Gündoğdu & Yavuzer, 2013). Ülkemizde son zamanlarda kadın cinayetleri ve kadına yönelik uygulanan şiddet oranı artış göstermektedir. Her yıl partnerinden şiddet görerek kadın cinayetlerine bir yenisi daha eklenmektedir. Rakamlar sayıların her geçen yıl arttığını açıkça ortaya koymaktadır. 2017 yılında öldürülen kadın sayısı 409, 2018 yılında bu sayı 440’a çıkmıştır. Yapılan alışmalar ile elde edilen veriler buzdağının sadece görünen kısmı olduğunu söyleyebiliriz. Birçok kadın partnerinden korktuğu için, başına bir şey gelecek kaygısıyla partneri tarafından şiddete maruz kaldığı söylemeyip gizlemektedir.

Kadına yönelik şiddetle ilgili yapılan çalışmalar mevcuttur. Ancak bu konu ile ilgili yapılan çalışmalar genellikle fiziksel şiddete odaklanılmaktadır. Diğer şiddet türlerine daha az değinilmektedir. Günümüzde şiddet denince akla gelen sadece fiziksel şiddet olmaktadır. Ancak şiddet sadece fiziksel olarak değil sözel, psikolojik, cinsel ve ekonomik olarak da uygulanmaktadır.

Konu ile ilgili alan yazın incelendiğinde kadına yönelik şiddet ile ilgili var olan çalışmalar, öncelikle nicel olduğu görülmektedir. Nicel araştırma yöntemi, yanlılıktan uzak, nesnel olan, neden sonuç ilişkisini açıklayan bir araştırma yöntemidir. Örneklemden elde edilen veriler evrene genellemektedir. (Gall, Borg, & Gall, 1996). Buna karşın nitel araştırma yöntemlerindeki temel amaç çalışılan araştırma konusuyla ilgili sosyal gerçekliği bireyin bakış açısıyla ele almak ve kavramaktır (Firestone, 1987). Nicel araştırmalar örneklemden yola çıkarak elde edilen bulguları evrene genellemektedir. Buna karşın nitel araştırma yöntemi, genelleyebilir bilgi yerine araştırmanın örnekleminden yola çıkarak derinlemesine ve bütünsel bilgi elde etmemizi sağlamaktadır (Gall, Borg, & Gall, 1996).

Romantik ilişkilerde kadınlara yönelik yapılan partner şiddetiyle ilgili yapılan çalışma sayısı oldukça azdır. Dünyada ve ülkemizde yaşanan bu örseleyici yaşam olayı bilinen ve elde edilen oranlardan çok daha fazla yaşanmaktadır. Kadınlar partnerleri tarafından tehdit edildiği için korkmakta ve şiddete maruz kaldığını ifade etmemektedir. Özellikle sosyo-kültürel düzeyi düşük olan bölgelerde bu durum kendini çok acı bir şekilde göstermektedir. Bununla ilgili kadınların kendini güvende hissettikleri, yaşamış olduğu şiddet olgusunu korkmadan rahat bir şekilde ifade edebileceği çalışmalar yapılmalıdır. Partner şiddetiyle ilgili daha kapsamlı araştırmalar yapılarak, nitel araştırmalar kullanılarak daha derinlemesine bilgi elde ederek, romantik ilişkilerinde partner şiddetine maruz kalan kadınların sahip oldukları düşünceleri daha iyi anlayabiliriz. Nitel çalışma yöntemiyle elde ettiğimiz bu verilerle partner şiddetiyle ilgili çok daha kapsamlı bilgi elde edebiliriz. Romantik ilişkisinde partneri tarafından şiddete maruz kalan kadınların, şiddete karşı görüşlerini alarak bu şiddeti önlemeye yönelik çalışmalar planlanabilir. Maruz kaldıkları şiddetin nedenlerine odaklanmak, şiddete karşı göstermiş oldukları tepkilere, en fazla maruz kaldıkları şiddet türü gibi alanlara odaklanarak çalışmalar yapılabilir. Bu kapsamda yapılacak olan çalışmaların sayısı artırılarak buna yönelik önleme programları oluşturularak hem ülkemizde hem de dünyada partner şiddetinin sona ermesine yönelik çalışmalar yapılmalıdır.

1.1.Araştırmanın Problemi

Bu araştırmanın problemi romantik ilişkilerde partner şiddetine maruz kalan kadınların şiddete ilişkin algılarının incelenmesidir.

1.2.Araştırmanın Amacı

Tüm dünya genelinde en yaygın toplumsal sorunlardan biri haline gelen kadına yönelik şiddet günümüzde de çok yüksek seviyelere ulaşmış durumdadır ve bu durumun giderek arttığını söylemek mümkün. Romantik ilişkilerinde partner şiddeti; şiddete maruz kalan kadınlarda bir çok olumsuz durumun ortaya çıkmasına sebep olmaktadır. Şiddete maruz kalan kadınların yaşamış oldukları şiddete ilişkin görüşlerine, maruz kaldıkları şiddete ilişkin algılarına, şiddetin ilişkilerine olan etkisine, maruz kaldıkları şiddete karşı göstermiş oldukları tepkilere ve problem çözme stratejilerine odaklanmak problemin ortaya çıkardığı olumsuz durumları en aza indirmek için önem arz etmektedir. Bundan dolayı bu nitel çalışmanın amacı; Romantik ilişkilerinde partner şiddetine maruz kalan kadınların şiddete ilişkin algılarını incelenmektir.

1.3.Araştırmanın Önemi

Kadına yönelik uygulanan şiddet ve kadın cinayetleri dünyada ve ülkemizde çok ciddi bir sorun haline gelmiştir. Bu durum dünya genelinde bir toplumsal sorun haline gelmiştir. Kadına yönelik şiddet ilgili yapılan çalışmaları incelediğimizde; kadına yönelik şiddet hem ülkemizde hem de dünyada ciddiyetini ortaya koymaktadır. TÜİK (2016) verilerine göre; Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nın 2014 yılında yaptığı bir çalışmanın ortaya koyduğu verilere göre Türkiye'de yaşamının herhangi bir döneminde partneri veya eşi tarafından fiziksel şiddete maruz kalan kadın nüfusu %35,5'dir.

Dünya Sağlık Örgütü'nün yaptığı araştırmaların ortaya koyduğu verilere göre ise hayatı boyunca her 3 kadından biri partneri ya da partneri dışında herhangi biri tarafından fiziksel ya da cinsel şiddete maruz kalmaktadır. Gelişmiş ülkelerde bu oran %23,2 iken; Avrupa bölgesinde %25 oranındadır. Amerika Kıtasında %29,8, Afrika, Güneydoğu Asya ve Doğu Akdeniz'de bu oran %37 civarındadır (DSÖ, 2014).

Kadına yönelik şiddet sadece kadınları değil aynı zamanda toplumları da etkileyen çok ciddi sonuçlar doğurmaktadır. Bu konu ile ilgili yapılan çalışmaları incelediğimizde

şiddetin kadın sağlığı üzerindeki etkilerinin olduğu görülmektedir. Kadına yönelik şiddetin ortaya çıkardığı etkilere bakıldığında, partneri tarafından şiddete maruz kalmış kadınlarda yüksek derecede kaygı, depresyon, güvensizlik, stres, intihara meyilli olma, uyku bozukluğu, alkol kullanımı, yaşanan travmaya bağlı psikolojik rahatsızlıklar örnek olarak gösterilebilir (Köse & Beşer, 2007).

Çok yaygın bir sorun olarak kabul edilen kadına yönelik şiddetin nedenleri, etkileyen faktörler ve sonuçları konusunda yapılan çalışmalar önem taşımaktadır.

1.4.Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırma kapsamında elde edilen verilerin değerlendirilmesinde şu sınırlılıklar dikkate alınmıştır.

- Araştırma, romantik ilişkilerinde partner şiddetine maruz kalan 20 katılımcı ile sınırlıdır.
- Araştırma, iç Anadolu Bölgesindeki Ankara, Kırıkkale, Aksaray ve Niğde illerinde yaşayan 18 yaş ile 35 yaş arasında olan romantik ilişkilerinde partner şiddetine maruz kalan kadınlarla sınırlı kalacaktır.

1.5.Tanımlar

Partner: Kişisel bir ilişki ya da kişiler arasında meydana gelen bir duygu olup olmamasına bağlı olmaksızın meydana gelen yakın ilişki olarak tanımlanabilir. Burada önemli olan bu yakın ilişkinin oluşması için her zaman diğer bir kişinin olmasıdır (Rotenberg, Shewchuk, & Kimberley, 2001).

Şiddet: Dünya Sağlık Örgütü'ne göre şiddetin tanımı “kişinin kendisine yönelik, başkasına yönelik, bir grup ya da topluma yönelik olan, ölüm ve yaralanmaya, psikolojik zarara yolma açması ya da açma olasılığının bulunması durumu” olarak tanımlanmaktadır. Diğer bir tanımıyla şiddet; huzuru bozan, tartışmaya sebep olan, fiziksel ya da fiziksel olmayan davranışlarda kapsayan ve sonucunda fiziksel ya da duygusal acı veren eylemler olarak tanımlanır (Danık, 2000).

Romantik İlişki: Bütün toplumlarda, her kültürde ve tüm zamanlarda var olmuştur ve hemen hemen her insanın yaşamının bir döneminde en az bir kez yaşadığı ya da yaşamayı umut ettiği bir duygusal durumdur (Brown, 2010).

Görüşme: Sosyal bilimlerde özellikle de sosyoloji alanında en fazla tercih edilen araştırma yöntemlerinden biridir. Etkili bir veri toplama yöntemidir (Yıldırım & Şimşek , 2018).

İKİNCİ BÖLÜM

İLGİLİ KURAMSAL ÇERÇEVE VE ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde şiddet ve partner şiddetinin; tanımı, şiddetin türleri, partner şiddetinin döngüsel aşamaları, partner şiddetinin nedenleri, Türkiye’de ve Dünyada kadına yönelik partner şiddetinin boyutları, kadına yönelik şiddete ilişkin yaklaşımlar, Dünyada ve Türkiye’de kadına yönelik şiddetle mücadelenin tarihsel gelişimine, şiddetin kadınlar üzerindeki etkilerine, kadınların şiddete maruz kalmalarına rağmen ilişkiyi sürdürme nedenlerine, şiddetin tarihsel gelişimine, partner şiddetiyle baş etme stratejilerine ve şiddetin önlenmesi ile ilgili konularına ilişkin literatür açıklamalarına ve ilgili araştırmalara yer verilmektedir.

2.1.Şiddetin Tanımı ve Partner Şiddeti

Dünya Sağlık Örgütüne göre şiddet; yaralanma, ölüm ve psikolojik olarak kişiye zarar veren fiziksel güç ve kasti olarak yapılan bir uygulamadır. TDK’nin şiddet tanımı; farklı görüşlere sahip olan kişilerin fiziksel güç kullanımı şeklinde tanımlamıştır. Şiddetle ilgili diğer bir tanım ise; tartışmaya sebebiyet veren, huzuru bozan, fiziksel olsun ya da olmasın sonucunda fiziksel veya duygusal olarak kişide rahatsızlığa yol açan eylemlerdir (Danık, 2000).

Steinmetz (1986)’e göre şiddet; bir kişinin zarar görmesine, duygusal olarak baskı altına alınmasına sebep olan fiziksel ya da herhangi bir davranış biçimidir. Holmes (1981)’a göre ise şiddet hiçbir fayda sağlamayan bir yapının verimsiz bir şekilde ortaya koyduğu eylemdir. Karşılıklı olarak birbirine ihtiyacı olan sistemler kazanç elde edecek şekilde işleyemezse şiddet eylemi meydana gelir.

Şiddetle ilgili çalışmaları incelediğimizde şiddetin tanımını tam anlamıyla yapılması oldukça zordur. Bunun temel sebebi; şiddet kavramının toplumdan topluma, çağdan çağa ve gerçekleştiği kültüre göre farklılık gösterebilmesidir. Şiddet genel olarak insanlar

tarafından daha çok fiziksel şiddet olarak bilinmektedir. Şiddet eğer gözle görülebilir bir durumda ise, fiziksel anlamda bir güç kullanılıp bir kişiye veya bir nesneye zarar veriyorsa o zaman şiddetin olduğuna dair görüşler hâkim olmaktadır. Oysa şiddet sadece fiziksel olarak karşınızdaki kişiye veya nesneye zarar vermek değildir. Psikolojik, ekonomik, cinsel ve sözel olarak da uygulanmaktadır (Bal, 2014).

Şiddet her alanda kendini göstermesinden dolayı hayatımızın yer edinmiş ve gündelik hayatımızın bir parçası olmuştur. Şiddet hemen hemen her ortamda varlığını göstermektedir. Bu durumu örneklendirecek olursak eğer ev içerisinde, trafikte, iş yerlerinde, okullarda karşımıza çıkmaktadır. Hayatımızda şiddet bu denli varlığını göstermesi ve aynı zamanda hayatımızda yer edinmiş olması şiddetin benimsenmesine ve normalleşmesine yol açmaktadır (Kaya Sakarya, 2013). Hayatımızda yer edinen ve doğal olarak kabul edilen şiddet günümüz dünyasında insanlığa özellikle kadınlara önemli oranda zarar vermektedir. Şiddet çoğunlukla insanlar arasındaki güç ilişkisinden doğmakta ve bu ilişkide güçsüz olan ikincil kişi hedef almaktadır. Bu bağlamda kadınlar bu kesimin başında gelmektedir.

Kadına yönelik şiddetin tarihi 3000 yıl öncesine kadar dayanmaktadır. Virginia Üniversitesinde bu konuyla ilgili bir çalışma yapılmıştır. Bu dönemden kalma buluntularla yapılan araştırmaya göre, kişilerarası şiddetten doğan ve ölümlle sonuçlanan kafa kırıklıkların oranı kadınlarda %30-50 arasında iken; erkek mumyalarda bu oran %9-20 arasında olduğu ortaya çıkmıştır (Arslan D. , 1998). Yapılan çalışmalar kadına yönelik şiddetin çok eski zamanlara kadar dayandığını göstermektedir. Kadın ve erkek mumyalarında yapılan araştırmalarda kadın mumyalarında kafa kırıklık oranının çok daha yüksek olması bu sonuca ulaşmamızı sağlamaktadır.

Kökleri çok eski zamanlara ve ataerkil kültüre kadar uzanan kadına yönelik uygulanan kölelik, baskı, soykırım gibi insan haklarına aykırı olan uygulamalar insan haklarının ihlal edildiği alanlardan biri olarak karşımıza çıkmaktadır (Ertürk, 2007). Kadına yönelik uygulanan şiddetin ortaya çıkmasına yol açan birçok sebep bulunmaktadır. En temel faktörlerden biri kadın ve erkek arasında eşit olmayan hiyerarşik güç meydana getirmektedir. Toplumda kadına karşı ayrımcılık, ötekileştirme, baskı, kontrol altında tutmak gibi uygulamalar kadını denetim altına almanın farklı biçimleri olarak karşımıza çıkmaktadır. Bundan dolayı kadına yönelik şiddet türlerinden biri olan partner şiddeti de geleneksel ataerkil düzenini devam ettirmek, kadın ve erkek arasındaki hiyerarşik güç uygulamasını korumak için etkin bir araçtır (Akyıldız, 2014)

Partner şiddeti; kişiler arası şiddet türlerinden yaygınlığı en fazla olan şiddet türlerinden biridir. Partner şiddeti, kadına yönelik şiddet romantik ilişkiler çerçevesinde(eş, sözlü, nişanlı, flört, sevgili) değerlendiren bir yapıyı içermektedir. Literatürde kadına yönelik partner şiddetini inceleyen çalışmalar mevcut. Bu çalışmaları incelediğimizde kadına yönelik partner şiddetinin oldukça yoğun olduğunu söylemek mümkün.

Partner şiddeti; hem erkeğe hem de kadına yönelik yapılmaktadır. Yani her iki tarafında maruz kalabileceği bir şiddet olarak tanımlamak mümkündür. Ancak konu ile yapılan çalışmaları incelediğimizde romantik ilişkilerde şiddetin ağırlıklı olarak kadına yönelik olduğu ortaya çıkmıştır (Garcia Moreno & Watts, 2011).

2.2.Partner Şiddetinin Türleri

Şiddet kavramı, toplum tarafında fiziki bir zarar ve maddi bir hasara yol açan fiziksel şiddet olarak algılanmaktadır. Şiddetin boyutu burada önemlidir eğer birey şiddetin sonucunda zarar görüyorsa şiddetin olduğu düşüncesi meydana gelmektedir (Bal, 2014). Ancak şiddet kavramı sadece fiziksel bir şiddetle sınırlı kalmayıp çok daha geniş bir anlam yelpazesi oluşturmaktadır. Daha geniş bir açıdan ele aldığımızda şiddet kavramı sadece fiziksel olarak karşı tarafa zarar vermek değil aynı zamanda kişiye sözel, cinsel, ekonomik ve psikolojik olarak da zarar veren bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır.

Romantik ilişkilerde meydana gelen partner şiddeti, şiddetin boyutunu inceleyecek şekilde fiziksel şiddet, psikolojik şiddet, ekonomik şiddet, cinsel şiddet ve sözel şiddet olmak üzere beş boyutta ele alınmıştır. Şiddet kavramı başka başlıklar altında toplanmış olsalar da bu şiddet türlerini birbirinden ayıracak keskin bir çizginin varlığından söz edilemez. Hepsi iç içe girmiştir. Herhangi bir şiddet türünün görüldüğü bir durumda aynı zamanda başka bir şiddet türünün de ortaya çıktığını söyleyebiliriz. Bu konuyu örneklendirecek olursak kişi fiziksel şiddete maruz kaldığı zaman bu kişiye sadece fiziksel anlamda zarar vermiyor aynı zamanda psikolojik şiddete maruz kaldığını söyleyebiliriz bundan dolayı bu şiddet türleri birbirinden ayırmak mümkün değildir.

2.2.1. Fiziksel Şiddet

Fiziksel şiddet, şiddet dendiğinde akla gelen ilk şiddet türüdür ve aynı zamanda en kolay fark edilen şiddet türüdür. Bunun sebebini şu şekilde açıklayacak olursak; fiziksel şiddetin

neden olduğu zarar kişiler tarafından daha çok fark edilebilmektedir (Uluocak, Gökulu, & Bilir, 2014). Tokat atmak, yumruk atmak, boğazını sıkmak, vücuduna kesici delici aletlerle zarar vermek, bağlamak, el ve ayaklarına vurmak, tekmelemek gibi bedensel zarar görmesine yol açmak fiziksel şiddettir. Kadına karşı en çok uygulanan şiddet türü olmakla beraber kadınlara en çok travma yaratan şiddet türüdür. Fiziksel şiddet en çok uygulanan şiddet türü olmasına rağmen sürekli gizli tutulmuştur. Evimin düzeni bozulmasın, kocası evi terk etmesin, evinin huzuru bozulması gibi sebeplerden dolayı kadınlar bunun açığa çıkmasını istememiştir. Ancak her ne kadar açığa çıkılmasını istenmeyip gizlense de yapılan çalışmalar ve ortaya koyulan veriler kadına yönelik uygulanan fiziksel şiddetin boyutu yadsınamayacak kadar fazladır (Aygül, Hanbaba, Soygür, Ayaltı, & Doğan, 2014). Dünya Sağlık Örgütü'nün (2012) 10 ülkede 24 bin kadın ile yapmış olduğu bir çalışmada kadınların %13-61 partneri tarafından şiddete maruz kaldığını, %4-49'u ise partneri tarafından ciddi oranda fiziksel şiddete maruz kaldıklarını ifade etmişlerdir. Türkiye'de Kadın Statüsü Genel Müdürlüğü tarafından yapılan bir çalışmanın sonucuna göre ise, kadınların; partnerleri tarafından %10' u tekmelendiğini, %13'ü yumruklandığını, %6'sı boğazının sıkıldığını, %3'ü ise kesici aletlerle tehditler aldığını veya bu aletlerle partneri tarafından şiddete maruz kaldıklarını söylemişlerdir (Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, 2014).

2.2.2. Psikolojik Şiddet

Psikolojik şiddet, kişinin duygularını ve hissettiklerini baskı altına almak için tutarlı bir biçimde sindirme, yaptırım ve tehdit aracı olarak kullanılmasıdır. Psikolojik şiddet; duygusal şiddet ya da duygusal istismar olarak da adlandırılmaktadır. Kadına yönelik uygulanan partner şiddeti türlerinden en yoğun yaşanan şiddet biçimi olarak karşımıza çıkmaktadır. Duygusal veya sözel olarak da görülmektedir (Aktaş, 2006). Bu şiddet türü, bağırarak, küfür etmek, tehdit etmek, kötü söz söylemek, eve hapsetmek, küçük düşürmek, kadının hayatına sürekli müdahale etmek, karşı tarafın duygularını istismar etmek, nasıl davranacağına dair baskı yapmak, tehdit etmek gibi eylemleri kapsamaktadır (Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, 2014). Partner şiddetinde fiziksel şiddete maruz kalan kadınların çoğu partneri tarafından psikolojik şiddete de maruz kalmaktadır. Psikolojik şiddete aslında şiddeti uygulayan tarafın asıl amacı değersizleştirme yoluyla partneri üzerinde kontrol sağlamak istemektedir. Her ne kadar fiziksel şiddetin daha fazla olduğu biliniyor olsa da psikolojik şiddet de oldukça yaygındır. Psikolojik şiddetin bu kadar

yüksek olmasının sebebi ise partneri tarafından fiziksel şiddete maruz kalan kadınların aslında psikolojik şiddete maruz kalmaktadırlar (Folingstad, Rutledge, Berg, Hause, & Polek, 1990). Dünya Sağlık Örgütü'nün 2012 yılında yapmış olduğu bir araştırmaya göre; araştırmaya katılan kadınların %20-75'i partnerleri tarafından psikolojik şiddete maruz kaldıklarını ifade etmişlerdir. Türkiye'de Hacettepe Üniversitesinde yürütülen bir çalışmanın sonucuna göre, kadınların %43,9'u partneri tarafından hayatının herhangi bir döneminde psikolojik şiddete maruz kaldığı ortaya çıkmıştır. Bu çalışmanın ortaya koyduğu diğer bir sonuç ise eğitimi olmayan kadınların %43,5'i, üniversite mezunu olan kadınların ise %34,3'ü partneri tarafından psikolojik şiddete maruz kalmıştır (Dünya Sağlık Örgütü, 2012).

Sözel şiddet, psikolojik şiddet içerisinde çok sık meydana gelmektedir. Kadınlarda psikolojik şiddetin en çok gözlenen eylem biçimidir. Sözel şiddeti tanımlayacak olursak; söz ve davranışların korkutma, cezalandırma, sindirme gibi amaçlarla kullanılmasıdır. Sözel şiddete; şiddeti uygulayan kişi kadını baskı altına almak, üzme için belli aralıklarla çok ağır hakaretler ve sözler söylemektedir.

2.2.3. Ekonomik Şiddet

Ekonomik şiddet; ekonomik kaynakların ve paranın kadın üzerinden bir yaptırım, tehdit ve kontrol etme aracı olarak kullanılması olarak tanımlanmaktadır. Ekonomik şiddet davranışları; kadının malına ve gelirine el koyma, çalışmasına izin vermeme, para vermemekle tehdit etme, çok az para verip yapılması zor olan şeyleri isteme, zorla çalıştırma, çalışmasına engel olacak eylemlerde bulunma, temel ihtiyaçlarını almasına izin vermeme, parasına el koyma, aile içindeki gelir ve gider konusunda bilgi vermeme, ekonomik konuda kadının fikrini almadan karar verme, kadının ev ekonomisine katkıda bulunmasını istememe gibi durumları içerir (Cassigie Casigue & Fugeato, 2006).

Kadınların toplum içerisinde partneri tarafından maruz kaldığı ekonomik şiddet, diğer şiddet türlerine göre daha az konuşulmaktadır. Aslında kadınların maruz kaldığı birçok şiddet türünün temelinde ekonomik şiddet yer almaktadır. Başka bir ifadeyle kadınların ekonomik olarak bağımlı hale getirilmesi, onların fiziksel, psikolojik, cinsel ve ekonomik anlamda şiddete maruz kalmalarına yol açmaktadır. Ekonomik şiddet iki yönlü olabilir. Ya kadın erkeğe bağımlıdır ya da mesleki olarak erkekten daha üstündür. Birinci durumda erkek kadını pasif hale getirerek kendine bağlı hale getirerek onu tehdit unsuru olarak

görmezken, ikinci durumda kadının daha fazla kazanç elde etme durumunu kendine bir tehdit olarak görmektedir ve bu durumu ortadan kaldırmak için şiddete yönelmektedir. Şiddet uygulayan erkek kendinden mesleksel statü açısından üstün olan kadını bastıracağı için kadın bireysel ve toplumsal anlamda ciddi yaralar almaktadır (Günşen, 1994).

2.2.4. Cinsel Şiddet

Cinsel şiddet, kadına yönelik olarak ortaya çıkan ve kadının rızası olmadan ilişki kurma, tecavüz, sözlü ve fiili olarak gerçekleştirilen taciz olaylarını kapsamaktadır. Kadının maruz kaldığı bu şiddet türünde, kişiyi istemediği zaman cinsel ilişkiye zorlamak, cinsel ilişkisinde ona zarar vermek, başka kişilerle ilişkiye zorlama, cinsel organına zarar vermek, doğum kontrol yöntemlerini istememek gibi durumları içermektedir. Genellikle fiziksel şiddetle beraber ortaya çıkmaktadır. Temeline baktığımızda kadınlık ve erkeklik rolleri yer almaktadır. Cinsel şiddet olayı çoğunlukla gizlenmektedir. Bu nedenle tespiti oldukça güçtür. Cinsel şiddete maruz kalan kadının üzerinde konuşmaktan en çok zorlandığı şiddet türü olduğunu söylemek mümkün (Adak, 2000).

Yapılan araştırmaları incelediğimizde kadına yönelik cinsel şiddet Avrupa da %10, Norveç'te %7, Türkiye ve Hırvatistan'da %6, Danimarka, Litvanya, İngiltere de ise %5 olarak karşımıza çıkmaktadır (Gürhan, Erdoğan, & Seyran, 2020). Dünyada milyonlarca kadın, cinsel şiddete karşı yasal bir dayanaktan mahrum kalmışlardır. Özellikle iş hayatında cinsel şiddete maruz kalan kadınların hayatında birçok olumsuz etkiye sebep olmaktadır. Kadınlar üzerinde bırakmış olduğu etkileri inlediğimizde, kişinin benlik saygısını olumsuz etkilemekte, iş hayatında maruz kalıyorsa iş performansını düşürdüğünü, stres ve kaygıya sebep olduğu ortaya çıkmıştır (Ilo & Unwomen, 2019).

Cinsel şiddete sadece kadınlar maruz kalmamaktadır. Kadınlar kadar erkekler de partnerleri tarafında cinsel şiddete maruz kalabilmektedir. Ancak günümüzde cinsel istismar en önemli sorunlar haline gelmiştir. Bununla ilgili çalışmaları incelediğimiz zaman her beş kadın ve her dokuz erkek çocuktan birisinin cinsel şiddete maruz kaldığını görmekteyiz (Bulut S. , 2016).

2.2.5. Dijital Şiddet

Dijital şiddet; gelişen teknoloji ile ortaya çıkmıştır. Yeni kuşak şiddet biçimi olarak da adlandırabiliriz. Bu şiddet türünde kadınların çekilen fotoğrafları ve kaydedilen görüntüleriyle baskı altına alınıp tehdit edilmektedir. E-posta hesapları ve diğer sosyal paylaşım ağlarına partneri tarafından devamlı takip edilerek üzerinde baskı kurarak onu kontrol altına almaya çalışması dijital şiddete örnek olarak gösterilebilir (Akyüz, Ayata, & Deniz, 2014).

Dijital şiddet biçimlerinin bir kısmını aşağıdaki gibi sıralayabiliriz;

- Telefonuna istemediği halde sürekli rahatsız edici mesajlar göndermek ya da mesaj göndermesi için zorlamak
- Akıllı telefon uygulamalarını kullanarak onu sürekli denetlemek ve takip etmek
- İstemediği halde sürekli aramak
- Telefon numarasını ve sosyal paylaşım ağlarını onun rızasını almadan başkalarına vermek
- Sosyal medya hesaplarını denetleyerek onu tehdit etmek (Mor Çatı Kadın Sığınak Vakfı, 2019).

2.3.Partner Şiddetin Döngüsel Aşamaları

Her şiddete kendini farklı gösteren, şiddet içeren ilişkilerin birçoğunda kadınları şiddet yaşantısının içinden çıkmasına engel olan veya zorlaştıran bir döngü vardır. Bu döngüye şiddet döngüsü adı verilmektedir. Bu döngüyü tanımlamak kadınların yaşadığı bu şiddeti daha doğru bir şekilde anlamasına yardımcı olmaktadır. Şiddet döngüsü; üç aşamadan meydana gelir. Bu aşamaları şu şekilde sıralayabiliriz (Mor Çatı Kadın Sığınak Vakfı, 2019):

1. Gerginliğin tırmanması aşaması
2. Şiddet aşaması
3. Balayı aşaması

2.3.1. Gerginliğin Tırmanması Aşaması

Fırtına öncesi sessizlik olarak bilinmektedir. Romantik ilişkide şiddeti uygulayan partner gerginlik yaratır, partnerini kışkırttığını gösterecek davranışlar sergiler, küçük şeylerden

tartışma yaratır. Şiddete maruz kalan kadın ise bu aşamada gerginliğin azalması için uğraşır.

2.3.2. Şiddet Aşaması

Bu aşamada çeşitli sebeplerle şiddet uygulayan taraf öfkesini kontrol edemez. Bu aşamada partnerine fiziksel şiddet uygulamaya başlar. Şiddet uyguladıktan sonra bahaneler sunmaya başlar. Fiziksel şiddetin başladığı bu aşama çok daha farklı boyutlara taşınabilir.

2.3.3. Balayı Aşaması

Bu aşamada partner şiddetini uygulayan taraf karşı tarafın gönlünü almaya çalışır. Uyguladığı şiddeten dolayı pişmandır ve bu pişmanlığını dile getirerek özür diler. Durumun normalleşmesi için yapıcı cümleler kullanarak değişeceğine ilişkin söz verir. Partner şiddetine maruz kalan kadın ise ona inanmak ister ve yeni bir şans verir. Fakat bu dönemden sonra erkek tekrardan gerilimi artıracak davranışlarda bulunma ihtimali yüksektir ve tekrardan en başa dönülerek şiddet döngüsünde yer alan ilk aşamaya yani gerginliğin tırmanması aşamasına geçilir (Mor Çatı Kadın Sığınak Vakfı, 2019).

2.4.Partner Şiddetinin Nedenleri

Romantik ilişkilerde partner şiddeti toplumsal bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Birçok olumsuz etkisi olan bu soruna müdahale edilmesi gerekmektedir. Bu soruna müdahale edebilmek için ilk olarak şiddetin nasıl ortaya çıktığını ve şiddeti ortaya çıkmasına yol açan nedenlere odaklanmamız gerekmektedir.

Şiddetin nedenleri oldukça karmaşık ve bu nedenler iç içe girmiş durumdadır. Bundan dolayı partner şiddetinin nedenlerini ortaya koymak oldukça zordur. Tarih boyunca kültürel ve psikolojik faktörler sürekli bir değişim göstermişlerdir. Bu her dönemde ve her coğrafyada şiddetin farklı bir biçimde ortaya çıkmasına sebep olmuştur (Kocacık, 2004).

Şiddetin ortaya çıkmasını sağlayan birçok neden vardır. Bireylerin içinde yaşadığı toplumun kuralları, değerleri, kültürü veya hukuk kuraları şiddetin ortaya çıkmasında rol oynamaktadır. Partner şiddetini oluşturan etkenler incelendiğinde şiddetin toplumsal, siyasal, eğitimsel, geleneksel yapılardan meydana geldiği görülmektedir (İlkkaracan, Gülçür, & Arın, 1996). Bu bölümde partner şiddetinin nedenleri; partner şiddetine yönelik

tutumlar, psikolojik ve sosyolojik nedenler, sosyo-kültürel nedenler, ekonomik nedenler, eğitim durumu ve bireysel nedenler başlıkları altında ele alınacaktır.

2.4.1. Partner Şiddetine Yönelik Tutumlar

Partner şiddetinin belirli durumlarda kabul edilebilir ve hak edilmiş bir davranış olarak algılanması bu tür davranışların failleri arasında devam etmesine neden olabilmektedir (Taylor & Sorenson, 2005; Waltermaurer, 2012). Bu durum şiddete maruz kalan kadınlarda çevrelerinin bu şiddeti kabul ettiklerini ve haklı bulduklarını düşündükleri için destek aramalarını ve ilişkiyi sonlandırmalarına engel olabilmektedir (Flood & Pease, 2009; Kogut, 2011).

Partner şiddetine yönelik tutumlara ilişkin mağduru yani şiddete maruz kalan partneri suçlama eğitiminin oldukça yaygındır. Avrupa da yürütülen bir çalışmanın sonucuna göre kadınların kışkırtıcı davranışlarının şiddetin bir nedeni olduğunu düşünenlerin oranı %55 olduğu görülmektedir (European Commission, 2010). Pakistan’da 2012-2013 yılları arasında yürütülen bir çalışmanın sonucuna göre; eğer bir kadın kocasının izni olmadan pazara veya başka bir yere gitmesi halinde şiddet görürse, çocuklarının bakımını aksatırsa, kocasıyla tartışırsa, kocasıyla cinsel ilişkiye girmeyi reddederse ve yemeği yakarsa partneri tarafından şiddete maruz kalmayı hak ettiğine dair bir sonuç ortaya çıkmıştır (Saud, Ashfaq, & Masudah, 2021).

Kadın Statüsü Genel Müdürlüğünün 2008 yılında yayınlamış olduğu Türkiye’de kadına yönelik aile içi şiddet araştırması raporuna göre; “bazı durumlarda erkekler eşlerini dövebilir” ifadesine katılan kadınların oranı %14,2 olduğu görülmüştür. Bu araştırmadan elde edilen diğer sonuçlara baktığımızda, “kadın eşiyle tartışmamalı” diye görüş belirten kadınların oranı %49,3, “kadın istemese bile eşiyle cinsel ilişkiye girmek zorundadır” diye görüş belirtenlerin oranı %30,5 olduğu ortaya çıkmıştır (Kadın Statüsü Genel Müdürlüğü, 2009).

Kadın Statüsü Genel Müdürlüğünün 2014 yılında yayınlamış olduğu Türkiye’de kadına yönelik aile içi şiddet araştırması raporuna göre ise; “Kadın, herhangi bir konuda eşiyle aynı fikirde değilse tartışmamalı ve susmalıdır” diye görüş belirten kadınların oranı %43 olarak ortaya çıkmıştır. Bu araştırmada elde edilen diğer sonuçlar ise; kadınların %13’ü eşlerine karşı çıkmaları halinde fiziksel şiddetin uygulanabileceğini belirtmişlerdir. “Kadın cinsel ilişkiyi reddetse şiddet kabul edilebilir” diye görüş belirtenlerin oranı %7, “erkek

eşinin kendisini aldattığından şüphelenirse şiddet uygulayabilir” diye görüş belirten kadınların oranı ise %18 olduğu sonucuna varılmıştır (Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, 2015).

Kadınların çoğu yaşadıkları şiddeti gün yüzüne çıkardıklarında veya çevrelerinden, ailelerinden yardım istediklerinde gerekli olan yardımı alamamaktadır. Kadının çevresi tarafında partnerinin uygulamış olduğu şiddetin sorumlusu olarak görülmekte ve kocasının dövme hakkının olduğu söylenmektedir. Bundan dolayı aile ve toplum kadına yönelik uygulanan bu şiddeti destekler bir tutum içinde olabilmektedir. Bu tutumdan kaynaklı olarak yanlış kanılar kadına yönelik şiddetin sürmesine neden olmaktadır (Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, 2012).

2.4.2. Psikolojik ve Sosyolojik Nedenler

Psikolojide şiddeti açıklamaya çalışan birçok kuram ve kuramcı vardır. Şiddetin psikolojik nedenlerine batığımızda ilk olarak şiddetin bir dış etkenin sonucunu olduğunu söyleyen davranış kuramına bakılmalıdır. Davranışçılar; insanın bütün davranışları öğrenilmiştir ve bunu uyarı-tepki koşullanması ile açıklığa kavuşturur. İnsanın çevre tarafından şekillendiğini ve şiddetinde çevreden öğrenilen bir davranış olduğunu söylemektedir.

Saldırganlık ortaya atılan kuramsal yaklaşımlardan biride engelleme- saldırganlık varsayımdır. Engelleme-saldırganlık varsayımı saldırganlığın içgüdülerden meydana geldiğini savunanlara karşı ortaya çıkmış bir yaklaşımdır. Bu yaklaşım Dollard ve arkadaşları tarafında öne sürülmüş olup saldırganlığın içgüdü olmadığı varsayımına dayanır. Bu yaklaşıma göre insanların saldırganca tutumlar sergilemesine sebep olan engelleme sonucu ortaya çıkan bir güdüdür. Bu saldırgan güdü insana yöneldiğinde zarar verme davranışı ortaya çıkmaktadır (Bandura , 1993). Bireyin gelişim sürecinde çevresindeki insanlar onun çoğu davranışına engel olmaya çalışır. Birey bu duruma olabildiğince izin vermemeye çalışır ama gücünün yetmediği yer kabul etmek zorunda kalır. Kabul etmesindeki amaç ise ortama uyum sağlamak, bulunduğu ortam tarafından dışlanmamaktır. Birey yetişkin yaşa geldiği zaman bireyin önündeki en büyük engel bu sefer çevresindeki insanlar değil kendisidir. Bu durumda önündeki en büyük engel kendisi olduğu için öz benliğini yaşayamaz. Beck’e göre; kişinin yaşantısı, kendisi ve içinde bulunduğu çevre hakkında varsayımlar oluşturmaya neden olur. Bireyin yaşantısı sonucu ulaştığı varsayımlar çok uç noktalarda değişime kapalı ve işlevsiz özellikler

taşıyabilmektedir (Beck, 1976). Bu davranışların bazıları kişinin kendisine karşı şiddete başvurması ya da başkasına karşı şiddete başvurması olarak ortaya çıkar.

Saldırganlığın doğuştan gelen bir özellik olduğunu yani içgüdüsel olduğunu savunan kuramcılar vardır. Bunlar; Konrad Lorenz, Sigmund Freud ve Donald Woods Winnicott'dur. Burada bahsettiğimiz üç isimden Lorenz'i; Freud ve Winnicott'tan ayrı değerlendirmek gerekir. Çünkü Freud ve Winnicott psikanalistidir. Lorenz daha çok hayvan davranışları üzerine çalışmıştır. Lorenz'e göre, insan saldırganlığı sürekli aktif olan bir enerjidir. Lorenz, içgüdüsel bir hareketle aktif olan bu enerjinin davranış kalıbına ilişkin sinir merkezlerinde sürekli biriktirdiğini söyler ve eğer yeterince enerji birikmişse dışardan herhangi bir uyarıcıya ihtiyaç olmadan saldırganca bir davranışın ortaya çıkabileceğini ifade eder (Fromm, 1993).

Psikanalist görüşe göre birey doğuştan iki temel içgüdü ile dünyaya gelmektedir. Bunlar; yaşam içgüdüğü ve ölüm içgüdüğüdür. Yaşam içgüdüğü insandaki yaşama sevincini ve cinsel içgüdüğü yansıtırken ölüm içgüdüğü; insandaki yıkıcı ve yok edici taraf olan saldırganlığı yansıtmaktadır. Organizma saldırgan tarafı nesnelere yönelterek açığa çıkartır (İsen, 1995). Psikanalistik kuram, normal dışı davranışlara şu şekilde bir açıklık getirir. 0-6 yaş döneminde istekleri bastırılan ve bu kritik evrede cezalandırılan birey ergenlik döneminde de aynı tutumlarla karşılaşır. Eğer birey bu isteklerini toplumun kabul edeceği şekilde doyuramazsa normal dışı davranışlar sergilemeye başlar. Psikanalist 'iğn şiddete olan yaklaşımında savunma mekanizmaları çok önemli bir yere sahiptir. Savunma mekanizmaları; çok fazla kullanılmadığı zaman ve toplumun kabul edeceği davranışlara yol açtığı müddetçe bireyin toplum ile olan uyumunu kolaylaştıracak davranış biçimleridir. Bu konuyu örneklendirecek olursak, savunma mekanizmalarından olan yüceltme, bireylerin bastırdığı davranışları toplumla uyumlu ve toplumun kabul edeceği bir şekilde açığa çıkmasını sağlar (Gençtan, 1993). Bunu başaramayan bireyler toplum tarafından kabul edilmeyen şiddet içerikli davranışlar sergilemektedir.

Psikanalistik penceresinden saldırganlığı ele alanlardan biride Winnicott'tur. Saldırganlığı doğuştan önce var olduğunu içgüdü bakış açısıyla açıklamaktadır. Winnicott'a göre " bebek, rahim içinde tekme atar. Bunu dışarı çıkarmak için tekme attığı sonucunu çıkaramayız, kollarını oynatmaya başlar burada yumruk atmak istediğini söyleyemeyiz (Winnicott, 1992).

Winnicott saldırganlığın ortaya çıkışının üç aşamada meydana geldiğini söylemektedir. Bu evreler; ilk evre, ara evre ve bütünsel kişilik evresi.

İlk evre: Bu evrede çocuk zarar verdiği nesne ile değer nesnenin aynı olduğu bilmez. Burada saldırı aslında zarar verdiği nesneye karşı geliştirilen sevginin parçasıdır. Burada önemli olan bu duygusal gelişim döneminde saldırganlık kaybedilirse çocuğun sevme yetisinde sorunlar çıkabilir.

Ara evre: Bu evrede çocuğun benlik bütünlük duygusu anne figürünü kavrayacak ölçüde gelişim göstermiştir. Bu çocuk için son derece önemlidir. Çünkü çocuk annenin fiziksel olarak olsun düşünceleştirmeye ilişkin olsun kaygıları vardır. Bu durumda saldırganlığın bir kısmı gerçekleşir. Saldırganlığın büyük bir kısmı toplumsal işlevlere evrilip bu şekilde meydana gelir.

Bütünsel kişilik evresi: Bu evrede yoksunluk hissinin oluşmasını sağlayan nesnelere karşı bir saldırganlık vardır. Nesneleri iyi ve kötü diye ayırır. Nesnelerin bu şekilde bölünmesi bireyde meydana gelen suçluluk duygusunu ortadan kaldırır.

Winnicott bu evreleri açıklarken herhangi bir yaş aralığı belirtmemiştir (Winnicott, 1992). Freud'a göre saldırganlığın daha çok sosyal yönüne değinmiştir. Psikanalistik kuram saldırganlığın doğuştan geldiğini söylemekle beraber bireyin gelişim sürecinde saldırganlığın biçim değiştirdiğini söyler. Bebeklikte ortaya koyulan saldırganlık davranışı ile yetişkinlikte ortaya konulan saldırganlık davranışı büyük farklılık göstermektedir. Winnicott psikanalistik görüşün saldırganlıkla ilgili açıklamalarına katkıda bulunmuştur. Çocuğun Erken dönemde ortaya koyduğu saldırganlık davranışı onun dış dünya ile ilişki kurmasının bir yoludur. Ancak kişide benlik duygusu oluşmaya başladığı zaman, saldırganlığı farklı bir şekilde ve farklı amaçlarla ortaya koymaktadır (Winnicott, 1992).

Erich From; Lorenz'in ve Skinner'in saldırganlıkla ilgili yaklaşımlarını insanı bilinçli ve özgür bir varlık olarak görmedikleri için yanlış olduğunu öne sürer. From iki tür saldırganlığın olduğunu söyler. Bunların ilki iyi huylu diğeri ise kötü huylu saldırganlıktır. İyi huylu saldırganlıkta birey kendini savunmaya yönelik saldırgan tutumlar sergilerken kötü huylu saldırganlıkta ise yok etmekte ve zarar vermekten zevk duyar. Erich From'a göre Lorenz'in en büyük yanılığının bu iki saldırganlık türünü birbirinden ayırt edememiş olmasıdır.

From'a insanın en etkili tutkusunun sevgi ya da yıkıcılık olup olmaması daha çok toplumsal koşullara bağlıdır. Açıklamalarını daha çok varoluşçu bir şekilde ortaya

koymaktadır. Ona göre sevgi, şefkati, öfke, saldırganlık gibi durumlar insanın varoluşundan meydana gelen varoluşsal ihtiyaçlardır. Bunu daha farklı bir şekilde ifade edersek, insan hareketli bir hayat arar buna ulaşamadığı zaman aradığı o hareketli ve canlı hayat oluşturmak için yıkmaya dayalı saldırganlığa başvurur (Fromm, 1993).

Adler'e göre toplumsallık duygusu bireyin psikoloji gelişiminde son derece önemli bir yere sahiptir. Toplumsallık duygusundan eksikliğini hayatın olumlu olmayan tarafıyla aynıdır. Bireyde toplumsallık duygusu oluşmadığı zaman bu durum bireyde bir takım problemin ortaya çıkmasına sebep olur. Bu bireylerden genellikle sorunlu çocuklar, suça eğilimli bireyler, alkolikler çıkar. Adler bu durumun ortadan kalkması için bu bireylerin yaşama sevgisini ve başkalarına karşı ilgi duygusunu yeniden oluşmasını sağlamak gerekir. İnsan somut bir amaç belirleyip yaşamış olduğu sıkıntıları, karşılaşmış olduğu güçlükleri ortadan kaldırmak için mücadele eder. Bireyde bu amaç olmadığı zaman bireysel etkinliklerin her türlü amacını yitirdiğini ifade eder. Adler'e göre insanlar toplumsal sorunları anlamak için sürekli çaba harcamaktadır. İnsanların en büyük uğraşlarından bir tanesi grup oluşturmaktır. Birey grup oluşturarak başkalarından soyutlanmış durumdan ve toplumun bir üyesi olarak yaşamak ister. Kişi bu durumu gerçekleştiremediği zaman normal olmayan davranışlar göstermeye başlar (Adler, 1992).

Şiddetin kökenine yönelik açıklamalardan bir tanesi de sosyal kimlik kuramıdır. Bu kurama göre insanın doğasında dünyayı siyah ve beyaz keskinliğinde biz onlar ve onlar olarak ayırma eğilimi çok güçlüdür. Bu kurama göre insanlar belli gruplara girerek özgüvenini yüksek tuttuğunu diğer gruplara karşı ise önyargılar geliştirmektedir. Kuramın benimsemiş olduğu üç temel yapı vardır. Bunlar; gruplandırma, kimlik belirleme ve sosyal karşılaştırma olarak karşımıza çıkar. Bunları açacak olursak gruplandırma; insanları din, dil, ırk gibi sosyal yapılarla ya da göz rengi, boy uzunluğu gibi fiziksel özellikleri dikkate alarak ayırır. Kişiler bu gruplandırma çerçevesinde kendine ait bir gruba dahil olduktan sonra bu grubun içinde bir sosyal kimlik belirler. O gruba özdeşleşerek o grubun fikirlerini benimsemeye başlar. Kuramın benimsemiş olduğu üçüncü temel yapı olan sosyal karşılaştırmada ise gruplar kendilerini diğer gruplarla karşılaştırır. Özellikle gruplarının baskın olduğu yönleri dikkate alarak özgüvenlerini yüksek tutmaya çalışırlar. Bu karşılaştırma gruplar arasında nefrete kavgaya hatta savaşa bile dönüşebilir (Ayhan, 2007).

Şiddetin nedenlerini ve kökeniyle ilgili açıklama yapan bir diğer kuram ise sosyal öğrenme kuramıdır. Albert Bandura'nın yaptığı çalışmalarla gelişen bir öğrenme kuramıdır. Bu kuram saldırganlığı daha çok bireyin sosyal çevresindeki koşulların, ödül ve ceza ile

açıklamaktadır. İnsandaki nefret ve saldırganlık duygular yadsınamaz. Bu duyguların davranışa dönüşmesinde çevrenin etkili olduğunu savunur. Birey deneyim yoluyla da şiddeti öğrenmekle beraber aynı zamanda televizyon, sinema ve medya yoluyla da şiddet davranışına yönelebilir. Her iki yol ile de davranış sosyal yolla öğrenilmiş bir davranış olarak meydana gelmektedir.

Buraya kadar şiddetin psikoloji nedenleri ve kökeni ile ilgili ele alınan yaklaşımlardan hiç biri şiddeti tek başına açıklamaktadır. Açıklamış olduğumuz yaklaşımları her biri şiddetin farklı bir boyutuna ışık tutmaktadır. Şiddetin psikolojik kökeniyle ele alınması gereken bir diğer yaklaşım ise; sevgi ve onay ihtiyacıdır. From'a göre sevgi kimsenin göremediği bir soyutlamadır. Önemli olan sevme eylemidir. Ona göre sevme eylemi insanı canlandıran onun yaşama arzusunu artıran bir eylemdir. From sevgiyi var olmanın özü olarak görmektedir. Sevginin eğer hep kişinin hem de çevresindeki insanların daha canlı, coşkulu ve yaratıcı etkiye sahipse gerçek sevgi olduğunu söyler (Fromm, 1995). 20 yy'ın en bilinen mistikçilerinden olan Osho'ya göre sevgiyi ele aldığımızda ona göre sevgi iki anlam taşımaktadır. İlk anlamı ilişki olarak sevgi ikinci anlamı ise oluş hali olarak sevgidir. Ona göre sevgi bir ilişki haline geldiği zaman vazgeçilmez bir tutku haline gelir. Çünkü artık beklentiler vardır. Düş kırıkları vardır. Genel olarak Osho için sevgi hayatı zenginleştiren bir eylemdir (Osho, 2007).

Hümanistik psikolojinin iki önemli savunucusu olan Maslow ve Rogers, bireyin doğuştan iyi olduğunu söyler. Bireyin kendini gerçekleştirmesin önemli olduğuna, bireye koşulsuz sevgi ve saygı verilmesinin önemli olduğunu savunmuşlardır. Eğer bireye koşulsuz sevgi ve saygı sağlanamazsa bireyde olumlu bir benlik duygusunun oluşmayacağına ve normal olmayan davranışlar sergileyebileceğini ifade etmişleridir (Jones, 2012).

Freud, her ne kadar insanın doğuştan saldırgan dünyaya geldiğini söylese bile sevginin önemli olduğunu söylemiştir. Ona göre sevgi duygusunu yeterince hisseden ve toplum tarafında kabul edilen bireyler şiddet eylemine yönelmemektedir. Ancak sevgiyi yeterince hissetmeyen, toplum tarafında kabul görmeyen ve cezalandırılan bireyler şiddete başvurabilmektedir. Bireysel psikolojisinin kurucusu Alfred Adler'e göre bir çocuk dünyaya gözünü açtığında doğduğu çevresinde nefret duygusunu görürse hayata kalamayıp yok olacaktır. Bu şekilde olan bireyler ya suça eğilimli olur ya da yaşamının ileriki dönemlerinde psikolojik sorunlar yaşarlar. Birey kendisine oluşmuş aşağılık duygusunu bastırmak üstünlük kompleksi geliştirir ve içinde olduğu çevreye nefretini yansıtır. Adler Freud'un aksine insanın iyi olduğunu söyler. Ancak sevgi duygusu ve toplumsal duygunun

eksikliği normal dışı davranışların oluşmasına sebep olur. Çevresi tarafından sevilmeyen, sömürülen ve dışlanan çocuk, diğer insanlara karşı olumlu olmadığı gibi amaçlarında diğer insanların amaçlarının karşısı olarak belirler. Bu duruma Türkiye’de son yıllarda bir toplumsal sorun haline gelen okul çevresindeki çeteleri örnek verebiliriz (Adler, 1992).

İkinci dünya savaşının sebebi olan Hitler ve diğerlerinin nasıl süreç sonunda oluştuklarını ele alan Gruen’e göre şiddetin asıl sebebi şiddet eylemine başvuran kişinin çocukken hiç çaba harcamadan alabildiği sevgi duygusunu yetişkinlikte tüm çabalara rağmen alamamasıdır. Şiddetin nasıl kitlelerin eylemi haline geldiği konusunda Gruen, “ bütün olmamış ruhlar daha güçlü görünen ruhların kuklası olduğunu” söyler. Burada anlatılmak istenen hissettiği değersizlik ve güçsüzlük duygusuna karşı yapay bir güç hissetmektedir. Güç gereksinimi karşılamayan bireyler bir grubun üyesi olarak ihtiyacı duyduğu güç gereksinimi gidermektedir. Gruen’e göre başkasına duyulan nefretin arkasın aslında kendine duyulan nefret vardır. Şiddete maruz kalan bir çocuk daha iyi bir model tanımadan bu modelle özdeşleşme riski altında olacaktır (Gruen, 2016).

2.4.3. Sosyo-Kültürel Nedenler

Bireyleri şiddet davranışı ortaya koymasına sebep olan çok sayıda faktör vardır. Ancak bu faktörler içerisinde özellikle sosyo-kültürel faktörler önemli bir yere sahiptir. Bu çerçevede namus, erkeklik, saygınlık, şeref gibi şiddete yol açan kişiler arası ilişki biçiminden kaynaklanan bu eylemleri ele alabiliriz. Şiddeti kültürel temelde ele alan kuramlar vardır. Bunlar içerisinde şiddeti ilk defa kültürel temelde ele alan “şiddet alt kültürü” kuramı önemli bir yere sahiptir. Şiddet alt kültürü kuramı; Wolfgang ve Ferracuti tarafından geliştirilmiştir. Bu kuram şiddetin yaygın olduğu bölgelerde veya kültürlerde özellikle sorunların şiddet kullanarak çözüldüğünü olduğunu ortaya koymaktadır. Bu durum bize şiddetin temelinde kültürel bir kalıbın olduğunu göstermektedir. Bu kültür kalıbı kişisel arası anlaşmazlıklarda bile kişileri şiddet kullanmaya teşvik etmekte ve yönlendirmektedir. Bu kurama göre, şiddet eylemi teşvik edici bir özeliğe sahiptir.

Dünya da ve ülkemizde şiddet eylemini sadece gruplar arası şiddet veya çete bağlamında ele alınıp değerlendirmek doğru değildir. Şiddet davranışı toplumsal yaşamın tüm katmanlarında kendini göstermektedir. Özellikle aile içerisinde erkekler tarafından eşlerine uygulanan şiddet ya da romantik ilişki içerisinde partneri tarafında şiddete maruz kalan kadınları bu çerçevede değerlendirebiliriz. Bu durumun sebebini şu şekilde açıklayabiliriz;

kadına yönelik uygulanan şiddet daha çok ataerkil ve erkeklik olgusuna ilişkin kültürel kalıplardan kaynaklandığını söyleyebiliriz. Ataerkil yapı geçmişte çok yoğun bir dağılıma sahip iken günümüzde kısmen de olsa varlığını sürdürmektedir (Kızmaz, 2006). Türkiye’de hakim erkeklik klişesi, sertlik, saldırganlık öfke gibi tanımlayıcı faktörlerden meydana geldiği söylenmektedir (Atay, 2004). Ülkemizde erkekliği bu tanımlayıcı açıdan baktığımızda ülkemizde algılanan erkeklik vurgusunun; baskıcı, kaba davranan, eşitsiz davranışlar sergilemesi ve çatışmacı bir pozisyonda yer alması bu durumu kanıtlar niteliktedir. Birçok kuramcı ve feminist hareketi şiddetin önemli bir kaynağı olarak ataerkil yapıyı görmektedir (Toten, 2003; Andeson & Umberson, 2001; James W., 1999; Kersten, 1993). Feminist bakış açısı, kadını erkeğin kontrolü altında gören ve kadını toplumda ikincil konuma getiren yasal ve sosyo-kültürel yapıların varlığını, erkek tarafından kadına zorla sahip olma, kadının bedeni üzerinde hâkimiyet kurma gibi durumları haklı hale getirdiğini ileri sürmektedir.

Şiddet eylemini ortaya çıkmasına sebep olan faktörlerden biride aile faktörüdür. Yetişkin ve gençlerin ortaya koyduğu şiddetin sebeplerinin birinin aile faktörü olmasının sebebi, ailenin iki temel sosyalleşme rolü üstlenen bir yapı olmasından meydana gelmektedir. Bunun nedeni ise çocuğun aile içindeki gelişimi, çocuğun sosyalleşme biçimi gibi durumlar çocuğun gelecekteki yöneliminin nasıl olacağını önemli ölçüde ortaya koymaktadır. Çocuğun içinde bulunduğu çevrede meydana gelen yetersiz ve yanlış bir sosyalleşme biçimi bireyin gelecekte şiddet davranışını ortaya koyma olasılığını güçlendirmektedir (Buka & Earls, 1993). Literatür taraması yapıldığında bazı araştırma sonuçlarına göre adölesan ve gençlik dönemindeki şiddetin en güçlü göstergesi çocukluk döneminde dayanmaktadır. O dönemdeki davranış biçiminden kaynaklanmaktadır. Özellikle yetişkinlik döneminde ortaya konan şiddet eylemi ilk çocukluk dönemindeki saldırgan ve sosyal olmayan davranış arasında bir ilişki olduğunu göstermektedir (Buka & Earls, 1993). Çocukluk döneminde meydana gelen saldırganlık, çalma, yalan söyleme gibi davranış biçimleri gelecekte meydana gelen şiddet eyleminin güçlü bir göstergesi olabilir. Bu durumu aile içinde yaşanan şiddet içinde meydana geldiğini söyleyebiliriz. Çünkü aile içinde yaşanan şiddet olayı da gelecekte yaşanacak olan şiddetin güçlü bir göstergesidir. Bu doğrultuda şiddet eylemine başvuran bireylerin, şiddet eylemi ortaya koymayan bireylere göre daha fazla aile içi şiddete maruz kaldığı veya daha çok şiddet davranışının yaşandığı ortamlarda büyüdüğünü söylememiz mümkün. Aile içinde kadına uygulanan

şiddet, çocuklarında şiddet davranışını öğrenmeleri ve ilerleyen dönemlerde şiddeti uygulayanlardan biri olması kaynağını oluşturmaktadır (Stanley & Goddard, 2004).

2.4.4. Ekonomik Nedenler

Romantik ilişkide partner şiddetine maruz kalmanın nedeni ve şiddetin artırıcı bir diğer faktör ekonomik yetersizlik olarak karşımıza çıkmaktadır. Ekonomik yetersizlikten dolayı ortaya çıkan şiddet olayını hem kadın hem de erkek için ayrı ayrı değerlendirmek gerekir. Her ne kadar şiddet olayı kadın ve erkek için ayrı ayrı değerlendirsek de ekonomik yetersizlikten dolayı ortaya çıkan şiddet olayı yine kadının erkek tarafından şiddet görmesiyle sonuçlanmaktadır.

Yapılan araştırmalar incelendiğinde sosyo-ekonomik düzeyi düşük olan ailelerde erkeklerin şiddet uygulamaya daha fazla eğilimli olduğu görülmektedir. Aile içerisinde ekonomik sebeplerden dolayı geçim sıkıntısının ortaya çıkması, kadının kazancının erkeğin kazancından daha yüksek olması gibi ekonomik sebeplerden dolayı kadın partneri tarafından şiddete maruz kalmaktadır. Sosyo-ekonomik düzeyi düşük olan erkeğin şiddet uygulamasının nedenleri ile ilgili yapılan araştırmalarda gelir seviyesi düşük olan erkeğin tükenmişlik duygusunun fazla olduğu ve toplum tarafından erkeğe biçilen aile geçimi sağlama görevini karşılamamasından dolayı stres ve kaygı yaşadığı ve yaşadığı bu olumsuz duyguları şiddet olarak ortaya çıkardığı görülmektedir (T.C. Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü , 2008).

Ülkemizde kadınların, sosyoekonomik kalkınmadan en düşük düzeyde fayda sağlayan kısmı oluşturmaktadır. Bu durum kadınların toplumsal hayata daha aktif bir şekilde katılımlarını da etkilemektedir. Yapılan bir araştırmanın sonucuna göre Türkiye’de her üç kadından biri fiziksel şiddete maruz kalmaktadır. Kadının ekonomik olarak daha fazla getiriye sahip olması şiddete maruz kalma iki kat artırdığını ortaya koymuştur. Yapılan bu çalışmanın diğer bir sonucu ise öğrenim düzeyi arttıkça kadınların fiziksel şiddete maruz kalma oranının düştüğü belirtilmiştir (Atınay & Arat, 2007).

2.4.5. Eğitim Durumu

Romantik ilişkide partner şiddetine maruz kalmanın psikolojik, biyolojik, sosyo-kültürel, ekonomik sebepleri olduğu bireylerin eğitim durumu da şiddet konusunda oldukça

önemlidir. Toplum içerisinde her ne kadar eğitilmiş ailelerde kadına yönelik şiddetin olmadığı algısı olsa da bu durum son derece yanlıştır. Yapılan birçok çalışmanın sonucuna göre eğitilmiş kadınların da şiddete maruz kaldığı, eğitilmiş erkeğinde şiddeti uyguladığı görülmektedir. KSGM'nin yaptığı bir çalışmanın sonucuna göre ülkemizde öğrenimden yoksun kalmış kadınların %56' sının partneri tarafından fiziksel veya cinsel şiddete maruz kaldığı, öğrenim düzeyi yüksek olan kadınlarda bu oranın %27 olduğu görülmektedir. Sosyo-ekonomik düzeyi düşük olan ailelerle yaşayan kadınların %50' sinin şiddete maruz kalırken, sosyo-ekonomik düzeyi iyi olan ailelerde yaşayan kadınların ise %29'u şiddete maruz kalmaktadır (KSGM, 2001).

Bu duruma göre şiddeti uygulayan ve şiddete kalan kadınların öğrenim durumları ve refah düzeylerinin yetersiz olması şiddetin tek başına bir nedeni olarak görmek doğru değildir. Ancak kadınların öğrenim durumunun yüksek olması aile içinde şiddete doğrudan odaklanması farkında yaratması ve şiddetin azaltılması konusunda katkısı olacaktır (Karıncı, 2011).

2.4.6. Bireysel Etkenler

Romantik ilişkilerde kadına yönelik partner şiddetinin toplum kaynaklı nedenleri olduğu kadar bireysel kaynaklı nedenlerde vardır. Bireysel olarak şiddetin ortaya çıkmasında etkili olan faktörler eğitim hayatında başarısızlık, sosyal beceri eksikliği, çatışma çözme düzeyinde eksiklik, yalnızlık, özgüven duygusunda eksiklik, alkol ve madde gibi bağımlılıklarımız gibi nedenleri sıralayabiliriz (Tekin A. , 2003). Partner şiddetin ortaya çıkmasına neden olan bu bireysel faktörlere baktığımızda bunların birçoğunun sosyal yapılardan kaynaklı sorunlardan meydana geldiği görülmektedir. Özellikle çocukluk döneminde çocuğun o dönemde şahit olduğu sevgisizlik, ilgisizlik, aşırı şımartma gibi durumlar çocukta bir takım problemin ortaya çıkmasına sebep olmaktadır. Bu durumda çocuk ilerleyen dönemlerde aile içinde görmediği sevgiyi aile dışında aramaya başlar. Kendini ispatlamak amacıyla zararlı oluşumların içine girer. Partnerine şiddet uygulayan bireyde şiddete başvurmalarında psikolojik bozukluklar, alkol, madde kullanımı gibi etkenlerin sebep olabileceğini söylemek mümkün.

Bireyde meydana gelen psikiyatrik bozukluklar şiddete neden olan bireysel etkenlerin başında gelmektedir. Psikotik bozukluğun mani döneminde, şizofrenide, paranoid bozukluklarda bireyin kendisine ve çevresine yönelik salgınca tutumlar sergilemektedir.

Travmatik stres bozukluğu olan kişilerde borderline, anti sosyal ve paronoid kişilik bozukluğu görülen bireylerde sık sık salgınca davranışlar içeren şiddet davranışı görülmektedir (İncecik, Kurdak, Özcan, Akpınar, Saatçı , & Bozdemir, 2009).

Romantik ilişkilerde kadına yönelik partner şiddetinin neden olan etkenler arasında alkol ve madde kullanımının da etkili olduğunu söyleyebiliriz. Alkol kullanımının olumsuz etkilerine baktığımızda alkolün kontrolü sağlamada ve muhakeme yeteneğinin azalmasına neden olmaktadır. Alkol kullanımı sonrasında oluşan sarhoşluk şiddet davranışının ortaya çıkmasına sebep olmaktadır. Yapılan çalışmaların sonucunda alkol kullanımı sonrası oluşan sarhoşluk ve şiddet arasında net bir ilişkinin olduğu bulunmuştur. Madde kullanımının aynı etkiyi ortaya çıkardığı bilinmektedir (Subaşı & Akın, 2004).

Şiddetin davranışının ortaya çıkmasına neden olan bir diğer faktör kumardır. Kumar maddi kazanç elde etmek amacıyla şansa dayalı oynanan bir oyundur. Bu gibi şans oyunları bireyin maddi varlıklarını risk etmesine dayanır. Kumar alışkanlığı ilerleyen zamanlarda bireyde maddi kayıpların oluşmasına neden olur. Bu durum aile içerisinde boşanma, aile içi şiddet, psikolojik ve toplumsal sorunların ortaya çıkmasına sebep olmaktadır (Yeşilay, 2015).

2.5.Kadına Yönelik Şiddete İlişkin Yaklaşımlar

Romantik ilişkide kadına yönelik partner şiddetinin bir çok boyutu ve bunu açıklamaya çalışan yaklaşımlar vardır. Bu yaklaşımlar; kadına yönelik şiddetin tarihsel sürecini, feminizmle beraber ortaya çıkan ve olgunlaşan kadın hakları, şiddetin hangi kültürel süreçlerden etkilendiğine, hangi toplumsal süreçlerden geçtiğine, psikolojik ve sosyal boyutu ile ele almaktadır. Kadına yönelik şiddeti açıklayan yaklaşımlar vardır (Güleker Törer, 2020).

Bunlar;

1. Feminist-politik yaklaşım
2. Sosyo-kültürel yaklaşım
3. Psikolojik yaklaşım

Kadına yönelik uygulanan şiddeti açıklayan yaklaşımlara değinecek olursak;

2.5.1. Feminist-Politik Yaklaşım

Toplum içerisinde yer alan kadınlar hayatları boyunca sürekli olarak cinsiyet temelli ayrımcılığa dayanan şiddete maruz kalmaktadır. Feminizm, kadınların toplum içerisinde güçlenmesini ve toplumun her alanında kendini aktif olarak göstermesini, geliştirmesini sağlayacak çalışmalar yapmıştır. Bu doğrultuda kadına yönelik şiddetin önlenmesi amacıyla önemli adımlar atmıştır. Feminizm hareketi 18.yy da İngiltere’de ortaya çıkmıştır. Sosyal ve siyasal alanda kadınların maruz kaldığı eşitsizliğin, adaletsizliğin ortadan kalkması için önemli bir yol kat etmiş ve bu çalışmalara toplumsal bir hareketliliğe dönüşmesini sağlamıştır (Marshall, 2003).

Kadın, tarih boyunca sömürü, iktidar ve ikincilleştirmenin serptildiği tarihsel kırılmanın meydana geldiği noktadan bu yana farklı şekillerde kendini göstermiştir. Feminizm, kadını görünmez kılan ve ikinci plana iten erkek egemenliğini sorun haline getirerek ve sorgulayarak çözüm üretmek için mücadele eder.

Feminizm tarihsel bir dönüm noktası olarak ortaya çıkar ve olgunlaşmaya başlar. Tekeli’ye göre bu büyük dönüşüm Fransız devrimiyle kendini göstermeye başlar. Tekeli(2008), “*1789 Fransız devriminden sonra eşit insan düşüncesi benimsenince, kadınlarda bu eşit insan düşüncesinden faydalanmak istediler ama bu istekleri onlara çok görüldü*” (Tekeli, 1988). Burjuvazinin özgürlük ilgili çağrısı aslında bir başka sömürü için ortaya atılan bir çağrıydı. Meydana gelen bu yeni piyasa emeğin sömürülmesi için, öncelikle feodal düzenin ortadan kalması gerekiyordu. Bununla beraber yeni sömürü biçimleri ortaya çıkarak kadını kapitalizmle beraber özel bir alana hapsetti. Bu dönemlerde küçük gruplar halinde salonlara toplanan ve birbirlerini tanıyan, bilim, sanat ve politika üzerine düşünen kadınlar feminizm düşüncesinin küçük bir parçasını oluşturmaktaydı. Sadece bununla sınırlı kalmayıp bir taraftan da ağır iş koşulları altında çalışan kadınların mücadelesi ve direnişleri feminizmin diğer bir parçasını oluşturmaktaydı. Eşit haklar adı altında başlayan kadın hareketleriyle feminizm başlamış oldu.

Feminizm temelde kadın ve erkek arasındaki iktidar ilişkisini değiştirmeye odaklanmaktadır. Bunu bir siyasi hareket olarak görebiliriz. Kadın ve erkek arasındaki ilişki geniş bir yelpazede inceler. Aile, eğitim, iş dünyası, siyasi hayat, kültür ve tarihe kadar geniş bir alan içerisinde sorgular (Çaha, 1996). Mitchel (1985) aynı şekilde feminizmi kadının kurtuluş mücadelesine yol gösterecek, bu mücadeleye ışık olacak bir ideoloji olarak görmektedir. Kadınların sadece kadın oldukları için ortaya çıkan sorunları

ele alan ve bunları sorgulayan, kadınların kurtuluşunu hedefleyen bir ideoloji olduğunu iddia eder (Mitchel & Oakley, 1985). Feminizmi bir eleştiri biçimi olarak değerlendirir. Toplumsal şekillenmeleri anlamamızı mümkün hale getirir. Bu sebepten dolayı bilimsel ve dinsel bilgi dâhil olmak üzere var olan fikirleri, inanç ve gelenekleri sorgular (Ramazanoğlu , 1985). Bell Hooks (1984) ise feminizmin sisteme getirilen bir politik mücadele olduğunu söyler. Feminizm, *“kadın ve erkek arasındaki iktidar ilişkisinde cinsiyetçi ezilmeyi son bulması amacıyla verilen bir mücadeledir. Bu sebepten dolayı kesinlikle batı kültürüne farklı düzeyde hükmeden ideolojileri ortadan kaldırmak için verilen bir mücadele olmalıdır.”* (Altun H. , 2008).

Tarihin daha önceki dönemlerinde kadınlar insan olarak bile kabul edilmiyordu kadınlar ilk defa 17. Yüzyılın İngiltere’inde kendini göstermeye başladılar (Mitchel & Oakley, 1984). Sonraki dönemlere baktığımız zaman kadınlar kitlesel bir şekilde organize olarak iktisadi ve siyasi dönüşümlerin yaşandığı 19. Yüzyılda ortaya çıkmış ve haklarını savunmaya başlamışlardır. Bu dönemde özellikle Avrupalı kadınlar toplumsal ve siyasi hareketlere katılarak varlıklarını göstermeye ve seslerinin duyulması için mücadele etmişlerdir. Sanayi devrimiyle devletlerin demokrasiye geçmeye başlamasıyla birlikte Avrupalı kadınların toplum içerisindeki yeri sarsılmış özellikle aile yapısının siyasi ve ekonomik önemi azalmış olması, feminizmlerin daha fazla mücadele etmesini, kendini gösterip sesini duyurmak istemeleri için gerekli koşulların oluşmasına zemin hazırlamıştır (Jaggar, 1988).

19. yüzyılda, Avrupa’da değişimi sağlayan ideolojiler olan sosyalizm ve komünizm ile feminizm arasında kurumsal ittifaklar oluşturularak beraber mücadele edilmiştir. O dönemde Ortaya çıkan sosyalist hareketlenmeler ile feminizm arasında sıkı bir ilişki olduğunu söyleyebiliriz. Bundan ötürü feministler sol bir ideolojiden güç almaktadır. Çünkü feministler kadınların kurtuluş mücadelesini bir toplumsal devrim sorunu olduğunu iddia etmektedirler. Feministlere göre, kadınların olumsuz durumda olmalarının altında yatan asıl sebep aile, özel mülkiyet ve devlet gibi, sol ideolojilerin hedefinde yer alan kurumlarıdır (Reed, 1985). Feminizm ve feminizm ideolojisini benimsemiş olan hareketlerin güçlenmesiyle beraber, kadınlar toplumun birçok alanında varlıklarını göstermeye başlamışlardır. Bununla beraber bu kadın hareketlerini destekleyecek dernekler kurulmuş ve dergiler yayınlanmaya başlanmıştır.

Birinci dünya savaşından sonra birçok ülkede kadınlar seçme seçilme hakkı elde ettiler. 20.yy boyunca uluslararası politikalarda önemli bir aktör haline gelmişlerdir. Bu kadar

gelişmeden sonra feminizm güçlenerek günümüze kadar gelmiştir. Feminizm, modern feminizm sonrasında akademik feminizmin güçlenmesiyle yoluna devam etmiştir.

2.5.2. Sosyo-Kültürel Yaklaşım

Bu yaklaşımda aile içinde kadına karşı uygulanan şiddeti ele alırken, şiddetin oluşmasına neden olan unsurların başında; aile yapısı, mesleki unsurlar, gelir düzeyi ve aile içindeki ilişki biçimine atıfta bulunmuştur. Şiddetin meydana gelip gelmemesini bu unsurları ele alarak değerlendirmiştir (Güleker Törer, 2020).

Sosyo-kültürel yaklaşım genel olarak kadın ve erkek arasındaki güç ilişkisine bu ilişkinin önemine değinir. Toplumsal cinsiyet rollerinin ortaya çıkardığı kadın ve erkek arasında şiddetin başlamasına ve bu şiddetin devam etmesine sebep olduğunu öne sürer. Sosyoloji penceresinden şiddete bakacak olursak; sosyolojik bakış açısı şiddetin toplumdan yapıdan ve çevresel etkenlerden kaynaklandığını iddia etmektedir. Partner şiddeti erkekler tarafından kadına bir ceza niteliğinde uygulanırken erkelerde burada otoritesini pekiştirerek hiyerarşik düzeyde en üst seviyede kendini konumlandırır. Toplum içerisinde meydana gelen kitlesel olaylar kendiliğinden ortaya çıkmaz ve kendiliğinden ortaya çıkmadığı gibi tek bir itici güçle değil birden fazla itici gücün etkisiyle ortaya çıkar. Bundan dolayı aile içi şiddet bir sosyal sistem sorunudur. Gücü ve otoriteyi elinde bulunduran erkek, beklentileri karşılanmadığında veya otoritesinin sarsıldığı kanısına kapıldığı zaman mevcut statüsünü kaybetmemek için şiddet davranışına başvurabilir (Aytaç, Eteman , Aydın, Reçber, & Sezen, 2016).

Kadına yönelik şiddette ilişkin üç yaklaşım vardır. Bunlar; feminist ve politik yaklaşım, sosyo-kültürel yaklaşım ve psikolojik yaklaşımdır. Sosyo-kültürel yaklaşım; feminist ve politik yaklaşım ile psikolojik yaklaşım arasında yer alır. Bu yaklaşıma göre kadına ve çocuğa yönelik uygulanan şiddet davranışı bazı toplumlarda hoş karşılanmaktadır. Bir toplumda sosyal hayat içerisinde şiddetin yaygınlık kazanması o kültürün kendi talebi olabilir. Bundan dolayı şiddet davranışı çevresel ve kültürel bağlamda toplumun kendi yapısından meydana gelen bir sorun haline gelir (Yıldırım A. , 1998).

2.5.3. Psikolojik-Biyolojik Yaklaşım

Psikolojik yaklaşım, partneri tarafından şiddete maruz kalmış kadınlarda daha çok toplumsal yapının etkisi ve önemi üzerinde durmaktadır. Şiddete maruz kalan kadınları yaşamış olduğu olaylar karşısında maruz kalmış olduğu şiddete ve kendine anlamlar atfetmektedir. Bu konuyla ilgili yapılan çalışmalar incelendiğinde eğer kadın, şiddete maruz kaldıktan sonra şiddet gördüğü ortamı ve eşini terk etmişse sorunun kaynağı olarak partnerini görmektedir. Ancak şiddete maruz kalmasına rağmen şiddet gördüğü ortamı ve partnerini terk etmişse sorunun kaynağı olarak kendini görmektedir. Şiddete maruz kalan kadınların şiddet görmeyen kadınlara göre depresyon daha sık gözlemlenmektedir (Yıldırım A. , 1998).

Psikolojik yaklaşım; şiddet tutumunu, bireyin zihinsel durumunu, bireyin ruh sağlığında meydana gelen belirtiler, içgüdüler, kişilik bozuklukları gibi tutumlar üzerinde araştırmalar yapıp kadına yönelik şiddete karşı bizlere veri sunmaktadır (Okumuş , 2014).

İnsanların niçin şiddete başvurduğunu ve şiddet sonrası partnerlerin neden birbirlerini suçladıklarına dair yapılan çalışmalar ele alındığında bebeklik döneminde bebeklerin ilk defa öteki ile karşılaştırılması, kendini varlığının farkına varması, kendisinin dış dünyada bağımsız bir kişi olduğunu algılaması ve çevresindeki diğer bireylerinde farkına varmasını ele alan Lacan'ın ayna evresi kuramında dayanmaktadır. Bu evre 8-18 aylar arasını kapsamaktadır. Daha basit bir şekilde ifade edecek olursak bebek bu evrede annesinin kucağındayken aynada kendini görünce bakışlarını annesine doğru çevirir. Sonrasında kendisinin çevresinden ve diğerlerinden farklı olduğunu ayırdına varır. Korku duygusuyla bu süreci deneyimler. Ayna evresi bebeklik döneminde meydana gelen birey olmaya yönelik atılan ilk adımlardan biridir. Çevreyi ve insanları tanıma süreci olan bu dönem birey için ne kadar sağlıklı olursa bireyin ilerleyen dönemlerinde insanlarla olan ilişkilerinde o derece güçlü olur. Bunun sebebini ele aldığımızda; bebek önce kendini sonra ebeveynlerini daha sonra da içinde bulunduğu çevreyi tanıyarak çevresinde bulunan kişilerle sosyal ilişkiler içine girmeye başlar. Şiddet davranışı da aynada gördüğü yansımadan dolayı duyduğu hazzın yanı sıra hissetmiş olduğu kaygı duygusunun verdiği tepkidir. Her birey farklıdır. Bu farklılıklar bireyi diğerlerinden özne olarak ayırır. Bu durum meydana gelirken çocuğun deneyimledikleri ve yaşadıkları da şiddet içerir. Çünkü kendine ait olarak hissettiği şeyleri kaybetmekte, bağımlı olduğu durumdan kopmaktadır (Algın Tokmak , 2016).

Arendt, şiddetin öfkeden gelen bir durum olduğunu ve öfkenin düşünmeden yapılan bir eylem olma ihtimalinde kabul etmekle beraber bu tür bir yaklaşımın insanın ortaya koymuş olduğu diğer duygular içinde geçerli olduğunu öne sürmektedir. Öfke duygusunun sadece bireyin acı çekerken ortaya koyduğu bir tepki olmadığını, insanın değişim karşısında göstermiş olduğu tepki bazen de adalet duygusunun yokluğu karşısında ortaya koyduğu bir tepki olduğunu iddia etmektedir. Bireylerin içinde bulunduğu çevrede diğer bireylerle olan iletişimde veya ilişkilerinde yaşanan şiddetin kimisine göre anlık patlama kimilerine göre o anki duruma cevap olarak görülmektedir. Bazen de tek yolun şiddet olduğunu iddia etmektedirler. Bu yüzden öfke zaman zaman da ortaya koyulan şiddet doğal karşılanmakta ve insani bir duygu olarak görülmektedir. Dolayısıyla kişiyi bu duygulardan arındırmak onu insanlıktan çıkarmakla eş değer olarak görülmektedir. Bu durumu özetleyecek olursak öfke duygusu ve şiddet davranışının hep var olduğu, olması gerektiğini aynı zamanda her duygunun bir var olma amacının olduğunu ortaya koymaktadır.

Psikanalizin kurucusu ve en önemli temsilcisi Freud, saldırganlığın doğuştan geldiğini, içgüdüsel bir davranış olduğunu ve kişilerin bir şekilde bu öfkeyi dış dünyaya akıtması gerektiğini ifade etmiştir. Freud bireylerin bunu yapmadıkları takdirde bu şiddet davranışını kendilerine yönelik olacağını iddia etmiştir. Freud'un ortaya attığı bu daha sonraki zamanlarda yapılan çalışmaların sonucunda geçerliliğini yitirmiştir. Öfke duygusunun şiddet davranışı olarak dışarıya yansıtıldığı zaman bu durumun bireydeki öfke duygusunu ve şiddet davranışı arttırdığına yönelik sonuçlara ulaşılmıştır (Karslı, 2016). İçgüdü kuramı; bu kuram saldırganlık davranışını içgüdü ve dürtü kavramıyla açıklamaya çalışmış ve bu davranışın doğuştan geldiğini, insanın doğasında yer alan bir olgu olduğunu ortaya koymuşlardır (Aronson, Wilson, & Akert, 2012).

Psikolojik yaklaşım, partneri tarafından şiddete maruz olan kadınlara ilişkin önemli iki teori ileri sürmektedir. Bu teorilerin ilki bilişsel çelişki teorisi ikincisi ise saldırganlık teorisi olarak karşımıza çıkmaktadır. Bunları detaylandıracak olursak;

Bilişsel Çelişki Teorisi; partneri tarafından şiddete maruz kalan kadınların uzun bir dönem şiddetin ortaya çıktığı ortamda yaşamlarını sürdürmekte olduğu bilinmektedir. Partneri tarafından şiddet gören kadın, şiddet uygulayan partneriyle aynı ortamda olduğu için gerginlik durumu gittikçe artar. Hayatında yaşadığı bu olumsuz durumları anlamlandırmaya veya değerlendirmeye çaba gösterirken kendi varlığından şüphe duymaya başlar. Süreç içerisinde giderek şiddeti uygulayan kişinin görüşlerini kabul etmesiyle iki karşıt görüş arasında ortaya çıkan olumsuz durumları en aza indirmek için

abalar. Bundan dolayı Şiddete maruz kalan kadın, Şiddetin devam ettiği ortamda kaldığı sũrece Şiddetin nedenini kendinde aramaya başlar. Bu durumdan dolayı kendini suçlamalar başlar (Temiz, 2008).

Saldırganlık Teorisi, Şiddetin temelinde yer alan saldırganlık, farklı Şekillerde ortaya çıkan ve öğrenilebilen bir davranış olarak karşımıza çıkmaktadır. Saldırganlık davranışı her ne kadar öğrenilebilir davranışsa saldırgan olmama davranışında öğrenilebilir davranıştır. Aile içerisinde annenin partneri olan eşi tarafından Şiddete maruz kalması çocuğun örselenmesine sebep olmaktadır ve bu durum Şiddet eylemi sona erdikten sonra bile devam etmektedir. ocuk aile içinde meydana gelen Şiddet olayının sesiz tanığıdır. ocuk içinde bulunduğu bu olumsuz ortamdaki olumsuz duyguları içselleştirir. Ayrıca ocuklar genel olarak babasının olumlu anlamda gũlũ biri olarak görme eğilimi vardır. Şiddet uygulayan baba çocuğun dũnyada gũven ve sevgi kaynağı değil öfke ve korku kaynağı aynı zamanda gũvensiz bir baba modeli haline gelir (Vahip, 2002).

Biyolojik Kuram ise saldırganca davranışların ortaya çıkmasına sebep olan igũdũlerin yanı sıra bazı biyolojik faktörlerinde Şiddet davranışlarının ortaya çıkmasına neden olmaktadır (Tremblay, Hartup, & Archer, 2005). Bu kuram saldırganca tutumları incelerken nörolojik temeli bir yaklaşım benimsemektedir. İnsan beynindeki hormonların etkisine dikkat çeker. Beyindeki mutluluk hormonu olarak bilinen serotonin hormonun az olduğunda veya erkeklerde testosteron hormonun fazla olduğunda saldırgan davranışların ortaya çıktığını ileri sũrmektedir (Aronson, Wilson, & Akert, 2012).

2.6.Partner Şiddetinin Boyutları

Romantik ilişkilerde partner Şiddeti hem ülkemizde hem de dũnyada yaygın olarak grũlmektedir. Şiddet coğrafı sınır, ekonomik gelişmişlik ve eğitim seviyesine bakılmaksızın hemen hemen bũtũn toplumlarda varlığını göstermektedir. Kadına yönelik uygulanan partner Şiddeti sadece belli bir bölgenin ya da belli bir toplumun sorunu değil hemen hemen bũtũn dũnyanın bũtũn toplumların bir sorunu olarak karşımıza çıkmaktadır. Romantik ilişkilerde kadına yönelik uygulanan partner Şiddeti dũnyada yaygınlığı oldukça fazla olmasına rağmen üzerinde az çalışmanın var olduğu bir alandır. Şiddet algısındaki farklılıklardan dolayı yani bireysel, kũltũrel ve toplumsal farklılıklar sebebiyle Şiddetin yaygınlığını saptamak oldukça zorlayıcı hale gelmiştir.

Kadına yönelik uygulanan şiddet davranışıyla ilgili 1980'lerde birçok çalışma yapılmış ve sonuçlarıyla beraber yayınlanmıştır. Bu çalışmaları incelediğimizde çalışmaların genelinde cinsiyet temelli şiddete karşı evrensel bir bakış açısı sağlanmaya çalışıldığı görülmektedir. Elde edilen verileri incelendiğinde partneri tarafından şiddet gören kadınlar konunun hassas bir konu olması sebebiyle maruz kalmış olduğu şiddeti gizledikleri ve bu şiddeti kimseyle paylaşmadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bundan dolayı uygulanan şiddetin yaygınlığı veya sıklığıyla ilgili gerçek verilere ulaşılması oldukça zorlaşmıştır (Watts & Zimmerman, 2002) Bu konuyla ilgili yakın döneme ait veriler 1995-2006 yılları arasında yapılan araştırmalarda elde edilmiştir.

Bu bölümde Dünya'da ve Türkiye'de şiddetin boyutları incelenecektir.

2.6.1. Türkiye'de Partner Şiddetinin Boyutları

Kadına yönelik partner şiddetinin geçmişten günümüze kadar süren ve artarak devam çok önemli bir halk sorunudur. Türkiye geliştirmekte olan ülkeler arasında yer almaktadır. Türkiye'de en önemli sorunlardan biri toplumsal cinsiyet eşitsizliğidir. Dünyada toplumsal cinsiyet eşitliği durumlarını değerlendirdiğimizde ülkelerin bu konudaki başarısı ve kadınları toplum içerisinde daha aktif hale getirme konusunda ele alınmaktadır (Üner, 2008).

2014 Yılında yapılan çalışmalar değerlendirildiğinde cinsiyete dayalı gelişme endeksinde Türkiye 148 ülke arasında 118. Sıradadır (Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı , 2014). 2015 yılında yapılan değerlendirmelere göre 145 ülke arasında 130. Sırada olduğu ortaya çıkmıştır (World Economic Forum, 2015). Yıllara göre yapılan değerlendirmelerde elde edilen bulguları incelediğimizde kadının hayatın birçok alanında bir önceki yılın verilerine göre gerileme olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yıllar arasında yapılan değerlendirmeler sonucu elde edilen bu olumsuz sonuçlar kadının partneri tarafında şiddete maruz kalma düzeyinde kendini çok açık bir biçimde göstermektedir.

Türkiye'de kadına yönelik partner şiddetinin boyutuyla ilgili çok sayıda araştırma olduğunu görmekteyiz. Ancak elde edilen bulguların ve verilerin güvenilirliğine dair sorunlar olduğu için toplanan verilere dikkatle değerlendirilmesi gerekmektedir (İbiloğlu, 2012). Kadına yönelik partner şiddetinin boyutuyla ilgili bir başka sorun ise bu konuyla ilgili yapılan çalışmalar daha çok bireysel çalışmalarla sınırlı kalmakta ve sistemli bir veri tabanının olmamasıdır (TBMM, 2011). Bu konuyla ilgili yapılan çalışmalarda veri

toplamak ve toplanan verileri analiz etmek için birçok farklı ölçüm araçları kullanılmaktadır. Araştırmacılar veri toplarken genelde tek maddelik şiddet ölçümlemleri kullanmayı tercih etmektedir. Araştırmacılar tek maddelik ölçümlemleri kullandıkları zaman işevuruk tanımlar birbirinden ayrılmaktadır. Bu konuyu örneklendirecek olursak; bazı araştırmalarda herhangi bir şiddet türüne maruz kalmak yeterli bir ölçüm olarak görülürken bazı araştırmalarda ise şiddete maruz kalan bireylerden en çok maruz kaldığı şiddet türlerini sıralanmaları istenmektedir. Yöntemsel farklılıklar mevcuttur ancak bu durum araştırma sonuçlarının ciddi anlamda etkilemektedir. Bunu örneklendirecek olursak, kadına yönelik uygulanan fiziksel şiddete ilgili yapılan bir araştırmanın sonucuna göre; açık uçlu sorulardan oluşan bir anket ile yarı yapılandırılmış bir görüşme formu ile yapılan bir araştırmanın sonuçlarını karşılaştırıldığında, kadınların partneri tarafından şiddete maruz kalma oranı anket sonucuna göre %51 çıkarken, yarı yapılandırılmış görüşme formunda bu oran %62 gibi bir oran çıkmıştır. Aynı konu üzerinde yapılan sadece yöntemsel farklılıklar uygulanmasına rağmen her ikisi arasında anlamlı düzeyde bir farklılık ortaya çıkmıştır. Yapılan çalışmalarda toplanan verilerle ilgili ortaya çıkan bir diğer sorun ise kadına yönelik partner şiddetinin bir araştırma konusu olarak büyük zorluklar içermektedir. Kadınların bir kısmı bu konuların özel olduğunu düşünmekte bir kısmı aile içinde olan aile içinde kalır düşüncesiyle bu bilgileri paylaşma konusunda yeterince istekli davranmadıkları görülmektedir (Kocacık & Doğan, 2006).

Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü'nün (2009) kadına yönelik aile içi şiddet ile ilgili yaptığı çalışmanın sonucuna göre hayatının herhangi bir döneminde eşi ya da partneri tarafından şiddete maruz kalan kadınların oranı %39 olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu aslında Türkiye'de her 10 kadından 4 ünün şiddete maruz kaldığını göstermektedir. Bölgeler arasında yapılan değerlendirmeyi ele aldığımızda hemen her bölgede şiddet düzeyleri en düşük %25 olduğu sonucuna varılmıştır. En yüksek oran ise %53 olduğu görülmektedir. Kuzeydoğu Anadolu Bölgesi'nde kadınların eşi ve partneri tarafından şiddete maruz kalma oranına baktığımızda yaklaşık her iki kadından birinin şiddete maruz kaldığı görülmektedir.

Türkiye'de kadına yönelik aile içi şiddete araştırmanın sonucuna göre, hayatlarında en az bir defa eşleri tarafından şiddete maruz kalan kadınların oranı %35 olarak karşımıza çıkmaktadır. Doğu bölgesinde elde edilen verilere baktığımız zaman bu oranın %40 olduğu görülmektedir. Bu çalışmada elde edilen bir başka sonuç ise istemediği halde eşi ya da partneri tarafından cinsel ilişkiye girmeye zorlama oranı ya da cinsel şiddete maruz kalma

oranı %14 olarak bulunmuştur. Yine bu çalışmada eşi ya da partneri tarafından cinsel ilişkiye zorlandığını ifade eden kadınların %67'si fiziksel şiddete maruz kaldıklarını da belirtmişlerdir (Altınay & Arat, 2007).

Avrupa Birliği'nin mali yardım programı kapsamında 2008 yılında gerçekleştirmiş olduğu "Türkiye'de kadına yönelik aile içi şiddet araştırması" raporunun ortaya koyduğu verilere göre, Türkiye'de kadınların eşleri ya da partnerleri tarafından hayatlarının bir döneminde fiziksel şiddete maruz kalma oranları %39 olarak bulunmuştur. Araştırma elde edilen bir başka bulgu ise evli kadınların istemedikleri halde eşleri tarafından cinsel şiddete maruz kalma oranı ise %15 olarak bulunmuştur. Bu araştırmadan elde edilen diğer sonuçlara baktığımızda, fiziksel ve cinsel şiddetten en az birine maruz kalma oranı %42, hayatlarının en az bir döneminde duygusal şiddete maruz kalan kadınların oranı ise %44 olarak karşımıza çıkmaktadır. Türkiye'de partneri ya da eşi tarafından ekonomik şiddete maruz kaldığını ifade eden ya da belirten kadınların oranı ise %40 yani 10 kadından 4'ü partneri tarafından ekonomik şiddete maruz kalmaktadır. Hamile olduğu dönemde partneri tarafından fiziksel şiddete maruz kaldığını belirten kadınların oranı %10 yani 10 kadından biri hamile olduğu dönemde partneri tarafından şiddete maruz kaldığını belirtmektedir. Yapılan araştırmaları incelediğimizde eğitim düzeyi ile şiddete görme riski ters orantılı olduğu bulunmuştur. Kadının eğitim düzeyi arttıkça ya da kadının ekonomik olarak refah düzeyi arttıkça partneri tarafından şiddete maruz kalma riski azalmaktadır. Ancak yine de yapılan araştırmalardan elde edilen bulgular şiddet görme oranının çok yüksek düzeylerde olduğunu göstermektedir. Bu konuyla ilgili yapılan çalışmalarında elde edilen verilere göre; eğitim düzeyine göre baktığımızda lise ve üzeri eğitim seviyesinde olan kadınların %27 ve ekonomik olarak refah düzeyi yüksek olarak kadınların %27'si partneri tarafından şiddete maruz kaldığını belirtmiştir. Türkiye genelinde eşi ve partneri tarafından şiddete maruz kalan 15 yaş üzeri kadınların oranı %18 olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu şiddeti uygulayanlarına çoğunun kadının kendi ailesinden biri olduğu sonucuna varılmıştır. Yapılan araştırmaların sonucuna göre, kadınların %86'sı fiziksel şiddetin hiçbir şekilde kabul edilebilir bir yanı olmadığını belirtmişlerdir. Elde edilen bu oranı Geçmiş dönemde yapılan araştırmalarla karşılaştırdığımız zaman bu oranın anlamlı seviyede artmış olduğu sonucuna varılabilir (Aile Sosyal Politikalar Bakanlığı, 2009).

Türkiye'de kadına yönelik şiddetle ilgili yapılan başka bir araştırmanın sonuçlarını ele aldığımızda kadınların hayatlarının bir döneminde partnerleri tarafından fiziksel şiddet görme oranlarının %36 olarak bulunmuştur. Partneri tarafından cinsel şiddete maruz kalma

oranı %14 olarak bulunmuştur. Yine bu araştırmanın ortaya koymuş olduğu bir diğer bulguya göre, kadınları partnerleri tarafından duygusal şiddete maruz kalma oranı %44 olduğu görülmektedir. Türkiye de şiddetin en yoğun olduğu bölgeye baktığımızda, kadına yönelik partner şiddetinin en yoğun olduğu bölge Orta Anadolu Bölgesidir. Türkiye genelinde partner şiddetine maruz kalma oranını ele aldığımızda kadınların partnerleri tarafından fiziksel şiddete maruz kalma oranı %36, cinsel şiddete maruz kalma oranı % 12, kadınların %38'i ise fiziksel veya cinsel şiddetten en az birine maruz kaldıklarını belirtmişleridir (T.C Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, 2014). Ülkemizde son zamanlarda kadına yönelik şiddet artış göstermektedir. Kadın cinayetleri son yıllara baktığımızda geçmiş yıllara göre oldukça artış göstermiştir. 2017 yılında 409 kadın öldürülmüştür. Yine 2018 yılına baktığımızda 440 kadın öldürülmüştür. 2018 yılında elde edilen verilere göre 317 kadın partneri tarafından cinsel şiddete maruz kalmıştır. Partner şiddetiyle ilgili yapılan birçok araştırma mevcuttur. Bunların ortaya koymuş olduğu veriler buzdağının sadece görünen kısmı olduğunu söyleyebiliriz. Birçok kadın farklı sebeplerle partneri tarafından şiddete maruz kaldığını belirtmektedir. Bunun özel olduğunu bazen partneri tarafından daha fazla şiddete maruz kalırım korkusuyla bazen de aile içinde yapılan aile içinde kalır düşüncesiyle gibi sebeplerle şiddete uğradığını gizlemektedir. Bundan dolayı bu konuyla ilgili elde edilen veriler gerçeği tam anlamıyla yansıtmamaktadır. Öyle ki Türkiye’de bu tür olaylarda adli mercilere çok fazla başvuru yapılmamaktadır. Ancak yapılan araştırmalardan elde edilen bulguları incelediğimizde elde edilen oranlar durumun bir felaket olduğunu ortaya koymaktadır.

2.6.2. Dünya’da Partner Şiddetinin Boyutları

Şiddet her toplumda ve her dönemde varlığını göstermiştir. Kadına yönelik şiddet binlerce yıl öncesine dayanmaktadır. Her dönemde var olan şiddet olgusu Dünyada ve Türkiye’de oldukça ciddi rakamlara ulaşmıştır. Kadına yönelik partner şiddeti evrensel bir sorun olmakla beraber bir çok toplumda derin yaralar bırakmaktadır. Kadına yönelik partner şiddetinin tanımını yapmak oldukça zordur bundan dolayı kadına yönelik partner şiddetinin sıklığıyla ilgili zorluklar ortaya çıkmaktadır. Dünya genelinde ülkelerin verileri ve uluslararası verileri incelediğimizde kadına yönelik partner şiddeti Dünyada da önemli bir sorun haline gelmiştir. Bu konuda en güvenilir bilgileri Dünya Sağlık Örgütü’nün yapmış olduğu çalışmalardan elde etmekteyiz. DSÖ (2013), yapmış olduğu çalışmalarda yayınlamış olduğu rapora göre 79 ülkeden topladığı verilerin sonucuna göre, kadına

yönelik aile içi şiddetin fiziksel ve cinsel boyutunun küresel olarak yaygınlık oranının %30 olduğunu belirtilmiştir. Yine bu çalışmayı takiben Ulusal Af Örgütünün 2004 yılında yaptığı çalışmanın dünyada ki üç kadından birinin yaşamlarının herhangi bir döneminde partnerleri tarafından fiziksel veya cinsel şiddet türlerinden birine maruz kaldığı sonucuna ulaşılmıştır. Dünya Sağlık Örgütünün yayınlamış olduğu veriler ile Uluslararası Af Örgütünün yayınlamış olduğu verileri karşılaştırdığımızda partneri tarafından yaşamlarının bir döneminde en az bir defa cinsel şiddet ya da fiziksel şiddete maruz kalan kadınların oranları birbirlerine uyumluluk göstermektedir. DSÖ yayınlamış olduğu rapordan elde edilen bulgulara göre dünya genelinde şiddetin en yaygın olduğu kesimler; Afrika, Doğu Akdeniz ve Güneydoğu Asya'dır. Bu bölgelerde toplanan verilerden elde edilen verilerin sonucuna göre kadınların partnerleri tarafından şiddete maruz kalma oranları %37 olduğu görülmektedir. Dünya genelinde şiddetin yaygınlığı açısından Amerika en yaygın ikinci bölge olarak karşımıza çıkmaktadır. Ekonomik olarak refah seviyesi yüksek olan bölgelerin oranına baktığımızda Avrupa ve Batı Pasifik bölgesinde şiddetin yaygınlık oranı %25 olduğu sonucuna varılmıştır (Dünya Sağlık Örgütü, 2013).

Birleşmiş Milletlerin yayınlamış olduğu verilere göre 1995-2006 yılları arasında birçok kadın partneri tarafından şiddete maruz kalmıştır. Şiddete maruz kalma oranlarına baktığımız zaman Çin, Hong Kong'da kadınların %12'si partneri tarafından şiddete maruz kaldığını belirtmişlerdir. Azerbaycan'da bu oran %13 olarak karşımıza çıkmaktadır. Mozambik'te bu oran %48, Çek Cumhuriyetinde %51 ve Zambiya'da kadınların %59'u partneri tarafından yaşamlarının herhangi bir döneminde en az bir defa fiziksel şiddete maruz kaldıklarını belirtmişlerdir (United Nations, 2010).

Dünyada bazı ülkelerde romantik ilişkilerinde partneri tarafından şiddete maruz kalan kadınların yaygınlığını incelediğimizde; Japonya'da yapılan bir çalışmaya göre, bu çalışmaya 613 katılmıştır. Bu bireylerden toplanan verilerin sonucuna göre kadınların %57'si partneri tarafından fiziksel şiddet, duygusal şiddet ve cinsel şiddet olmak üzere her üç şiddet türüne maruz kaldıklarını belirtmişlerdir. Meksika da yapılan bir çalışmanın sonucuna göre kadınların %52'si partnerleri tarafından hem fiziksel şiddete hem de cinsel şiddete maruz kaldıklarını belirtmişlerdir. Rusya' da yapılan bir çalışmanın sonucuna göre 36 bin kadın eşlerinden ya da partnerleri tarafından her gün şiddete maruz kaldıklarını söylemişlerdir (OMCT, 2004).

2.7.Partner Şiddetinin Kadınlar Üzerindeki Etkileri

Partnerleri tarafından şiddete maruz kalan kadınların, şiddetin onlar üzerinde bırakmış olduğu kalıcı etkiler vardır. Maruz kalmış oldukları şiddet kadınların ruh sağlığında ciddi hasarlara yol açmaktadır. Dolayısıyla bu durumdan kaynaklı yaşam kalitelerini düşürdüğü acı bir gerçek olarak karşımıza çıkmaktadır. Şiddetin geçmişten günümüze artarak devam ettiğini görmekteyiz. Bu durum sağlık hizmetlerine olan artışta kendini açık bir şekilde göstermektedir (Kernic, Wolf, Holt, Mcknight, Huebner, & Rivara, 2003).

Vahip ve Doğanavşargil'in (2006) psikiyatri polikliniğine başvuran kadınlar üzerinde yaptıkları bir çalışmanın sonucuna göre; partnerleri tarafından şiddete uğradığını belirten kadınların oranı %62 olduğu sonucuna varılmıştır. Şiddetin kadınlar üzerinde bıraktığı etkiyi ele alırken; kadın partneri tarafından maruz kaldığı şiddet türü, şiddete maruz kaldığı süre, şiddete maruz kaldığı zaman dilimi, şiddet karşısında göstermiş oldukları baş etme mekanizmaları gibi faktörlerden kaynaklı farklılıklar gösterebilmektedir (Stewart & Robinson, 1998). Şiddet genel olarak fiziksel ve cinsel şiddet olarak görülmekte bu şekilde algılanmaktadır. Ancak şiddet sadece fiziksel ve cinsel şiddet değildir. Bunların yanı sıra psikolojik şiddette son derece yaygındır. Kadınların ruh sağlığı ve yaşam kaliteleri üzerinde bırakmış olduğu etki yadsınamayacak derece fazladır (Ruiz-Perez & Castano, 2005).

Partneri tarafından şiddete maruz kalan kadınların, şiddete maruz kaldıktan sonra bir şok ve inkâr evresinden geçmektedirler. Bu evreleri atlattıktan sonra kendilerini korumak için veya başka sebeplerden dolayı şiddete aynı şekilde şiddet yoluyla karşılık vermektedirler. Partneri tarafından şiddete maruz kalan kadınların bu evrelerden sonra bir depresyon süreci geçirdikleri ve bu süre içinde kendilerini suçlama eğiliminde olduğu görülmektedir. Partnerleri tarafından bir defa şiddete maruz kaldıktan sonra eşinin veya partnerinin bu şiddete bir daha başvuracağı düşüncesiyle korku hissi yaşamaktadırlar. Eğer şiddet sürekli olarak uygulanıyorsa şiddet gören kadında dışarıya karşı bir güven kaybı, davranışlarını kontrol edememe, kendini suçlama eğilimi, geleceğe dair umutsuzluk ve benlik saygısında düşme görülmektedir (American Medical Association Council on Ethical an, 1989). Şiddet sonrası kadınlarda travma sonrası stres bozukluğu, alkol ve madde kullanımı, intihar gibi davranışlar oldukça fazla görülmektedir (World Health Organization, 2014).

Heise, Ellsberg ve Gottemoeller (1999) yaptıkları bir araştırmanın sonucuna göre şiddetin kadınlar üzerinde bırakmış olduğu etkiyi ölümcül olan etkiler ve ölümcül olmayan etkiler

olmak üzere ikiye ayırmışlardır. Bunları iki ayrı kategori olarak ele aldığımızda partner şiddetinin kadınlar üzerinde bırakmış olduğu ölümcül olan etkiler kapsamında cinayete kurban gitme, intihar ve bulaşıcı hastalıklar gibi faktörler yer almaktadır. Partnerin kadınlar üzerinde bırakmış olduğu ölümcül olmayan etkilere baktığımızda ilk olarak kadınlar üzerinde bırakmış olduğu fiziksel sağlık sorunları gelmektedir. Fiziksel şiddete maruz kalan kadınlarda vücutlarının çeşitli bölgelerinde yaralara ve morarmalar, kırıklar ve almış oldukları darbenden oluşan hasarlar olduğu görülmektedir. Partneri tarafından cinsel şiddete maruz kalan kadınlarda görülen etkiler ise istenmeyen gebelik, kürtaj ve cinsel yolla bulaşan hastalıklar görülmektedir (Stewart & Robinson, 1998).

Zara-Page ve İnce (2008) yapmış oldukları bir araştırmanın sonucuna göre, partneri veya eşi tarafından şiddete maruz kalan kadınların %46.6'sında depresyon belirtileri, intihar riski gösterenlerin oranı %17.9, travma sonrası stres bozukluğu gösterenlerin oranı %63.8, alkol kullanım oranı %18.5, madde kullanma oranı %8.9 olarak ortaya çıkmıştır. Başka bir çalışmanın sonuçlarına baktığımızda, bu çalışma 112 tane partneri tarafından şiddete maruz kalan kadının katılımı ile yapılmıştır. Bu çalışma sonrası elde edilen veriler, partneri tarafından şiddet gören bu kadınların %45,5 klinik depresyon tanısı almıştır. Bu çalışmadan elde edilen diğer sonuçlara baktığımız zaman bu araştırmaya katılan kadınlarda orta derece depresyon tanısı alanların oranı %41,1 olarak ortaya çıkmıştır (Yıldırım A. , 1998).

Elde edilen bu bulgulara ek olarak Mor Çatı Kadın Sığınma Vakfının yayınlamış olduğu rapora göre; partneri tarafından şiddete uğrayan kadınlarda suçluluk, umutsuzluk, korku, yalnızlık, kendini değerli görmeme, sürekli bir korku hali ve sürekli olumsuz olayların olacağına dair düşünceler vardır.

2.8.Partner Şiddetine Maruz Kalan Kadınların İlişkiyi Sürdürme Nedenleri

Kadına yönelik uygulanan partner şiddeti hem ülkemizde hem de dünyada oldukça yaygındır. Şiddete maruz kalan kadınların sayısında son yıllarda ciddi bir artış meydana gelmiştir. Bu toplum içerisinde ciddi sorunların ortaya çıkmasına yol açmıştır. Kadına karşı uygulanan şiddet türü her ne kadar kültürden kültüre toplumdan topluma değişiklik gösterse de sonuç olarak benzer etkiler bırakmaktadırlar (İlkkaracan, Gülçür, & Arın, 1996). Partneri tarafından şiddet görmüş kadınların, şiddetin etkilerinden biride kendini suçlama ve kendini değersiz görme eğilimi vardır. Yaşamış oldukları şiddete rağmen

ilişkiyi bitirmekte yeterince başarılı olamamaları, erkeğe olan bağımlılıkları, şiddeti hak ettikleri inancı ile birleşmektedir (TC Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu, 1995).

Kadınların birçoğu yetiştirilme tarzlarından ve toplumu içindeki bilince göre erkeğin korumasına ihtiyaçları var anlayışıyla yetişmişlerdir. Toplumda genelde güçsüz varlıklar olarak nitelendirilen kadınlar, dışardan gelen herhangi bir tehlikeye karşı kendilerini koruyacak ve dışarıya karşı mücadele edecek güce sahip olmadıkları düşüncesiyle için kendi hayatlarını kontrol edememektedirler. Bundan dolayı eşi ya da partnerleri tarafından defalarca şiddet görmelerine rağmen ona karşı koyamamakta ve partnerlerinden ayrılmamaktadır (TC Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu, 1995).

Partneri şiddetine maruz kalan kadınlar;

1. Aileleri tarafından duygusal anlamda ihtiyaçları doyurulmamış ve aile içinde pasif bir birey haline gelmiştir.
2. Bu kişiler genel olarak çevrelerinde çok fazla kişi yoktur yalnızdırlar. Bundan dolayı yaşadığı şiddeti anormal bir durum olarak değil normal karşılamaktadır. Yalnız oldukları için diğer evliliklerde şiddetin var olduğunu düşünmektedir.
3. Partneri tarafından şiddete maruz kalan kadınlar, şiddet sonrası kendini suçlama eğilimi gösterirler. Bunu yaparak saldırganın sorumluluğunda kendi üzerinden almış olurlar.
4. Bu özelliklerinden dolayı kendisine şiddet uygulayan erkeğe itaat etme davranışı gösterir ve bunu yaparak şiddet davranışının sürmesine neden olur. Partneri tarafından yeni şiddetlerin ortaya çıkmasına imkân sağlamış olur.
5. Şiddet mağduru kadın bu şiddet davranışının bir gün ortadan kalkacağı inancı vardır. Bu durumdan dolayı kendisine şiddet uygulayan erkeğe itaat etmeye devam ederek şiddetin devamlı hale gelmesine sebep olur.
6. Şiddet gören kadın psikolojik ve fizyolojik sorunlar yaşamaktadır. Ancak buna rağmen maruz kalmış olduğu şiddet davranışını ve sahip olduğu öfke, kızgınlık gibi duyguları inkâr etme yoluna gider.
7. Kadının partneri tarafından şiddet görmesi, örselenmesine rağmen ilişkiyi sonlandırmamasının bir başka nedeni ise sahip olduğu bağımlılık duygusu, dini inancı, toplum baskısı, ekonomik bağımsızlığının olmaması gibi durumlar etkili olmaktadır (Wodarski, 1987).

Literatür taraması yapıldığında şiddet mağduru kadınların benlik saygısının düşük olması en önemli özelliklerinden biridir. Birçok ülkede yapılan çalışmalar toplumdan topluma farklılıklar olmasına rağmen şiddetin kadınlar üzerinde bıraktığı etkiler benzer sonuçlar doğurmaktadır (İlkkaracan, Gülçür, & Arın, 1996).

Partneri tarafından şiddete maruz kalan kadınlar bir süre sonra içinde bulunduğu durumu kabullenmek zorunda kalmaktadırlar. Bu durumda öğrenilmiş çaresizlik yani sonucun değişmeyeceğine dair inanç durumunu yaşadığı gözlemlenmiştir. Şiddet olayı bundan dolayı bir kısır döngü halinde devam eder (Walker, 1984).

2.9.Şiddeti Uygulayan Erkeklerin Özellikleri

Şiddet insanların var olmasından günümüze kadar artarak devam eden bir sorun olarak gelmiştir. Günümüzde de varlığını çok acı bir şekilde göstermektedir. Özellikle kadına yönelik yapılan şiddet günümüzde hem ülkemizde hem de dünyada ciddi bir sorun haline gelmiştir. Temelde şiddet güçlü olanın güçsüz olan kişiyi kontrol etme çabası olarak görebiliriz (Altun M. , 2006). Şiddet davranışı en çok erkekler tarafından ortaya konmaktadır (Taşçı, 2003). Erkeğin kendini kadınlardan ve çocuklardan güçlü olduğuna dair inancı bunun en önemli gerekçesi olarak karşımıza çıkmaktadır. Şiddet kavramı toplum içerisinde genel olarak erkeklere özgü bir durummuş gibi görünmektedir. Erkeklerin Şiddete başvurmaları ve bu durumun getirmiş olduğu olumsuz sonuçlar dünyada ciddi bir sorun haline gelmiştir (Altınay & Arat, 2007).

Şiddet uygulayan erkeklerin özelliklerine ele aldığımızda geçmiş yaşantılarında şiddete maruz kalmış oldukları görülmektedir. Sadece şiddete maruz kalmak olarak değil şiddete tanıklık yapmış oldukları ortaya konmuştur. Bu şekilde bir yaşanmışlık veya şiddete tanıklık yapmaları onların şiddeti bir çözüm yolu olarak görmelerine neden olmuştur. Bundan dolayı kendisiyle barışık olmayan, kendisine ve çevreye karşı öfkeli, olumsuz düşüncelere sahip mantık dışı inançları olan bireyler olduğunu görmekteyiz (Işıloğlu, 2006; Tüzer & Gökhan, 2007).

Kendisini yetersiz olarak gören erkekler özellikle kendilerinden güçsüz oldukları erkeklerin kendilerinde güçlü biri olduklarını görmek ve kabullenmek istemezler. Kadını kendisinden daha güçlü olduğu inancı olduğu inancı oluştuğu zaman bu eksikliğini gidermek için şiddete başvurarak güçlü olduğunu göstermeye çalışmaktadır (Altınay & Arat, 2007). Şiddet gösteren erkekler genel olarak özellikle kadınların bireysel özgürlüğü

üzerinde baskı kurmaktadır. Bu durum sadece bireysel özgürlüğü ile sınırlı değil aynı zamanda kadının bedeni, davranışları üzerinde de baskı oluşturarak onu denetimi altına almaya çalışır.

Konuyla ilgili literatür taraması yapıldığı zaman; yapılan çalışmalardan elde edilen bulgulara göre, partnerine şiddet gösteren erkeklerde iletişim becerilerinde, çatışma çözme becerilerinde, öfkelerini kontrol etme düzeylerinde ve empati düzeylerinde eksiklik olduğu sonucuna varılmıştır (Balcıoğlu, 2001; Çelik, 2015). Şiddetin önlenmesi ilgili yapılan çalışmanın sonucuna göre, erken yaştaki erkeklere öfke yönetimi, problem çözme ve dürtü kontrolü ilgili bir program uygulanmıştır. Bu çalışma sonrası uygulanan programın verimliliğine baktığımızda erkeklerin ortaya koymuş olduğu şiddet davranışını %41 oranında azalttığı sonucuna varılmıştır (Grossman, et al., 1997). Şiddetin önlenmesi bir daha ortaya çıkmaması için birçok çalışma yapılmaktadır ancak bütün bunlara rağmen şiddet davranışı son bulmamakta aksine artarak varlığını devam ettirmektedir. Bunun nedenlerini ele aldığımızda şiddeti uygulayan erkeklerin yeterince anlaşılmadığını düşünmesi ve sorunun kaynağına inilmeden çalışmaların yapılması olduğu görülmektedir. Bundan dolayı yapılan çalışmaların verimliliğinin olması için erkeklerin daha iyi anlaşılması ve problemin kaynağına inilmesi oldukça önemli sonuçlar elde ettirecektir (Çelik, 2015).

Yapılan bir başka çalışmaya göre Indianapolis eyaletinde eşi ve partnerine şiddet uygulayan 234 erkek üzerine bir çalışma yapılmıştır. Bu çalışmanın sonucunda elde edilen verilere baktığımızda eşi ya da partnerine şiddet uygulayan erkelerin %75'nin yaş Aralığı 18-34 olduğu sonucuna varılmıştır. Yine elde edilen bir başka sonuca göre şiddet uygulayan erkeklerin birçoğu alkol ve madde bağımlısıdır. Partneri ya da eşi tarafından şiddet gören kadınların birçoğu eşlerinin kendilerine şiddet uygularken alkol aldıklarını ve alkolün etkisiyle bu davranışı sergilediklerini söylemişlerdir (Roberts, 1987).

Partnerine şiddet uygulayan erkelerin genel olarak kıskanç bir kişilik yapısı olduğu, sinirli, yalnız oldukları ve özgüvenleri düşük bireyler olduğu gözlemlenmiştir (Doyran, 1996). Aile içinde kadına yönelik yapılan şiddet çalışmalarında risk faktörlerinden biri de şiddeti uygulayan taraf olan erkelerin sosyo-demografik özellikleridir. Yapılan çalışmalardan elde edilen veriler gösteriyor ki soyo-ekonomik seviyesi yüksek olan erkeklerin partnerine şiddet uygulama düzeyi sosyo-ekonomik düzeyi orta ve kötü olan erkeklere göre daha düşük olduğu sonucuna varılmıştır (Page & İnce , 2008).

2.10. Dünyada Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelenin Tarihsel Gelişimi ve Yasal Düzenlemeler

Romantik ilişkilerde partner şiddeti tarih boyunca bütün insanlık için olumsuz sonuçları olan bir sorun olmuştur. Geçmişten günümüze toplumların veya ülkelerin her ne kadar gelişmişlik düzeyi artsa da kadına yönelik şiddet her toplumda varlığını göstermeye devam etmiştir. Kadınlar toplumsal cinsiyetin getirmiş olduğu ayrımcılığa, kadınların toplum içerisindeki güçsüz olarak algılanması yani kadın ve erkek arasındaki güç durumundaki eşitsizliğe her zaman maruz kalmışlardır.

Şiddetin ne zaman başladığına dair yapılan çalışmaları incelediğimizde, günümüzden 3000 yıl öncesine kadar uzandığı görülmektedir. Tarihin aydınlanması için yapılan kazı çalışmalarından elde edilen bulguları incelediğimizde şiddetin insanlığın tarihi kadar eski olduğu sonucu elde edilmiştir. Kazı çalışmalarda elde edilen kadın ve erkeklere ait mumyalamalar incelendiğinde erkek mumyalarında kemiklerinin %9-20 kırık olduğu görülürken kadın mumyalarında bu oran %30-40 olduğu görülmüştür. Bu oran kadınların tarihte şiddet gördüklerine dair bizlere bir dayanak oluşturmaktadır. Eski dönemlere ait yazıtları incelediğimizde de bununla ilgili sonuçlar elde etmekteyiz. Bununla ilgili Antik Roma yazıtlarına baktığımızda bu yazıtlara göre eşinden izinsiz oyuna katılan kadınlar ya da eşlerini aldatan kadınlar, erkekler tarafından cezalandırılmaktaydı. Erkekler kadına yaptığı bu davranışlarından dolayı onlardan boşanabiliyordu ya da onları öldürebiliyorlardı (Tekin Ü. , 2011).

Kadına yönelik şiddet her dönemde kendini göstermiştir. Tarihte bu durum artarak günümüze kadar gelmiştir. Orta çağda kadınların şiddeti uğramasında partneri tarafından şiddete maruz kalmasına karşın hiç bir yasal engel yoktu. Kadına yönelik şiddeti engellemeye yönelik yapılan yasal çalışmalara 1800'lü yıllara dayanmaktadır. 1883 yılında Maryland'de kadına yönelik uygulanan şiddet suç sayılmış ve yasalarda yer almaya başlanmıştır. 18. Ve 19. yy İngiltere'sinde de kadına yönelik uygulanan şiddete şiddet yasalarda yer almıştır. Kadınların partnerinden ya da eşinden şiddet görmesi yasalarla engellemeye çalışılmış bununla ilgili çalışmalar yapılma başlanmıştır. Ancak gerektiğinde kadını cezalandırmak için ya da kontrol edebilmek için işaret parmağından kalın olmayan bir sopa kullanılması da yasalarca onaylanmıştır. Bu durumu Amerika Birleşik Devletlerinde de uygulanmaya başlanmıştır (Tekin Ü. , 2011).

Aile içi şiddet 1970 yılı öncesinde toplumsal bir sorun olarak görülmemiş ve bunu olumsuz bir durum veya bir suç olarak nitelendirilmemiştir. Dünya genelinde bununla ilgili öğrenci hareketleri başlamış ve kadınların mücadelesinin başladığı bir dönem meydana gelmiştir. Bu dönem kadınların mücadelesi için bir dönüm noktası haline gelmiştir.

Toplumsal bir sorun olarak görülmeyen kadına yönelik olarak uygulanan aile içi şiddetin bir suç olduğu ve bunun bir toplumsal sorun olduğu gündeme gelmiştir. Kadınların eşleri tarafından şiddet gördükten sonra eşinden daha fazla zarar görmemesi için onun güvenli bir alana ihtiyaç duyduğu feminist hareketler tarafından dile getirilmiştir. Kadınların eşlerinden şiddet gördükten sonra günümüzde kadın sığınma evleri olarak bilinen ilk kadın sığınakları ortaya çıkmaya başlanmıştır. Kadınlar arasında dayanışma ve mücadele de günümüzde olduğu gibi o dönemde kendini göstermiştir.

İngiltere kadınların eşleri tarafından şiddete maruz kaldıktan sonra ihtiyaç duydukları güvenli ortama yönelik çalışmalar yapılmıştır. Bu doğrultuda 1971 yılında ilk yardım sığınağı olan Chiswick Kadın Merkezi kurulmuştur (Yıldırım A. , 1998). Daha sonra Londra’da da kadın sığınma evleri açılmıştır. Bu çalışmalardan sonra birçok kadın partneri ya da eşinden şiddete maruz kalmamak için bu evlerde kalmak istemiştir. Bu evlerde kalmaya başlayan kadınların şiddete maruz kalmaktan kurtuldukları bu süre içerisinde şiddetle ilgili bilimsel çalışmalar yapılmaya başlanmıştır. Şiddetin nedenleri, sonuçları, türleri vb. konularda aydınlatıcı bir kaynak oluşturulmuştur (Kocacık, 2004). İngiltere başlayan bu gelişmeler kısa süre içerisinde diğer Avrupa ülkelerinde yayılmaya başlanmıştır. 1974 yılında Almanya’da bir kadın sığınma evi açılmıştır. 1994 yılında Almanya da bu merkezlerin sayısı artmıştır. Birçok kadın evi kurulmuş ve şiddet mağduru kadın ve çocuklara yönelik birçok destek birimi oluşturulmuştur. Bu gelişmeler sadece Almanya da değil diğer Avrupa ülkelerinde de ortaya çıkmıştır. 1976 yılında Paris’te Flora Tristan sığınağı hizmete başlamıştır. Bununla beraber 1977 yılında Norveç’te ilk kadın sığınma evleri açılmaya başlanmıştır. Norveç te sadece sığınma evleriyle ilgili gelişmeler değil aynı zamanda şiddete maruz kalan kadınlar için onların korunması adına acil telefon hatları da kurulmaya başlanmıştır. 1977 yılında şiddete karşı Derneklere kurulmaya başlandı. Bu doğrultuda ilk olarak İsviçre Zürih’te “Kötü Muamele Gören Kadınları Koruma Derneği” kurulmuştur. Bu derneğin faaliyetlerini icra eden kadınlar, şiddete maruz kalan kadınlar için farklı çalışmalarda yapmışlardır. Bu doğrultuda 1978 yılında bir kadın dayanışma merkezi kurmuşlardır. Çalışmaları sadece bununla sınırlı kalmayıp aynı zamanda şiddete maruz kalan kadınla için bir de kadın sığınma evleri açmışlardır. Şiddet

mağduru kadınların şiddetten korunması için Norveç'te meydana gelen bu çalışmalar Norveç'le sınırlı kalmamıştır. Aynı zamanda İsviçre de de benzer çalışmalar yapılmıştır. Yapılan çalışımlara ve meydana gelen bu olumlu gelişmeler Avrupa'da yaygınlaşmaya başlanmıştır. Amerika Birleşik Devletleri de benzer çalışımlara yapmakla beraber 1986 yılında elde edilen verilere göre 700 kadın sığınma evinin olduğu görülmüştür (Yıldırım A. , 1998).

Dünyanın birçok yerinde kadına yönelik şiddetle ilgili çalışmalar yapılmış buna yönelik önemli adımlar atılmıştır. Kadınlar toplumsal cinsiyetin getirmiş olduğu erkek egemenliğine başkaldırarak mücadele etmişlerdir. Bu çalışmalarla beraber uluslararası adımlarda atılmıştır. En önemli gelişmelerden biri ise Birleşmiş Milletlerden gelmiştir. Birleşmiş Milletlerin yayınlamış olduğu “Evrensel İnsan Hakları Beyannamesi” bu anlamda çok önemli bir gelişmedir. Birleşmiş Milletlerin yürütmüş olduğu bu çalışmalara tüm dünyada yankı bulmasını sağlamıştır. Devletlerin kadına yönelik şiddetle ilgili çalışmalar yapması konusunda teşvik etmekle beraber onlara bu anlamda önemli sorumluluklar yüklemiştir. Yapılan diğer çalışmalara baktığımızda;

Birleşmiş Milletler tarafından 1975 yılı “Uluslararası Kadın Yılı” ilan edilmiştir. Meksika'da kadına şiddete yönelik Birinci Dünya Kadın Konferansı toplanmıştır. Konferansın sonucuna göre Birleşmiş Milletlere bağlı olan ülkelerin kadın şiddetine yönelik ve kadınların sorunlarına çözüm üretmek adına ulusal mekanizmaların kurulması gerektiğine dair sonuca ulaşılmıştır. Bu ulusal mekanizmaları desteklemek ve çalışmalarına katkıda bulunmak için Birleşmiş Milletler Kalkınma Fonu(UNIFEM) kurulmuştur (Erseçen & Tosun, 2015). Birleşmiş Milletler kadına yönelik sorunların çözümüne yönelik birçok çalışma yapmıştır. Yaptığı diğer bir çalışma ise 1976-1985 yıllarını “Eşit Haklar, Kalkınma ve Barış İçin Kadın On Yılı” olarak kabul etmiş ve genel kurulda onaylanmıştır. Yine bir başka gelişme ise Birleşmiş Milletler kadın ve erkek arasındaki eşitsizliği ortadan kaldırmak için 1979 yılında Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılması Sözleşmesini (CEDAW) Genel kurulda onaylamıştır (Erseçen & Tosun, 2015).

Bu dönemde kadına yönelik partner şiddeti ya da eş şiddetine yönelik bir çok çalışma yapılmıştır. Bu çalışmaların birçoğu uluslararası belgelerle kadın ve erkek arasındaki eşitsizliğin ortadan kaldırılması için güvence altına alınmıştır. Kadına yönelik yapılan bu uluslararası çalışmalar bu konuyla ilgili yapılacak diğer çalışmaları hızlandırmakla beraber dünya gündemine oturmasını sağlamıştır.

Kadına yönelik şiddetle ilgili Meksika da Birinci Dünya Kadın Konferansı yapılmıştır. Bunun devamında 1980 yılında Kopenhag’da İkinci Dünya Kadın Konferansı, 1985 yılında Nairobide Üçüncü Dünya Kadın Konferansı toplanmıştır (Erseçen & Tosun, 2015). Bu Konferanslara katılan Türkiye’de Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılması Sözleşmesini (CEDAW) imzalamıştır. Böylelikle bu mücadeleyi destekleyen taraf devletlerden biride Türkiye olmuştur. Ülkemizin böyle önemli bir çalışmanın ilk destekleyicilerinden biri olması kadına yönelik şiddetin engellenmesi konusunda çok önemli bir adım olmuştur.

Birleşmiş Milletlerin düzenlemiş olduğu Birleşmiş Milletler İnsan Hakları 2. Konferansı’nda kadınların şiddetten uzak bir ortamda yaşamaları onların en temel insan haklarından biri olduğu kabul edilmiştir. Birleşmiş Milletler “Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesi Bildirgesi” adlı bir bildiriye genel kurul tarafından 20 Aralık 1993 yılında kabul edilmiştir. Bu bildirge kadına yönelik şiddetin kapsamlı bir şekilde ele alınması, şiddetin engellenmesi yönelik devletlere düşen sorumlulukları da içeren oldukça önemlidir (Erseçen & Tosun, 2015). 189 Ülkenin katılımıyla Pekinde “Dördüncü Kadın Konferansı” düzenlenmiştir. Konferans sonunda alınan en önemli karar; kadına uygulanan şiddetin bir insan hakkı ihlali olduğu olduğuna dair sonucudur (Erseçen & Tosun, 2015).

Türkiye 1995 yılında Pekinde düzenlenen “Dördüncü Kadın Konferansı’nda alınan kararları onaylamıştır. Bu doğrultuda ülkemizde bazı gelişmeler yaşanmıştır. Bunlar;

1. 2000 yılına kadar anne ve bebek ölüm oranlarının azaltılması
2. Zorunlu eğitimin 8 yıla çıkarılması
3. Okuma yazma seferberliği
4. Kadınlara okuma kurslarının açılması gibi önemli gelişmeler Pekin Eylem Planının uygulanmasına yönelik atılan adımlardır (Karal & Aydemir, 2012).

2.11. Türkiye’de Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelenin Tarihsel Gelişimi ve Yasal Düzenlemeler

Kadına yönelik partner şiddeti yada eş şiddeti tüm dünyada olduğu gibi tarih boyunca ülkemizde çok önemli bir sorun haline gelmiştir. Şiddetin ortadan kalkması için yapılan birçok çalışma vardır. Kadın hareketleri bu konuyla ilgili çalışmalar yapmaktadır.

Türkiye’de kadın hareketlerin harekete geçmesine yol açan etkenlerden biri 1987 yılında Çankırı’da boşanma davasını açan bir kadının talebini reddeden bir yargıcın “kadının

sırtından sopayı, karnında sıpayı eksik etmeyeceksin” söylemi ve kadınların yargıca manevi tazminat davası açmasıyla kadınların şiddete olan isyanları gündeme gelmeye başlamıştır (Altınay & Arat, 2007). 1987 Yılında kadına yönelik şiddete karşı “dayağa karşı dayanışma yürüyüşü” yapılmıştır. Yapılan bu eylem kadına yönelik şiddete sadece ev içinde yaşanan bir sorun olmadığı toplumun genelini ilgilendiren toplumsal bir sorun olduğunu göstermektedir. 1980 yılında ortaya çıkan kadın hareketleri kadına yönelik şiddetin toplumsal bir sorun olduğunu ortaya koymuştur (Karal & Aydemir, 2012).

Türkiye 1986 yılında Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılması Sözleşmesini (CEDAW) kabul etmesi kadına yönelik uygulanan şiddetin engellenmesine yönelik önemli bir adımdır. Bu sözleşmenin imzalanmasından sonra Türkiye devlet bünyesinde buna yönelik birçok birim oluşturmaya başladı. Buna yönelik 1987 yılında Kadına Yönelik Politikalar Dayanışma Kurulunun, Devlet Planlama Teşkilatı Sosyal Planlama Genel Müdürlüğünün bünyesinde kurulmasıyla süreç başlamıştır. Kadın konukları açılmaya başlandı. 1993 yılında Toplumsal Yapı ve Kadın İstatistikleri Şubesi oluşturulmaya başlandı. Ayrıca üniversitelerde buna yönelik çalışmalar yapıldı. Üniversitelerde kadın araştırma ve uygulama merkezleri ve yüksek lisans programları açılmaya başlandı (Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, 2015).

1991 yılında Altındağ Belediyesinin katkısıyla Kadın Dayanışma Merkezleri kurulmaya başlandı. Yine Altındağ Belediyesinin vermiş olduğu destek ile Türkiye’de ilk bağımsız kadın sığınma evi açılmıştır. 1990 yılında Mor Çatı Kadın Sığınak Vakfı açıldı. Bu vakıf ilerleyen süreçlerde Mor Çatı Evlerini hizmete açmıştır. Bu evler günümüzde halen varlığını sürdürmekte ve hizmet vermektedir (Öztürk, 2015). Görüldüğü üzere kadına yönelik şiddetin ortadan kalması için birçok çalışma yapılmıştır. Kadına yönelik şiddetle ilgili atılan il yasal adım ise 1998 yılında yürürlüğe konan 4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun olmuştur. 2000’li yıllarda birçok değişikliğe imza atılmıştır. Bunlardan biri; medeni kanunda yapılan değişikliklerdir. Bu değişiklikler ilerleyen tarihlerde aşamalı bir şekilde uygulamaya geçildiği görülmektedir. 2001 yılına kadar medeni kanunda koca ailenin reisi olarak görülmekteydi ancak yapılan değişiklikle bu ortadan kalkarak her iki tarafın eşit olduğu belirtilmiştir. 2003 yılında boşanma ve aile içi şiddetle ilgili hukuksal konularında daha çok uzman eliyle yapılmasına karar verilmiştir. Bu doğrultuda pedagog, psikolog gibi alanlar ön plana çıkarılmıştır (Kurtoglu, Bayrakçeken, & Ülker, 2014).

Ülkemizde en önemli problemlerden biriside töre ve namus sebebiyle işlenen cinayetlerdir. Bu cinayetlerin birçoğu su yüzeyine çıkmamakta ve intihar süsü verilerek yapılmaktadır. Bu duruma ilişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) “Töre ve Namus Cinayetlerini Araştırma Komisyonu” Oluşturmuştur. Oluşturulan bu komisyon bu konuyla ilgili kapsamlı bir araştırma yaptıktan sonra bu doğrultuda bir rapor hazırlamıştır. Bu doğrultuda 2006 yılında 2006/17 sayılı “Çocuk ve Kadınlara Yönelik Şiddet Hareketleriyle Töre ve Namus Cinayetlerinin Önlenmesi İçin Alınacak Tedbirler” başlıklı bir genelge ortaya çıkarmıştır (Kurtoglu, Bayrakçeken, & Ülker, 2014).

2005 Yılına kadar Türk Ceza Kanununda bakirelik durumu ve medeni durumuyla ilgili ayırım yapan maddeler vardı. Ancak 2005 yılından sonra bu maddelerde değişikliğe gidilmiştir. Töre cinayetinde hafifleyici etkiler, cezada haksız indirim gibi durumları göz ardı edip en ağır ceza verilmesi uygulanması ele alınmıştır. Evli bireylerde kadın istemediği halde cinselliğe zorlanması suç kapsamına alınmıştır. Kadına yönelik yapılan şiddete verilecek olan cezalar artırılmıştır (Öztürk, 2015).

Ülkemizde yerel yönetimlerde kadına yönelik şiddetle ilgili mücadelede yer almıştır. Buna yönelik kadın sığınma evleri ve çocuklar için bakım evi gibi çalışmalar yapmışlardır. Nüfusu 50 bini geçen her yerel yönetimin bu evleri açma zorunluluğu getirilmiştir. Bu oran daha sonra 100 bin olarak değiştirilmiştir (Kurtoglu, Bayrakçeken, & Ülker, 2014).

Türkiye’de 1990 yılında kurulan Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü 2011 Yılında Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığına bağlanmıştır. Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü kadınlara yönelik uygulanan şiddetti ortadan kaldırmak için birçok çalışma yapmaktadır. Buna yönelik eğitim programları yapmakta ve bunları yürürlüğe koymaktadır (Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, 2015). 2009 Yılında Türkiye Büyük Millet Meclisinde toplumsal eşitsizliğin ortadan kaldırmak amacıyla “Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu” kurulmuştur. Bu dönemde daha önce yürürlüğe konan 4320 sayılı yasa kadınları korumak açısından yeterli olmadığı ve bu yasanın ciddi boşluklar oluşturduğu kadın örgütleri tarafından tartışılmıştır. O dönemde yaşanan “Ayşe Paşalı Cinayeti” yasanın değişmesi gerektiği konusunu gündeme getirmiştir. 4320 sayılı kanun sadece evli olmayan, boşanmış ya da nişanlı kadınlar için uygulanmaktaydı ancak aile içinde yaşanan şiddeti kapsamadığı için çok daha kapsamlı bir yasanın çıkarılması gerektiği fikrine varılmıştır (Kurtoglu, Bayrakçeken, & Ülker, 2014).

Ülkemiz, 2011 yılında Avrupa Konseyi tarafından onaylanan “Kadına Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi Sözleşmesi’nin” hazırlanma sürecinde aktif olarak yer almıştır. Sözleşmeyi imzalayan ilk ülkedir. 4320 sayılı yasanın kapsamlı bir yasa olmaması ve yasanın boşluklarının doldurulması gerekliliği adına atılan önemli bir adımdır. Çünkü 4320 sayılı yasa sadece evlilik içinde şiddet görmüş kadınlara yönelik olması ciddi sorunlar yaratmaktaydı. Şiddetin önlenmesi için 6284 sayılı “Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun” 8 Mart 2012’de yürürlüğe konmuştur. Yürürlüğe giren bu kanun çok daha kapsamlı olup kadını sadece evlilik olarak değil aynı zamanda nişanlı, dini nikâhlı, boşanmış kadınlarında korunmasına yönelik hazırlanmıştır (Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, 2015).

2.12. Partner Şiddetiyle Baş Etme Stratejileri

Bireyler hayatının her döneminde zorluklarla karşı karşıya gelebilmektedirler. Bireylerin karşılaşmış olduğu her güçlük bireyin bununla baş edebilmesini sağlayabilecek stratejiler geliştirmesine imkân tanımaktadır (Türküm, 1999).

Başa çıkma stratejisi genel olarak bir sorunun ya da olumsuz bir durum için çözüm üretmek ya da etkisini en aza indirmek için başvurulan yöntemler olarak tanımlanmaktadır. Baş etme yöntemleri duygu odaklı ve problem odaklı olmak üzere iki kısma ayrılmaktadır (Lazarus & Folkman, 1984).

Duygu odaklı baş etme stratejisi; karşılaşılan problemin ortadan kaldırmak ya da etkisini en aza indirmek için duygusal tepkilerin ön plana çıktığı stratejileri kapsamaktadır. Bu baş etme yönteminde kişi duygusal tepkilerini kontrol edebilmek için çaba harcamaktadır. Problem odaklı baş etme stratejisi; bu baş etme yönteminde birey duygularıyla değil aklıyla karşılaştığı probleme odaklanır. Elindeki imkânlar ile karşılaştığı problemle nasıl baş edeceğini ve nasıl çözebileceğine yoğunlaşır. Problem odaklı baş etme stratejisinde birey karşılaştığı güçlüğü veya probleme çözüm üretmeye çalışırken, duygu odaklı baş etme stratejisinde; karşılaştığı güçlük ya da problemin onun üzerindeki etkisini azaltmaya çalışır. Duygu odaklı baş etme stratejisinin daha etkili olduğu belirtilmektedir (Eskin, 2009).

Baumen ve arkadaşları (2008), yaptıkları çalışmada partner şiddetine maruz kalan kadınların başa çıkma stratejilerini ve şiddete maruz kaldıktan sonra almış oldukları yardımları kategorilere ayırmışlardır (Bauman, Haaga, & Dutton, 2008).

Acil barınma arayan şiddete maruz kalmış kadınların yetişkinlik ve çocukluk dönemlerinde fiziksel ve psikolojik istismarın, yaşamış olduğu istismara karşın kulanmış oldukları baş etme yöntemleri hüsnü kuruntu en az kulanmış oldukları baş etme yöntemi ise öz eleştiri oldukları sonucuna varılmıştır (Lewis, et al., 2006).

Sığınma evinde yaşayan bir grup kadınla yürütülen çalışmadan elde edilen verilere göre, şiddetle baş etme yöntemi olarak hem problem odaklı hem de duygusal odaklı baş etme stratejilerini bir döngü şeklinde kullandıkları ortaya çıkmıştır. Şiddete maruz kalan bu kadınlar ilk olarak eşlerini ikna edebilmek için kendilerini değiştirmeye çalışırlar, devam eden şiddetle baş etmek için dine sarılma, şiddet artık onlar için katlanamaz noktaya geldikleri zamanda kaçmayı denedikleri sonucuna varılmıştır (Erdoğan, Aktaş, & Onat Bayram, 2009).

Yoshihama (2002), yaptığı bir çalışmanın sonucuna göre; romantik ilişkilerinde partner şiddetine maruz kalan kadınların görmüş oldukları şiddetle baş etmek için en çok bildirilen baş etme stratejileri, eşiyle yüzleşme, arkadaşlarından ve ailesinde yardım istemesidir (Yoshihama, 2002).

Anderson ve arkadaşları (2014), yaptıkları çalışmada en çok kullanılan baş etme stratejilerinin; aile içi şiddeti önlemeye yönelik yapılan eğitim programlarına katılmak, sığınma ve yardım hattından destek alarak biriyle konuşmak, tehlikede olduğunu başkalarına bildirmesi için bir yöntem geliştirmek olduğunu belirtmişlerdir. En az kullanılan baş etme stratejilerinin ise eşi alkol ve madde kullanıyorsa eğer eşinin yardım almasını sağlamak olduğunu ortaya koymuşlardır (Anderson, Renner, & Bloom, 2014).

Nijerya’da yürütülen bir çalışmanın sonucuna göre partner şiddetiyle baş etmek için problem odaklı baş etme stratejilerinden en çok dinin kullanıldığı, en az ise mizahın etkili olduğu sonucuna varmışlardır. Duygu odaklı baş etme stratejilerinden ise en çok kullanılan yöntemin dikkatini başka bir şeye verme en az kullanılan madde kullanımı olduğu ortaya konmuştur (Itimi, Dienne, & Gbeneol, 2014).

2.13. Partner Şiddetinin Önlenmesi

Ülkemizde ve dünyada çok ciddi bir sorun haline gelen bireyler ve toplum üzerinde zararlı etkileri olan partner şiddetinin ortaya çıkmasını engellemek ya da azaltmak amacıyla Ulusal Yaralanma Önleme ve Kontrol Merkezi ilk olarak partner şiddetinin engellemesi ve

buna yönelik stratejiler geliştirmişlerdir. Bunlar; genç ve ergenlere sağlıklı bir ilişki için gerekli olan becerileri öğretme, erkek çocuklarına yönelik önleme programı hazırlama, şiddete tanıklık etmiş kişileri güçlendirme ve eğitime, aile temelli eğitim programları hazırlayıp uygulama, şiddete maruz kalmış kadınlara koruyucu ortamlar oluşturma, ailelere yönelik ekonomik destek sağlama ve şiddetin olumsuz etkilerini en aza indirmek için şiddet mağduru kadınları desteklemektir (Niolon, et al., 2017).

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ), Şiddeti ortadan kaldırmak ve ya azaltmak için birçok çalışma yapmaktadır. Bu kapsamda partner şiddetini önlemek için belli başlı stratejiler ortaya koymuştur. Bunlar;

1. Partner şiddetini önlemek için hukuksal olarak reformlar yapılmalıdır.
2. Bu konu ile ilgili farkındalığı artırmak adına medya aracılığı ile kampanyalar yürütmek.
3. Kadınların boşanma, velayet, mal gibi medeni haklarını artırmak.
4. Partner şiddetini önlemek adına ülke yönetimini sürdüren hükümet, sivil toplum kuruluşları koordineli bir şekilde çalışmalar yürütmelidir.
5. Şiddeti önlemek amacıyla ülkedeki bütün kurumlardan başlayarak toplumsal cinsiyet bakış açısını kazandırmak.
6. Ülkeler, kadına yönelik uygulanan şiddetle ilgili farkındalığı artırmak için kadın sağlığı ile ilgili hizmetleri ile kadına yönelik şiddet konusunu entegre etmelidir.
7. Toplumda kadınların ekonomik olarak bağımsız ve güçlü olmasını sağlayacak çalışmalar yapılmalıdır.
8. Partner şiddetine maruz kalan kadınlara yönelik çalışmalar yapılmalı ve onlara kapsamlı bir şekilde hizmet verilmelidir.
9. Şiddetle ilgili okullarda eğitim programları düzenlenmelidir.
10. Erkeklerin şiddet uygulamamaya yönlendirme yönelik çalışmalar yapılmalıdır.
11. Cinsiyet eşitliği konusuna toplum bilgilendirmeli ve teşvik edilmelidir.
12. Partner şiddeti konusunda risk içeren ailelere önleyicilik amacıyla erken müdahale hizmetleri sunulmalıdır (World Health Organization, 2014).

Romantik ilişkilerde partner şiddetinde en çok etkilenen kişiler kadınlardır. Bu doğrultuda şiddetle ilgili yapılacak çalışmalarda esas odak noktası kadınlar olmalıdır. Partner şiddetini önlemeye yönelik yapılan çalışmalarda bu sürece erkekler de dahil edilmeli ve sürecin bir parçası haline getirilmelidir. Dünya genelinde şiddetin en yoğun olduğu bölgelere yönelik programlar yapılmıştır. Birleşmiş Milletler Asya Kıtasında ve Pasifik'te yapmış olduğu

araştırmada farkındalığın artığını ve politikalarda değişiklikler yapılmasını sağlamıştır. şiddetin önlenmesi ve azaltılmasına yönelik yapılan çalışmaların sonucuna göre şiddet oranlarının azalttığı ve bu araştırmalar çoğaltılarak buna yönelik politikaların geliştirilmesi gerektiği önerilmiştir (Prevention, 2017).

Ülkemizde şiddet mağduru kadınların ya da yaşanan şiddete tanıklık eden kişilerin şiddetin engellenmesi için başvurabilecekleri yerler, polis merkezleri, valilikler, kaymakamlık, aile danışma merkezleri, alo 183 aile, kadın dayanışma merkezleri gibi yerler bulunmaktadır. Bu başvuru yerleri 6284 sayılı ailenin korunması ve kadına karşı şiddetin önlenmesine dair kanun kapsamında kadına karşı şiddeti engellemeye ve kadınları korumaya yönelik hizmetler ortaya koymaktadır (Sargın, 2012).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

Araştırmanın bu bölümünde, romantik ilişkilerde partner şiddetine maruz kalan kadınların şiddete ilişkin algılarını incelemek amacıyla yapılan araştırmada; kullanılan araştırmanın yöntemine, çalışma grubuna, veri toplama araçlarına, veri toplama yöntemine, veri toplama sürecine ve verilerin analizine ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

3.1.Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada, romantik ilişkilerde partner şiddetine maruz kalan kadınların şiddete ilişkin algılarını incelemek amacıyla nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Partneri tarafından şiddete maruz kalan kadınların deneyimlerinin derinlemesine incelenmesine olanak sağladığı için böyle bir araştırma yöntemi tercih edilmiştir. Nitel araştırma; gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi veri toplama yöntemlerinden yararlanarak tamamen doğal ortamda olayların bütüncül bir şekilde ele alınmasını sağlayan araştırma biçimidir (Yıldırım & Şimşek , 2018).

Nitel araştırmalar nicel araştırma yöntemlerine göre çok daha derinlemesine ve detaylı veri elde etmemizi sağlar. Özellikle bu araştırma türü geleneksel araştırma türlerinin yeterli olmadığı yerlerde ve ifade edilmesi zor olan soruların cevaplarının bulunması için gereklidir. Nitel araştırmaların nicel araştırmalara göre daha iyi olduğunu söylemek yanlış olur. Çünkü her ikisinin de sahip olduğu avantaj ve dezavantajları vardır. Burada önemli olan araştırılacak konu için doğru olan yöntemi keşfetmek ve bunu uygun bir şekilde kullanmaktır (Frankel & Devers, 2000).

Nitel araştırmaların en belirgin özelliklerinden bir tanesi araştırmanın doğal ortamda olan olay ve davranışların ele alınmasıdır. Davranışlara ve olaylara çalışmayı yapan araştırmacı tarafından müdahale edilmez. Nitel araştırmalarda araştırmayı yapan araştırmacı genel olarak bir gözlemci rolü üstlenir. Elde edilecek olan verileri doğrudan kaynağından elde etmek isterler. Nitel araştırmayı sürdüren araştırmacı çalıştığı ortam ile olay ile doğrudan

ilişki içinde olduğu için bu araştırma fazla zaman alır. Bu araştırma yönteminde davranışın nasıl ortaya çıktığı ve kişi bu davranışı neden ortaya koydu gibi konularla ilgilenir. Nicel araştırmalar davranışın ortaya çıktığı zaman ki sürece odaklanmazken nitel araştırmalar için süreç önemli bir yere sahiptir. Bundan dolayı çalışmayı yürütürken davranışın meydana geldiği sürece odaklanırlar. Çalışmayı yürüten araştırmacı nitel araştırmalarda sürecin bir parçası olurlar (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün , Karadeniz, & Demirel, 2018).

Bu çalışmada Nitel araştırma desenlerinden olgu bilim (fenomenoloji/phenomenology) deseni kullanılmıştır. Olgu bilim deseni; farkında olduğumuz ancak derinlemesine bilgi sahibi olmadığımız olgulara dayanmaktadır. Olgular; olaylar, kişinin yaşadığı deneyim, algıları, yönelimleri, kavramlar ve durumlardır. Bu olgular hayatımızda farklı şekilde kendini gösterebilmektedir. Tam anlamıyla kavrayamadığımız derinlemesine bilgi sahibi olmadığımız olguları araştırmaya yönelik olgu bilim yöntemi bize uygun bir araştırma için gerekli olan ortamı uygun hale getirir. Olgu bilim araştırmalarında başlıca veri toplama yöntemi görüşme olarak karşımıza çıkmaktadır (Yıldırım & Şimşek , 2018).

Bu çalışmada nitel araştırmalarda kullanılan veri toplama türlerinden görüşme türü kullanılmıştır. Görüşme; nitel yöntemlerde en çok tercih edilen türdür. İnsanların bakış açılarını, hayattaki deneyimleri, duygularını, hissettiklerini ve algılarını belirleyerek bunların açığa çıkmasını sağlayan bir yöntemdir (Bogdan & Biklen, 1992). Görüşme; yüz yüze sözel bir iletişim yoluyla yapılmaktadır. Görüşmede karşıdaki kişiyle konuşarak onunla ilgili verileri elde ederiz. Bu yöntem ilk bakışta basit bir veri toplama türü olarak görülebilir ancak bu veri toplama türü sanıldığı kadar kolay değildir. Görüşme yöntemini kullanacak olan araştırmacılar bu yöntem hakkındaki bilgileri, görüşme formlarının hazırlanması denemesi vb. yoğun bir süreçten geçerler (Yıldırım & Şimşek , 2018).

Olgulara ilişkin yaşantıları ve deneyimleri ortaya çıkarmak için görüşme yöntemi araştırmacılar için birçok fayda sağlamaktadır. Etkileşim, esneklik ve soru yoluyla irdeme fırsatı gibi kolaylıklar sağlamaktadır. Araştırmanın görüşme yaptığı kişi ile aralarında bir güven ortamı olması önemlidir. Böyle bir ortamda bireyler kendilerini rahat ve güvelli bir ortamda hissettikleri için kendilerinin bile daha önce farkında olmadıkları ya da üzerinde düşünmedikleri yaşantıları paylaşabilirler (Yıldırım & Şimşek , 2018).

3.2.Çalışma Grubu

Bu araştırmada amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme kullanılmıştır. Katılımcıların romantik ilişkilerinde partneri tarafından hayatlarının herhangi bir döneminde şiddete maruz kalmış olmaları temel ölçüt olarak belirlenmiştir. Bu kapsamda bu araştırmanın çalışma grubunu, İç Anadolu Bölgesinde (Ankara, Niğde, Aksaray, Kırıkkale) yaşayan romantik ilişkilerinde partneri tarafından şiddete maruz kalmış, yaşları; evlilik ve flört ilişkilerinin yoğun yaşandığı 18-35 yaş aralığında olan 20 kadın oluşturmaktadır. Araştırmamıza Ankara ilinden 10 kişi, Aksaray ilinden 4 kişi, Niğde ilinden 4 kişi ve Kırıkkale ilinden 2 kişi katılmıştır. Katılımcılar evli, boşanmış ve flört ilişkisi olan kişilerden meydana gelmektedir. Görüşmeler pandemi döneminde yasakların ortadan kalkmasıyla 2021 yılı mayıs, haziran ve temmuz ayları içerisinde katılımcıların ev ve iş yerlerine gidilerek yapılmıştır. Katılımcılarla görüşme yapılmadan önce görüşme esnasında ses kaydının alınacağı ve araştırmanın amacı hakkında bilgi verilmiştir. Katılımcılar çalışmada elde edilen verilerin gizliliği açısından gerçek isimlerinin kullanılmayacağı bunun yerine Kod isimlerin (A1, A2, A3...A20) kullanılacağı konusunda da bilgilendirilmiştir. Bu doğrultuda katılımcıların bu çalışmaya gönüllü katılacaklarına dair bir onay formu imzalatıldıktan sonra her görüşmeci ile 30-45 dk. Arasında bir görüşme sağlanmıştır.

Araştırmamızın çalışma grubu olan romantik ilişkilerinde partner şiddetine maruz kalan kadınlardan kişisel bilgi formunda yer alan sorular aracılığıyla elde edilen bilgiler tablo halinde verilmiştir.

Tablo 1 Katılımcıların Demografik Bilgileri

Değişken	Katılımcılara İlişkin Bilgiler
Cinsiyet	Katılımcıların %100'ü kadındır
Yaş	Katılımcıların %45'i 20-29 yaş aralığında ve %55'i 30-35 yaş aralığında yer almakta
Sosyo Ekonomik Düzey	Katılımcıların %35'i düşük, %50'si orta ve %15'i yüksek sosyo-ekonomik düzeyde yer almakta
Öğrenim Durumu	Katılımcıların %5'i ilkokul, %15'i ortaokul, %35'i lise ve %45'i yükseköğrenim düzeyinde yer almakta
Medeni Durum	Katılımcıların %45'i flört ilişkisi yok, %25'i flört ilişkisi var, %5'i nişanlı ve %25'i evli
Romantik İlişki Sayısı	Katılımcıların %45'nin yaşadığı romantik ilişki sayısı 2 , %25'nin yaşadığı romantik ilişki sayısı 3 ve %30'nun yaşadığı romantik ilişki sayısı 3'den fazla olarak belirtmiştir.
Romantik İlişkide Şiddete Başvurma	Katılımcıların %15'i şiddete başvurduğunu ve %85'i şiddete başvurmadığını belirtmiştir.

3.3. Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada verilerin toplanma sürecinde az sayıda katılımcı ile derinlemesine görüşmeler yapılmıştır. Bu kapsamda verilerin elde edilmesi için çalışmada, “Onay Formu”, “Kişisel Bilgi Formu” ve “Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu” oluşturulup uzman görüşüne sunulduktan sonra kullanılmıştır.

3.3.1. Kişisel Bilgi Formu

Araştırma kapsamında kullanılan bu form görüşmecinin, adı soyadı, eğitim düzeyi, cinsiyeti, sosyo-ekonomik düzeyi, medeni durumu, yaşadığı romantik ilişki sayısı, romantik ilişkisinde uyguladığı veya maruz kaldığı şiddetle ilgili bilgileri içeren kapalı ve açık uçlu soruların yer aldığı bir formdur.

3.3.2. Yarı Görüşme Formu

Yarı yapılandırılmış görüşme tekniği, yapılandırılmış görüşme tekniğiyle karşılaştırdığımızda yapılandırılmış görüşme tekniklerine daha esnek olduğu görülmektedir. Yarı yapılandırılmış görüşme tekniği, görüşme öncesi katılımcıya sorması gereken soruları hazırlar. Görüşme esnasında görüşmenin akışına bağlı olarak farklı sorular eklenebilir. Bu doğrultuda katılımcının verdiği yanıtın detaylandırılması sağlanır. Görüşme esnasında katılımcı belli soruların cevabını başka soruların içinde cevaplıyorsa araştırmacı isterse o soruyu katılımcıya sormama özgürlüğüne sahiptir. Bu teknik, sahip olduğu belli düzeyde standartlık ve esnek bir yaklaşıma sahip olması sebebiyle eğitimbilim araştırmalarında uygun bir teknik olarak görülmektedir (Türnüklü, 2000).

Yarı yapılandırılmış görüşme formları hem sabit cevaplı soruların hem de derinlemesine ayrıntılı cevaplanan soruları bir araya getirir. Bundan dolayı bu teknik hem yapılandırılmış hem de yapılandırılmamış görüşme tekniklerinin avantaj ve dezavantajlarını içermektedir. Analizlerin daha kolay olması, katılımcının kendini ifade etmesi gerektiğinde detaylı bilgi edinimi gibi avantajları vardır. Ancak önemsiz konularda zamanın fütursuzca harcanması, kontrolün yitirilmesi gibi dezavantajları da vardır (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün , Karadeniz, & Demirel, 2018).

Çalışmamızda kullanılan yarı yapılandırılmış görüşme formu oluşturulmadan önce partner şiddetiyle ilgili yapılan araştırmalar ve geliştirilen ölçekler incelenmiş ayrıca partnerinden

şiddet görmüş birkaç kadın ve uzman görüşleri alınmıştır. Bu doğrultuda yarı yapılandırılmış görüşme formumuzda yer alacak sorular belirlenerek son halini almıştır. Bu form 16 sorudan oluşmaktadır. Görüşme formumuz; katılımcıların ilişkilerini genel olarak değerlendirerek ilişki doyumlarını, partneri ile sorun yaşadığında nasıl çözeceğini sorarak problem çözme stratejilerine, şiddet kelimesinin ve partner şiddetinin onlar için ne anlama geldiğini sorarak şiddete dair algılarını, maruz kalmış oldukları şiddet ve onları en fazla etkileyen şiddet türüne, maruz kaldıkları ilk şiddete ve şiddet sonrası verdikleri tepkilere, şiddetin ortaya çıkmasına sebep olan nedenlere ve ayrılık konusundaki düşüncelerini belirlemeye yönelik sorulardan oluşmaktadır.

3.4. Veri Toplama Süreci

Bu çalışmada, ilk olarak hayatının herhangi bir döneminde en az bir defa romantik ilişki yaşamış ve partneri tarafından şiddete maruz kalan 20 kadın belirlenmiştir. Bu çalışmaya katılım tamamen gönüllülük esası dikkate alınarak yapılmıştır. Katılımcılara görüşme yapılmadan önce araştırmanın amacı hakkında bilgi verilmiştir. Bu doğrultuda katılımcıların bu çalışmaya gönüllü katılmış olduklarına dair bir “Onay Formu” imzalatılmıştır. Katılımcılara görüşmenin başladığı zaman katılımcılarla ilgili bilgilerin elde edilmesi amacıyla “Kişisel Bilgi Formu” kullanılmıştır. Katılımcıların verdiği bilgiler doğrultusunda kişisel bilgi formundaki ilgili sorular cevaplanmıştır. Katılımcılara görüşme öncesinde planlı bir şekilde hazırlanan “Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu” da yer alan sorular sorulmuştur. Her görüşme 30-45 dk. Aralığında sürmüştür. Veriler her görüşmeciyle yüz yüze yapılan görüşmeler sonrası toplanmıştır.

3.5. Araştırmacının Deneyimleri

Veri toplama sürecinde bir araştırmacı olarak deneyimlerimi ve böyle bir çalışma ile ilgili görüşlerimi paylaşmak istiyorum. İlk olarak bu kadar önemli ve hassas bir konuda çalıştığım bu süreçte oldukça zorlandığımı ifade edebilirim. Çünkü bu tür çalışmalarda katılımcı bulmak oldukça güçmüş. Özellikle bir erkek olarak bu araştırmayı yapmanın birçok dezavantajının olduğunu belirtmek istiyorum. Görüşme yeri ve zamanını belirleme, partnerinden gizli bir görüşme yapılıyor olmanın kaygısı, partnerinin öğrenme ihtimaline karşı duyulan tedirginlik veri toplama sürecimi zorlaştırmıştır. Aynı zamanda araştırmacı olarak bir katılımcının evinde veya iş yerinde görüşme yapmak huzursuz ve gergin

hissettirdi, bazı görüşmelerin yaklaşık dört saat sürmesinden kaynaklı zorlandığım anlar oldu. Her ne kadar günümüzde birçok kadının şiddete maruz kaldığı bilirse de kadınlar bu tür çalışmalara katılma konusunda ve yaşadıklarını anlatmada isteksiz davrandıklarını gördüm. Bunun nedeni ise; katılımcıların bu konu özelinde paylaşımlarının gizliliği konusunda tereddütlerinin olduğunu fark ettim. Katılımcıların gerek sözel ifadeleri gerekse bedensel tepkileri böyle düşünmeme sebep oldu. Görüşme süreleri planladığımın aksine çok daha uzun sürdü. Çünkü süreç içerisinde fark ettim ki şiddete maruz kalmış olan her bir katılımcının yaşamış oldukları şiddeti paylaşmaya, birinin kendilerini anladığını hissetmeye ihtiyaçları varmış. Her ne kadar zorlu bir süreç olsa da dünyada ve ülkemizde çok önemli bir sorun haline gelen partner şiddetine yönelik bir çalışmayı yürütmek, şiddet gören kadınların sesi olabilmek benim için çok değerliydi. Literatüre bu anlamda katkı sağlamış olmak bir gurur kaynağıdır.

3.6.Verilerin Analizi

Bu çalışmada, yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığı ile derinlemesine görüşme yoluyla romantik ilişkilerinde şiddete maruz kalan 20 kadın ile yapılan görüşme sonunda elde edilen bilgiler araştırmacı tarafından deşifre edilerek yazılı metin haline getirilerek nitel veri elde edilmiştir. Elde edilen verilerin analizinde nitel araştırmalarda kullanılan nitel veri analiz yöntemlerinden “İçerik Analizi” kullanılmıştır.

İçerik analizi; bireyleri davranışlarını ve doğasını anlamak üzerine kurulu olan dolaylı yollarla çalışmaya imkân tanıyan bir teknik olarak tanımlanmaktadır. Bu teknik özellikle sosyal bilimlerde kullanılan bir teknik olduğunu söylemek mümkündür. İçerik analizi belirli kuraları olan bir tekniktir. Kodlamaların kullanıldığı bazı sözcüklerin daha küçük kategoriler haline getirilip özetlendiği bir sistem olarak tanımlanmaktadır. İçerik analizi özellikle metin içerisinde bulunan belli kelimelerin ve kavramların belirlenmesine yönelik yapılmaktadır. Çalışmayı yürüten araştırmacılar, bu kelime ve kavramlar arasındaki ilişkileri belirlemeye yönelik çalışmalar yaparak yürüttükleri çalışmanın konusuna göre çıkarımda bulunmaya çalışır (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün , Karadeniz, & Demirel, 2018).

İçerik analizi sadece metinler üzerinde kullanılmaz. Elde edilen görsellerin, TV programlarında değerlendirilmesinde kullanılmaktadır. Metinler yalnızca yazılı doküman

olarak değerdendirilmemektedir. Görüşme, tartışma, konuşma ve sohbet gibi durumlarda da içerik analizi kullanılmaktadır (Stemler, 2001).

İçerik analizi tek başına değil diğer yöntemlerden de yararlanarak yapılır. Araştırmalarda içerik analizi genel olarak gözlem ve görüşmelerde elde edilen verilerin değerdendirilmesinde kullanılmaktadır. İçerik analizi yapılırken dikkat edilmesi gereken belli başlı faktörler vardır. Bunlar;

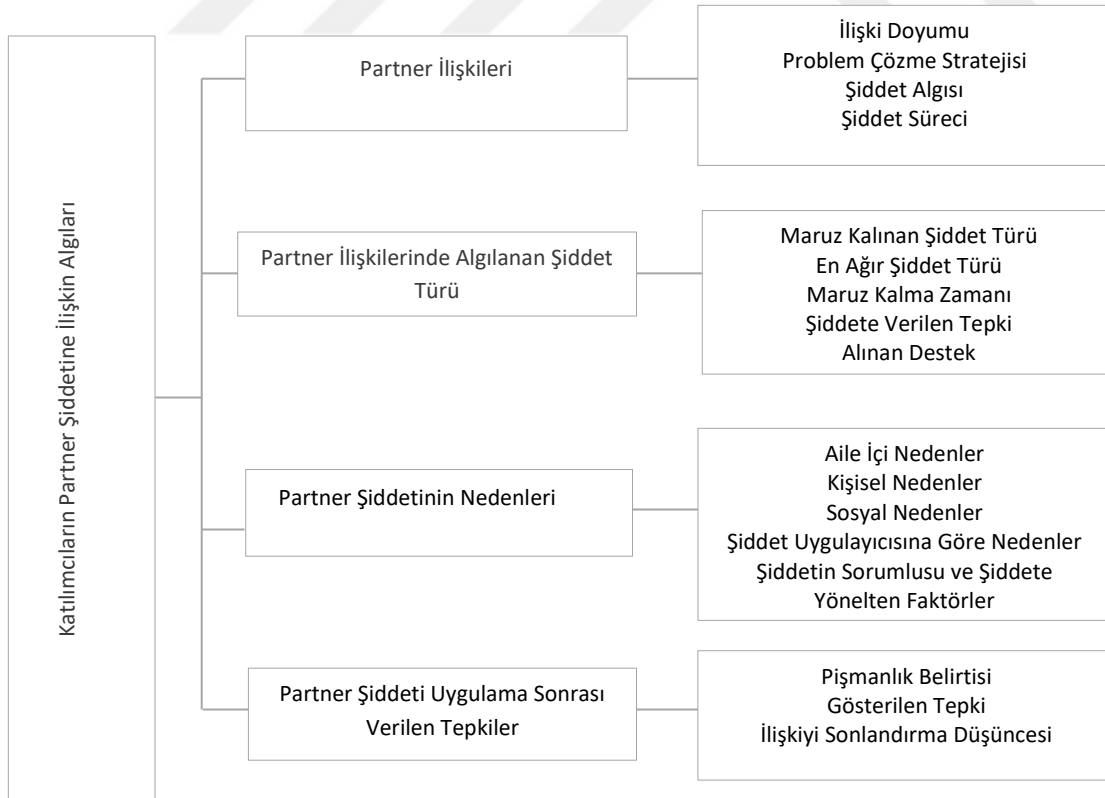
1. İçerik analizinde değerdendirmeye alınacak olan süreç yapılacak olan çalışmanın amacına ve türüne göre göre farklılıklar gösterebilmektedir.
2. Araştırmacı yapacağı çalışmada elde edilen verileri analiz etmeden önce kategoriler oluşturur. Bu oluşturmuş olduğu kategorileri elde edilen verilere, kuramlara ve yaşantılara göre şekillendirir.
3. Araştırmacı toplanan betimsel verilerle konuyu anlamlandırır ve kategorileri oluşturur (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün , Karadeniz, & Demirel, 2018).

İçerik analizi amaçları ve kavramların tanımlanması, analiz birimlerinin oluşturulması, konu ilgili verileri düzenleme, mantıksal bir sistem halinde düzenleme, kodlama kategorilerinin oluşturulması, sayma, yorumlama ve sonuçların ortaya çıkması gibi aşamalardan meydana gelmektedir (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün , Karadeniz, & Demirel, 2018).

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde çalışmanın amaçları doğrultusunda elde edilen verilerin analiz sonuçlarına ilişkin bulgulara ve yorumlara yer verilmiştir. Bu araştırma İç Anadolu Bölgesinde(Ankara, Aksaray, Niğde, Kırıkkale) yaşayan partneri tarafından şiddete maruz kalan 20 kadınla gerçekleştirilmiştir. Araştırmamıza Ankara ilinden 10 kişi, Aksaray ilinden 4 kişi, Niğde ilinden 4 kişi ve Kırıkkale ilinden 2 kişi katılmıştır. Katılımcılarla yüz yüze gerçekleştirilen görüşmelerde ilişki doyumları, maruz kaldıkları şiddetin türü ve sıklığı, şiddetin nedenlerine, şiddete dair algıları, problemle baş etme stratejileri ve bağlanma stilleri belirlenmeye çalışılmıştır. Yapılan görüşmelerde kişilerin özel bilgilerinin korunması amacıyla katılımcı isimleri A1, A2, A3.....A20 biçiminde kodlanmıştır.

Şekil 1 Ana temalar ve kategoriler

Partner İlişkileri

Partner ilişkilerinde katılımcıların beraberliklerinde aldıkları ilişki doyumunu sırasıyla; kötü(%33,3), orta(%18,5), huzursuz(%18,5), soğuk(%14,9), sıkıntılı(%11,1) ve iyi(%3,7) olarak ifade etmişleridir. Çalışmaya katılan katılımcıların birçoğu ilişkiden aldıkları doyumu kötü(%33,3) olarak belirtmişlerdir.

Katılımcıların problem çözme becerileri algılarının sırasıyla iletişim kurmak(%37,9), özür dilemek(%20,8), sessiz kalmak(%17,2), kavga etmek(%17,2) ve affetmek(%6,9) olduğu görülmüştür. Problemi çözmek için katılımcıların en fazla tercih ettikleri yöntemin iletişim kurmak(%37,9) olduğu ortaya çıkmıştır.

Katılımcılar şiddet kavramına ilişkin algılarını sırasıyla fiziksel şiddet(%40,4), psikolojik şiddet(%36,2), sözel şiddet(%19,1) ve ekonomik şiddet(%4,3) olduğunu belirtmişlerdir. Şiddet kavramının katılımcılarda genel olarak fiziksel şiddet(%40,4) olarak bilinmektedir. Fiziksel şiddeti vurma, kırma, dövme, zorbalık olarak tanımlamışlardır. Katılımcılar partner şiddeti kavramına ilişkin algılarını sırasıyla eş şiddeti(%38,5), psikolojik şiddet(%28,2), fiziksel şiddet(%23,1) ve sözel şiddet(%10,2) olarak ifade etmişlerdir. Partner şiddeti kavramı katılımcılarda genel olarak eş şiddeti(%38,5) olarak bilinmektedir.

Katılımcılar partnerlerinin şiddet uygulamasının süreç içerisinde farklılaşması hakkında sırasıyla; giderek arttı(%75), azaldı(%20) ve aynı kaldı(%5) şeklinde görüş belirtmişlerdir. Katılımcıların birçoğu şiddetin süreç içinde giderek arttığını(%75) belirtmiştir.

Tablo 2 Partner ilişkileri

Tema	Kategori	Kavramlar	Frekans(f)	Yüzde (%)
Partner İlişkileri	İlişki Doyumu	Kötü	9	33,3
		Orta	5	18,5
		Huzursuz	5	18,5
		Soğuk	4	14,9
		Sıkıntılı	3	11,1
		İyi	1	3,7
				Toplam %100
Problem Çözme Stratejisi	İletişim Kurmak	İletişim Kurmak	11	37,9
		Özür Dilemek	6	20,8
		Sessiz Kalmak	5	17,2
		Kavga Etmek	5	17,2
		Affetmek	2	6,9
				Toplam %100
Şiddet Algısı	Fiziksel Şiddet	Fiziksel Şiddet	19	40,4
		Psikolojik Şiddet	17	36,2
		Sözel Şiddet	9	19,1
		Ekonomik Şiddet	2	4,3
Partner Şiddeti Algısı	Eş Şiddeti			Toplam %100
		Eş Şiddeti	15	38,5

	Psikolojik Şiddet	11	28,2
	Fiziksel Şiddet	9	23,1
	Sözel Şiddet	4	10,2
			Toplam %100
Şiddet Süreci	Giderek Arttı	15	75
	Azaldı	4	20
	Aynı Kaldı	1	5
			Toplam %100

Partner İlişkilerine Dair Örnek Görüş

Katılımcıların İlişki Doyumuna İlişkin Örnek Görüş

Hiç istemediğim bir ilişkiydi anneme söylememe rağmen baban öyle istiyor dedi. 14 yıldır evliyiz işte. İlk başlarda gayet saygılı anlayışlı biriydi bana karşı sonra nasıl olduysa 360 derece değişiklik oldu. Huzurlu bir hayatı senelere bölersen benim sadece evliliğimin ilk iki yılını söyleyebilirim. Genelde hep huzursuz bir şekilde geçti. Kötü bir evlilikti. (A6)

Benim için hem artılar hem de eksileri olan bir ilişkiydi. Birçok tecrübeyi onunla öğrendim. Zor zamanlarımızda her zaman bir birimizin yanındaydık. Lakin çok bencil bir çocuktuk. Gururlu ve egoist bir insandı. Bu kişisel özelliklerinden dolayı da sıkıntılı bir ilişkiydi(A8).

Sıradan, soğuk. O kendi hayatını yaşıyordu. Ben kendi hayatımı yaşıyordum. Birbirimizle çok iletişim kurmuyorduk. Kaliteli vakit geçirmiyorduk. Yemeğimizi bile ayrı yiyorduk. Aynı evin içinde iki yabancıydık. (A10)

İnişli çıkışlı bir ilişkimiz vardı. Aslında onu çok seviyordum. Benim biraz inatçı bir tarafım olduğu için bu ilişkimizde problemler getiriyordu. Çok kavga ederdik. Sürekli ederdik. Ne iyi ne de kötü ilişkiydi. (A12)

10 senenin sonunda konuşup birbirimizi anlamaya başladık. Şimdi bir iki senedir daha iyi. Benim güvenimi kazanmaya çalışıyor. Benden habersiz bir şey yapmadığını göstermeye çalışıyor. (A20)

Katılımcıların Problem Çözme Stratejisine İlişkin Örnek Görüş

Ben sorunu çözmek için anlatırdım kendimi ondanda anlatmasını isterdim. Bak böyle böyle oldu diye. Ben her şeyin konuşarak çözülebileceğine inanan insanlardanım. O yüzden konuşulmadan çözülemeyecek bir şey yoktu. İki taraf birbirini anladıktan sonra. (A4)

Ben genelde sessiz kalmayı tercih ediyorum. Üzerimde karşı taraf bir etki bırakıp bastırıyorsa hiçbir şey diyemiyorum. (A5)

Aslında çözemiyorduk. Yani öyle geçiştiriyorduk gibi bir şeydi. Çözmeye çalışırdık ama nedense hep yapıcı taraf ben olurdum. Hep affeden ben oldum. Hep yapıcı davranan ben oldum. (A9)

İlk başlarda kavga ile. Daha sonra yüksek sesle bağırarak. Farklı odalara geçerdik. Aslında mecburiyetten çözmek zorunda kaldığımız için çözmeye çalışırdık. (A13)

Bana hakaret ederdi, bana küfür ederdi. Olmayan şeylerden bahsedip hakaret ederdi mesela kendi evinde bir adamın olduğunun bu adamın beni beğendiğini söylerdi. Alkolün etkisi geçtikten sonra bambaşka biri olurdu. Her şeyi mahvettim, seni üzdüm deyip ağladı ve özür dilerdi. (A17)

Katılımcıların Şiddet Kavramına Dair Algılarına İlişkin Örnek Görüş

Dayak demek benim için. Birinin herhangi birini dövmesi gibi. Bir eşin karısını dövmesi mesela bir şiddettir. Sevgili ya da bir eşin tokat atması, yumruk atması gibi fiziksel şiddet. (A2)

Yelpazesi çok şiddetin benim aklıma ilk olarak dayak geliyor. Sözlü olarak rahatsız etmek, psikolojik olarak karşı tarafı yormak. Parasal şiddet de var mesela seni bir şeylerden mahrum bırakmakta bir şiddettir. (A10)

Şiddet denince aklıma birçok şey geliyor. Çünkü birçok türü var. Fiziksel şiddet var dövme, vurma, incitme diyebilirim. Psikolojik şiddet var. Ama ilk olarak bende uyandırdığı fiziksel ve psikolojik şiddet. (A11)

Psikolojik baskı, sözlü ve fiziksel darp gibi şeyler ifade ediyor benim için. (A13)

Şiddet denince aklıma zorbalık geliyor. Daha güçlü olan birinin kendisinden güçsüz olan birine fiziksel olarak zarar vermesi, psikolojik olarak yorması, ekonomik olarak bastırması, istemediği halde ona sahip olamaya çalışması olduğunu düşünüyorum. (A17)

Katılımcıların Partner Şiddeti Kavramına İlişkin Örnek Görüş

Partner şiddeti denince de birinin sevgilisinden eşinden şiddet görmesi anlamına geliyor. (A1)

Partner şiddeti ise bir eşin karşısındakine zarar vermesi. Bu zarar görme dövme olabilir. Darp etme olabilir. Aldatma olabilir. Hakaret etmek olabilir. (A5)

Partner şiddeti ise öncelikli olarak birinin eşinden ya da sevgilisi tarafından fiziklen darp edilmesi ya da güçsüz kılınması anlamını çağrıştırıyor. Bir de kişinin toplumsal bir varlık olarak baskı altına alınarak yok edilmesidir. (A8)

Partner şiddeti ise ilişkide kadının veya erkeğin tek taraflı sözlü ya da fiziksel olarak şiddet uygulaması olduğunu düşünüyorum. Karşı tarafa yapılan her kötü davranış aslında ona yapılan bir şiddettir. (A12)

Partner şiddeti ise partnerinin rızası olmadan onu manipüle etmek, sözel olarak onu aşağılamak ve tüm şiddet türlerini uygulamak. (A17)

Partner şiddeti ise eşin karısına uyguladığı sözel olarak, fiziksel olarak ya da başka bir şekilde şiddet uygulamasıdır. (A20)

Katılımcıların Şiddet Sürecine İlişkin Örnek Görüş

*Şiddetin derecesi git gide daha da arttı. Yani o psikolojik şiddetin derecesi daha da arttı. Çünkü sana hani b*k gibi davranırdı. Hiçmişsin gibi, böcekmişsin gibi, sen yokmuşsun gibi davranırdı. (A1)*

İlk zamanlar şiddetin boyutu azdı ama sonlarına doğru olayın bu kadar büyüyebileceğini tahmin edemezdim. Annemi takip etti, içip içip kapıma dayandı. İlk zamanlara göre tehditlerin boyutu arttı, küfürlerin boyutu arttı. Aramızda saygı kalmadı. O saygıyı da zamanla yitirdik. Alışmıştım aslında artık. (A4)

İlk zamanlar şiddetin derecesi fazlaydı. Ama son zamanlarda ben sesimi çıkarmaya başladığımda beni bastıramayacağını anladı. O yüzden birazcık duruldu diyebilirim. Ama bende artık ona karşı hiçbir şey kalmamıştı. (A11)

Şiddetin derecesi aslında hep aynı olduğunu söyleyebilirim. Hani zaman geçtikte ağırlaşmadı hep aynı çizgideydi. Fark bence bende vardı. Benim tahammülsüzlük düzeyim arttı. Ben duyarsızlaştım. Sıradanlaştı artık her şey. Bence ilişkimiz bir parçası haline geldi çünkü alkol bizim hayatımızda onun bir parçasıydı. (A17)

Başlarda yoğundu sonra sıklığı azaldı. Sözel şiddet bitti. Fiziksel şiddet de ortadan kalktı. Evet, ilişkinin on beş yılı için parçası değil tamamıydı. Sürekli kavga ediyorduk. İlişkimiz şiddetten ibaretti. (A20)

Partner İlişkilerinde Algılanan Şiddet Türü

Partner ilişkilerinde algılanan şiddet türüne ilişkin katılımcılar partnerleri tarafından maruz kaldıkları şiddet türünü sırasıyla psikolojik şiddet(%31,4), sözel şiddet(%31,4), fiziksel şiddet(%25,8), ekonomik şiddet(%5,7) ve cinsel şiddet(%5,7) olarak belirtmişlerdir. Katılımcılar partnerleri tarafından en fazla maruz kaldıkları şiddet türünün psikolojik ve sözel şiddet(%31,4) olduğu ifade etmişlerdir.

Katılımcılar partnerleri tarafında maruz kaldıkları en yaralayıcı şiddet türünün yani onları en fazla etkileyen ve onlara en fazla zarar veren şiddet türünü sırasıyla psikolojik şiddet(%47,7), sözel şiddet(%19), fiziksel şiddet(%19) ve cinsel şiddet(%14,3) olarak belirtmişlerdir. Katılımcılar genel olarak onları en fazla örseleyen şiddet türünün psikolojik şiddet(%47,7) olduğunu ifade etmişlerdir.

Katılımcılar partnerleri tarafından şiddete maruz kaldıkları ilk zamanı sırasıyla; ilişkinin başında(%47,3), evliliğin ilk aylarında(%36,9) ve evliliğin ilk yılından sonra(%15,8) olarak belirtmişlerdir. Katılımcıların birçoğu ilk şiddeti ilişkinin başında(%47,3) yani ilişkinin ilk dönemleri, evliliğin ilk aylarında (2. Ayda) veya ilk yıllarında (3. Yılında) olduğunu ifade etmişlerdir.

Katılımcılar partnerleri tarafından ilk şiddete maruz kaldıktan sonra şiddete yönelik gösterdikleri tepkileri sırasıyla; bağırarak(%21,9), tepkisiz kalmak(%18,7), ağlamak(%18,7), susmak(%12,5), uzak durmak(%12,5), iletişim kurmak(%9,5) ve güvenlik güçlerinden yardım istemek(%6,2) şeklinde belirtilmiştir. Katılımcılar partneri tarafından şiddet gördüğü zaman en fazla verdikleri tepkilerin bağırarak(%21,9), tepkisiz kalmak(%18,7) ve ağlamak(%18,7) olduğunu ifade etmişlerdir.

Katılımcılar partnerleri tarafından maruz kaldıkları şiddet sonrası yardım alınan kişi veya kurumları sırasıyla; psikiyatrist/psikolog(%58,3), arkadaş(%16,7), güvenlik güçleri(%16,7) ve aile(%8,3) olarak dile getirmişlerdir. Araştırmaya katılan katılımcıların çoğu psikiyatrist/psikolog(%58,3) desteği aldığını belirtmiştir. Belirtilmiş olan arkadaş boyutu yakın arkadaş ya da komşu, güvenlik güçleri boyutu polis veya karakola gitmek, aile boyutu anne ya da aile üyelerinden biri olarak ele alınmıştır.

Tablo 3 Partner ilişkilerinde algılanan şiddet türü

Tema	Kategori	Kavramlar	Frekans(f)	Yüzde(%)
Partner ilişkilerinde Algılanan Şiddet Türü	Maruz Kalınan Şiddet Türü	Psikolojik Şiddet	11	31,4
		Sözel Şiddet	11	31,4
		Fiziksel Şiddet	9	25,8
		Ekonomik Şiddet	2	5,7
		Cinsel Şiddet	2	5,7
				Toplam %100
	En Yaralayıcı Şiddet Türü	Psikolojik Şiddet	10	47,7
		Sözel Şiddet	4	19
		Fiziksel Şiddet	4	19
		Cinsel Şiddet	3	14,3
				Toplam %100
	Şiddete Maruz Kalma Zamanı	İlişkinin Başında	9	47,3
		Evliliğin İlk Aylarında	7	36,9
		Evliliğin İlk Yıllarından Sonra	3	15,8
				Toplam %100
	Şiddete Verilen Tepki	Bağırarak	7	21,9
		Tepkisiz Kalmak	6	18,7
		Ağlamak	6	18,7
		Susmak	4	12,5
		Uzak Durmak	4	12,5
		İletişim Kurmak	3	9,5
		Güvenlik Güçlerinden Yardım İstemek	2	6,2
				Toplam %100
	Alınan Destek	Psikiyatrist/Psikolog	7	58,3
		Arkadaş	2	16,7
		Güvenlik Güçleri	2	16,7
		Aile	1	8,3
				Toplam %100

Partner ilişkilerinde algılanan şiddet Türüne İlişkin Örnek Görüş

Katılımcıların Maruz Kaldıkları Şiddet Türüne İlişkin Örnek Görüş

Sözel şiddet, ekonomik şiddet ve psikolojik şiddete maruz kaldım. Ekonomik olarak aslında şöyle bunu çok sonra fark ettim. Mesela ilişkinin çok sonraları benim saf ve iyi niyetli olduğumu fark etti. Benden sürekli para isterdi bende verirdim. (A3)

Evet uyguladı. Psikolojik şiddetin fazlasıyla olduğunu söyleyebilirim. Fiziksel şiddet biraz vardı. Çok hakaret ve küfür ederdi bana o yüzden sözel şiddete olduğunu söyleyebilirim. Cinsel şiddette vardı. (A4)

*Evet, küfür ederdi sürekli. Fiziksel şiddet olarak İtip kakışlardı sürekli böyle (beden hareketleriyle iteklediğini gösterdi.) Çok ağır küfürler ederdi. Or... çocuğu, sen Or... Sun daha ağza alınmayacak o kadar çok şey var ki... Ağzına sı... , s.... ol git bu evden, p*ç. Yani her şey. Ağzına gelen her şeyi söylerdi. (A10)*

Evet uyguladı. Yoğun kavgalı geçen bir ilişkiydi. Çok sinirli biri olduğu için çok bağırırdı çok küfür ederdi.(A12)

Sözel şiddet uyguladı. Çok küfür ederdi. bana hep sen or....un derdi. Psikolojik şiddete uyguluyordu. Fiziksel şiddette bir kere vurmaya kalktı bende ona vurmaya kalkınca bir daha denemedi. (A15)

Evet, uyguladı. Birinde üzerime çıktı boğazımı sıkmaya çalıştı. Ben de kendimi kurtarmak için tırnaklarım uzundu tırnaklarımı geçirip o şekilde üzerimden atmayı başardım. Birinde kül tablasını kafama fırlattı. (A20)

Katılımcıların Maruz Kaldıkları En Ağır Şiddet Türüne İlişkin Örnek Görüş

Psikolojik şiddet ve sözel şiddet ama mesela küfür etmezdi. Sen adamısın, sen kimsin gibi tamamen beni küçümsemeye yönelik bir evlilik vardı. Fiziksel şiddet hiç uygulamadı ama dövmekten beter ederdi beni. Psikolojik şiddet benim için en ağır olandı. Psikolojik şiddetin de oluşması beni hep küçük düşürücü sözleri olan sözel şiddeti diyebilirim. (A1)

İstemediğim halde beni ilişkiye zorluyordu. En kötüsü cinsel şiddeti benim için hiç biri kabul edilemez bence ama yaşadığım şiddete göre benim için cinsel şiddet çok kötüydü. (A5)

Beni bastırmak için hep fiziksel şiddete başvurup beni döverdi. Sözel şiddet de vardı çünkü çok küfür ederdi çok hakaret ederdi bana. En zor olan canımı yakan şiddeti sözel şiddet. Kişiliğime hakaret etmesi benim canımı çok yakardı. Tokattın acısı bir iki güne geçer. Ama sözel şiddet geçmez. Seneler geçmesine rağmen unutamıyorum. (A9)

Fiziksel şiddet vardı. Tokat atardı, tekme atardı. İlk bebeğimi onun yüzünden kaybettim. İlk bebeğimi karnıma tekme attığı için düşürdüm. Psikolojik şiddet vardı. Sözel şiddete zaten sürekli vardı. Hep küfür ederdi. Bana hakaret ederdi. Demediğini bırakmazdı bana. Cinsel şiddet de vardı diyebilirim. Biz ilişkiye girdiğimizde saçımı çekerdi. Çılgılık atmamı isterdi. En kötüsü bana göre fiziksel şiddet çünkü unutamıyorum. (A14)

Beraber olduğumuzda bazen çılglık atmamı isterdi. İstemediğim halde bunu yapardım ya da ilişkiye girerken onu tatmin etmem için mi bilmiyorum tokat atardı. Tabi bunlara bağlı psikolojik şiddet zaten var. En kötüsü benim için sözel ve psikolojik şiddeti. (A18)

Katılımcıların maruz kaldıkları ilk şiddete ilişkin örnek görüş

İlişkimizin ilk dönemleriydi. O zaman dersler konusunda bana yardımcı oldu. Sonra bir gün beni eve çağırdı. Ben yardım ettim sana senin de bana bir şeyler yapman gerekiyor dedi. Ben istemediğimi söylememe rağmen bunu pek dinlemiyordu. (A5)

Evliliğimizin üçüncü yılından sonra başladı. İlk zamanlar psikolojik ve sözel şiddet vardı. En son kızımız biraz büyüdükten sonra sınıfında bir erkekle konuştuğu için bana fiziksel şiddet uyguladı. Sonrasında hep fiziksel şiddet uygulamaya başladı. Çok küfür ederdi. (A7)

2. aydan sonra şiddet başladı. Dışarı çıkmıştım. Dışarı çıktığımda haber vermediğim için bana küfür etmeye başladı. Hakaret etti o gün. Neymiş efendim bunu ona söylemem gerekiyormuş. Gittiğin yeri söylemiyorsun dedi. (A12)

İlk olarak evliliğimizin 3. Gününde oldu. Annesine el öpmeye gitmediğim için oldu. o gün çok rahatsızdım o yüzden gitmedi. Sonra o tek başına gitti. Geldikten sonra kapıyı açtığımda içeri girer girmez suratıma büyük bir tokat attı. Bu hayatımda yaşadığım ilk şiddeti. (A14)

Katılımcıların ilk şiddet karşısında gösterdikleri tepkiye ilişkin örnek görüş

Ben çok el bebek gül bebek büyütülen bir tipim zaten belki de o yüzden çok zorlandım. Benim tepkim ağlardım ve çok ağlardım, küserdim. Susmak zorunda kalırdım. Hep sustukça da geri çekilmişim. (A1)

Annesi olayı farklı anlatınca yukarı geldi ve sen annemin ağzıyla nasıl yalan söylersin deyip yüzüme yumruk attı. Şiddet bu şekilde başladı. Benim tepkim ise bağırıp çağırmak oldu sadece. Tabi bağırıp çağırdığım için ikinci bir dayığı yedim. (A2)

Evliliğimizin 2. Yılından sonra şiddet uygulamaya başladı. o zaman silahını çekerek yapmıştı. Hatta silahı ateş de aldı. Silahtan çıkan mermi Allah korudu işte bana değil kanepeye geldi. 2. Defa da silahı bu sefer bana doğru değil de yatağa doğru orda patlattı. İlk şiddete oturdum kanepeye ve bekledim. Hiçbir şey yapmadım vuracaksa vuracak dedim. Tepkisiz kaldım. Yapacak bir şey yoktu. Çok korktum. (A6)

8. veya 9. Ayından sonra başladı zaten. Alkol kullandığı zamandı. Bir problem yoktu bir sorun yoktu. İlk şiddetten sonra ben çok ağlamıştım. Ondan önceki ilişkimde berbattı. Yine mi aynı şeyler, neden sürekli ben bunları yaşıyorum diyordum. Önceleri çok ağladım. Sonra ona geçmişte yaşadıklarımı ve bir daha bunları yaşamak istemediği anlattım. (A17)

Evlendikten 3 ay sonra başladı. O zamanlar sadece küfürdü. 5. Yılımdan sonra fiziksel şiddete başladı. Benim ilk tepkim. Silahlı doğrultup beni öldürmek istedi. Silah tutukluk yapınca bu sefer silahla kafama vurmaya başladı. Eşim subay benim. Ben askeri hattan yardım istedim. Araç ve askerler geldi aldılar bizi. (A19)

Ona haber vermeden oğlumu da aldım ve annemlere gittim. Sözel şiddete maruz kaldığımda da çok cevap verirdim. Kendimi çok fazla savunma gereği duyduğum için çünkü biz kavgalarımızı zaten evde yapamazdık kayınvalidem ve kayınbabamlara giderdik. Orada tartışırdık. Orada eşim ağzını hiç açmazdı. Ben hep ortadaydım ve kendimi savunurdum. Çen çen öten bir gelindim. Fiziksel şiddet uyguladığındaki tepkim de soğuk dururdum, yaklaşmazdım, tavır alırdım. (A20).

Katılımcıların aldıkları destek hizmetine ilişkin örnek görüş

Hiçbir yardım almadım. En yakınımındaki insanlarla paylaştım. Özellikle anneme anlatıyordum yaşadıklarımı. (A4)

Herhangi bir kurumdan yardım almadım. Psikiyatriye ya da psikoloğa gitmek istedim. Bunu ben kendisine dile getirdim fakat benim hasta olduğumu, benim yardım almam gerektiğini söyledi. Ama bir komşum vardı hep ona anlatır öyle rahatlardım. Mesela şimdi o komşumun bana ne kadar faydası olduğunu anlıyorum. İyi ki dinlemiş beni. (A6)

Sözel, ekonomik ve cinsel şiddet uygularken bir yardım almadım. Ama en son fiziksel şiddet uygulayınca karakola gittim. (A10)

Evet aldım. Psikoloğa gittim. Üniversite döneminden psikolog beni psikiyatriye yönlendirdi. Belli bir dönem ilaç kullandım. Üç veya dört ay sürekli gittim. (A16)

Partner Şiddetinin Nedenleri

Katılımcıların partnerlerinin şiddet uygulama nedenleri olarak belirtilen görüşler aile içi nedenler, kişisel nedenler, sosyal nedenler ve şiddet uygulayıcısına göre nedenler olmak üzere dört kategoride ele alınmıştır.

Katılımcılar aile içi sebeplerin sırasıyla; yetiştirilme tarzı(%66,7) ve aile içi şiddete uğramak(%33,3) olarak belirtmişlerdir. Katılımcıların birçoğu şiddetin aile içindeki nedenini yetiştirilme tarzından(%66,7) kaynaklandığını ifade etmişlerdir. Katılımcılar yetiştirilme tarzı olarak partnerinin çocukluğunda yaşamış olduğu sevgisizlik(A1 kişisi), olumsuz anne-baba tutumu(A18 kişisi) olarak belirtmişlerdir.

Katılımcılar kişisel nedenlerin sırasıyla; kıskançlık(%32,3), kontrol altına alma isteği(%25,8), aldatmış olmak(%13,1), alkol kullanmak(%9,7), güven duymamak(%6,4), cinsel ihtiyaçlarını karşılamamak(%6,4) ve psikolojik rahatsızlık(%6,4) olduğunu belirtmişlerdir. Katılımcıların birçoğu şiddetin kişisel nedenini kıskançlık(%32,3) olarak belirtmişlerdir. Kontrol altına alma isteği (%25,8) nedeninin de yüksek olduğu görülmüştür.

Katılımcılar sosyal nedenlerin sırasıyla; kültürel çatışma(%50) ve düşük ekonomik düzey(%50) olduğu görülmüştür. Katılımcılar kültürlerinin farklılık göstermeleri (A8) ve maddi sıkıntıların(A15) şiddete neden olduğunu belirtmişlerdir. Kültürel farklılık olarak giyim, saçının açık olması olarak ele alınmıştır.

Katılımcıların partnerlerinin şiddet uygulamasına neden olarak sırasıyla; beni suçlaması(%45,5), kıskançlık(%21,2), iletişimsizlik(%15,1), giyim tarzım(%9,1), kontrol altında tutmak(%6,1) ve alkol kullanmak(%3) olduğunu belirtmişlerdir. Şiddetin sorumlusu olarak katılımcılar genel olarak kendilerinin görüldüğünü(%45,5) belirtmişlerdir.

Katılımcılar partnerlerin uyguladığı şiddetin sorumlusuna ilişkin sırasıyla; o sorumlu (%57,1) ve ben sorumluyum(%42,9) şeklinde görüş belirtmişlerdir. Katılımcılar partnerlerinin uyguladığı şiddetin sorumlusunun kim olduğunun nedenine ilişkin sırasıyla; izin vermiş olmam(%41,2), iletişim kuramamak(%23,6), alkol kullanması(%11,7), karşılık vermem(%11,7), aileden şiddet görmesi(%5,9) ve cinsel istekleri(%5,9) olarak görüşlerine belirtmişlerdir. Katılımcıların birçoğu yaşamış olduğu şiddetin sorumlusu olarak partnerini gördüğünü(%57,1) ve birçoğu şiddete izin verdiği için(%41,2) karşı çıkmadığı için bunu yaşadığını ifade etmiştir.

Tablo 4 Partner şiddetinin nedenleri

Tema	Kategori	Kavramlar	Frekans(F)	Yüzde(%)
Partner Şiddetinin Nedenleri	Aile İçi Nedenler	Yetiştirilme Tarzı	8	66,7
		Aile İçi Şiddete Uğramak	4	33,3
				Toplam %100
	Kişisel Nedenler	Kıskançlık	10	32,3
		Kontrol Altına Alma İsteği	8	25,8
		Aldatmış Olmak	4	13,1
		Alkol Kullanmak	3	9,7
		Güven Duymamak	2	6,4
		Cinsel İhtiyaçlarını Karşılamamak	2	6,4
		Psikolojik Rahatsızlık	2	6,4
				Toplam %100
	Sosyal Nedenler	Kültürel Çatışma	2	50
		Düşük Ekonomik Düzey	2	50
				Toplam%100
	Şiddet Uygulayıcısına Göre Nedenler	Beni Suçlaması	15	45,5
		Kıskançlık	7	21,2
		İletişimsizlik	5	15,1
		Giyim Tarzım	3	9,1
		Kontrol Altında Tutmak	2	6,1
		Alkol Kullanmak	1	3
				Toplam %100

Katılımcıların Partner şiddetinin Nedenlerine İlişkin Örnek Görüş

Aile Nedenlere İlişkin Örnek Görüş

Eşimin çocukluğunu biliyorum aslında. Çok kötü bir çocukluk geçirmiş. Babası psikopatın önde gideni ruh hastası yani adamda hem fiziksel şiddet var hem de psikolojik şiddet var. Mesela benim kayınpederim 75 yaşında eşine halen bağırarak masaya yumruğunu vurup ben istersem saçını boyatırsın ben istemesem saçını boyatamazsın. Ben size bakmazsam kemikleriniz sızlar. Böyle bir babanın çocuğuydu. Anne ve babasından hiç sevgi görmemiş. (A1)

Kıskançlık vardı. Bence yetiştirilme tarzında da kaynaklanıyordu. Aile gelen bir şey olduğunu düşünüyorum çünkü bu benimle gelen bir şey değildi. (A4)

Bir de nasıl sevgi göstereceğini bilmeyen bir adamdı. Çünkü ailesi tarafından sevgi görmemiş ve sağlıklı bir aile ortamında büyümüş. (A18)

Kişisel Nedenlere İlişkin Örnek Görüş

Tamamen kendi cinsel ihtiyaçlarını doyumak için benim duygularımı kullandı. Cinsel ihtiyaçlarına izin vermediğim zaman başlardı sorunlar. Kıskançlık da vardı. Bir de beni çok kontrolü altına almak istiyordu. (A5)

Alkol kullandığı zaman çok şiddet uygulardı. En ufak şeyler problemler bile şiddeti ortaya çıkarabiliyordu. Beni kontrol edemediği zaman öfkelenirdi. Gezmeye gidip geç geldiğimde başlardı söylenmeye bu bir tartışma sebebiydi. Kıskançlık da vardı ben dışarda bir komşumuza selam verdiğimde bile sebepti. (A6)

Cinsel sapıklığını karşılayamadığım ve ona kadınlık yapmadığım için.(A10)

Haber vermediğim için, beni kontrol etmesini istemememi. Kıskançlık da var tabi. Çevremdeki inşaları çok sorgulardı. Güven problemi vardı. Egosunu da tatmin etmek istiyordu bence. Ona boyun eğmem içinde yapardı. (A12)

Bence eşim hasta biri olduğu için. Çünkü çok küçük yaşlarda babasından şiddet görmüş. Aile hayatına dair travmaları var. Eşimin çok bencil bir yapısı vardı. Onun çocukluğunda problem var. Babasının annesine sürekli şiddet uyguladığını gördüğü için şiddete bu kadar yatkındı. Şiddet hayatında normalleşmiş. (A14)

Bana şiddet uygulamam sebebi bana göre onun ruhsal durumu. Çocukluğunda aile sevgisi görmemiş. Anne ve babası zaten sorunlu. Benden kaynaklanmıyordu. Belki eksiklerim vardı ama bana güvenmiyordu. Güven problemi vardı. Aşırı şekilde kıskanç olduğu için en ufak bir davranışından kavga çıkarabiliyordu. (A16)

Şizofrenmiş bunu çok sonradan tanı koyulunca anladık. Kafasında çok şey kuruyordu. Sana bir şey mi yaptı, biriyle beraber mi oldun deyip şiddet uygulardı. Psikolojisi bozuktu kesinlikle. Öfkeyle ilgili problemleri vardı. Benim onu aldattığımı düşünüyordu. Ama böyle bir şey kesinlikle yoktu. (A19)

Sosyal Nedenlere İlişkin Örnek Görüş

Kıskançlık. Beni kontrol altına almak istiyordu. Onun istediği standartlarda biri olmamı istediği için hep kavga ederdik. Örneğin saçlarımı düzeltirdim bunu istemezdi. Bir de kültürümüz çok uymuyordu. Onun kültürüne uymamı isterdi. Saçlarım açık benim mesela beni kapanmaya zorlardı. (A8)

Çok ilgisiz biriydi. Maddi sıkıntılarımız vardı. Bu durumda çok etkiliyordu. Küfürler hep aileden geliyordu. Aileden gördüğü şeyleri hep bana uygulardı. Çünkü adam aile ortamında hep onu duyuyordu. (A15)

Şiddet Uygulayıcısına Göre Nedenlere İlişkin Örnek Görüş

Yaptığı şiddetin sebebi olarak beni görüyordu. Hak ediyorsun diyordu bana. Anneme şunu söyleyemezsin deyip kendini haklı göstermeye çalışırdı. Ben sekiz sene boyunca kayınvalidemle yaşadım. Ve 8 sene boyunca asla evden hiçbir yere çıkmadım. Sadece iki kez çıkmama izin verdi. Kayınvalidemden ayrıldıktan sonra bana sadece iki kez şiddet uyguladı ondan sonra dövmedi. (A2)

Kavgayı benim başlattığımı söylerdi. Bazen onu anlamadığımı düşünürdü. Mesela ekonomik olarak sömürürken beni çok ihtiyacı olduğunu babasına karşı mahcup olmak istemiyorum deyip benden para isterdi. (A3)

Ona göre sebep benim. Sen böyle giyindiğin için, saçını böyle taradığın için, kapanmayı kabul etmediğin için diye kendini haklı göstermeye çalışırdı. Hep beni suçlardı. (A9)

Beni terbiye etmek, beni kontrolü altına almak, beni çok kısıkanıyordu. Onu aldattığımı düşündüğü zamanlarda oluyordu. O zaman da çok şiddet uyguluyordu. (A14)

O bana benim yapım bu kimseye kolay kolay güvenmediğim için dedi. Güven problemi vardı. Bazen de bunları ben hak ettiğim için yaptığını söylüyordu. Ona göre ben açık giyindiğim için, ona yalan söylediğim için, ailesine uygun davranmadığım için bana böyle davranıyor. Bu davranışlarının da normal olduğunu düşünüyordu. Bunu bir şiddet olduğunu düşünmüyordu. (A16)

O zaten alkolden olduğunu biliyordu. Haksız olduğunu da biliyordu. Alkolden sonra zaten o yaptığı yanlış, kötülüğün farkındaydı. (A17)

Şiddetin Sorumlusu ve Şiddete Yönelten Faktörlere İlişkin Örnek Görüş

O suçlu çünkü her şeyin sorumlusu o. Parayı bulduktan sonra tamamen değişti. Benimde suçlu olduğum bir yer var. Müsaade etmeye bilirdim bu şiddete. Karşı çıkabilirdim. (A7)

Bence o suçlu. O yaptığı şeyleri yapmasa, basit şeylerde sıkıntı çıkarmazsa olmadı böyle. Ben onu hep düşünüyordum. Olabildiğince ona yardımcı oluyordum. Maddi imkânsızlıklarımız vardı. Bunu hiç problem etmedim. Buzdolabımız yoktu. Bir kere bile niye yok diye sormadım. Çünkü alamayacağını biliyordum. (A15)

O sorumlu çünkü beni anlamıyordu kavgaya etmek için sürekli yer arardı. Mesela beni askerlik arkadaşı gibi görüp olmayan sözler kullanırdı. (A1)

Onun sorumlu olduğunu düşünüyorum. Zaten ailesinden sevgi görmemiş şiddet görmüş biriydi. Çok alkol tüketiyordu. Bazen kendimi de sorumlu olduğunu düşünüyorum. Sağlık ocağındaki o yazıları okuduğum zaman psikolojik şiddete maruz kaldığımı anladım. Orada buna niye izin veriyorum dedim. Demek ki ben izin verdiğim içinde oldu. (A6)

Her şiddet gördüğümde kalbim yanıyordu. İçim yanıyordu. Canım yanıyordu. Terk etmek istiyordum ama âşık olduğum için yapamıyordum. Ben kendimi bir türlü ondan kopamadım. Büyük suç bendeydi. Büyük hata bendeydi bence. Hep ben izin verdim ona. Hep affediyordum. (A9)

Eşimin sorumlu olduğunu düşünüyorum tabii çünkü ben ona normal bir evlilikte verilmesi gereken her şeyi verdim ama o tam tersine sapık isteklerde bulundu. Bu da bana zor geldi. (A10)

Bu şiddetin sorumlusu tabi ki o anda şiddeti gerçekleştiren kişi benim eşim olduğu için o, ama çocukluğuna ve ailesine gidince sorun orda. Beş yaşındayken babası tarafından kemerle dövülmüş. Şimdi ben bu adamdan nasıl bir psikoloji bekleyebilirim. Bence sorumlu aile yaşantısı ve ebeveynleri. (A11)

Her şey karşılıklıydı. Çünkü bende bazen kendimi tutamayıp onun yapma dediklerimi yapıyordum. Bazen hak ettiğime inanıyorum. Ama bunun bedeli şiddet olmamalıydı. Karşılık vermeseydim belki beni dövmeyecekti. (A14)

Alkol sorumlu diyeyim. Ama alkolü kullandığı ve kendini kontrol edemediği için o sorumluydu. Yine de insanlar olumlu olumsuz davranışları yönetebilir. Ne tür bir bağımlılık olursa olsun çözebilirdi. O yüzden o suçlu benim gözümde. (A17)

Partner Şiddeti Uygulama Sonrası Verilen Tepkiler

Katılımcılar partnerlerin uyguladığı şiddet sonrasında pişmanlıklarına ilişkin sırasıyla; pişman olmuyordu(%55) ve pişman oluyordu(%45) şeklinde görüş belirtmişlerdir. Katılımcılar şiddet sonrası özür dilememesi, şiddetin devam etmesini pişman olmadıklarını gösterdiğini belirtmiştir. A7 kişisi pişman olduğu halde bunu özür dileyerek belirtmediği için bu durumu pişman olmuyordu olarak belirtmiştir.

Katılımcılar partnerlerinin şiddet uyguladıktan sonra pişmanlık durumlarına yönelik partnerine göstermiş olduğu tepki hakkında sırasıyla; Affetmek(%27,7), tepkisiz kalmak(%22,2), geri çekilmek(%16,7), sinirlenmek(%16,7), iletişim kurmak(%11,1) ve

ağlamak(%5,6) olarak görüş belirtmişlerdir. Katılımcıların çoğu partnerinin pişman olma durumu karşısında affedici bir tutum(%27,7) sergilediğini belirtmiştir.

Katılımcılar şiddet sonrası ilişkiyi bitirmeye yönelik sonlandırma düşüncesini sırasıyla; ayrılmayı düşündüm(%70) ve ayrılmayı düşünmedim(%30) olarak dile getirmişlerdir. Birçoğu şiddete maruz kaldıktan sonra ilişkiyi bitirmeye yönelik bir tutum(%70) sergilediklerini belirtmişlerdir.

Katılımcıların partnerin sonlandırma kararına ilişkin tepkilerinin sırasıyla; durumu kabullendi(%25), kabul etmedi(%20,8), özür diledi(%16,7), pişman oldu(%12,5), kavga çıkardı(%12,5), bağırdı(%8,3) ve tehdit etti(%4,2) olarak dile getirmişlerdir. Ayrılık kararını kabullenen partnerlerinin oranı(%25) diğerlerine göre daha fazla bulunmuştur. İlişkinin bitirilmesine izin vermeyen partnerlerin bunu tehdit, ailesine zarar vermekle korkutmak veya çocukları öne sürerek ilişkiyi devam ettirmeye çalıştıkları görülmüştür.

Tablo 5 Partner şiddeti uygulama sonrası verilen tepkiler

Tema	Kategori	Kavramlar	Frekans(F)	Yüzde(%)
Partner Şiddeti Uygulama Sonrası Verilen Tepkiler	Pişmanlık Durumu	Pişman Olmuyordu	11	55
		Pişman Oluyordu	9	45
				Toplam %100
	Pişmanlık Durumuna Gösterilen Tepki	Affetmek	5	27,7
		Tepkisiz Kalmak	4	22,2
		Geri Çekilmek	3	16,7
		Sinirlenmek	3	16,7
		İletişim Kurmak	2	11,1
		Ağlamak	1	5,6
				Toplam %100
	Sonlandırma Düşüncesi	Ayrılmayı Düşündüm	14	70
		Ayrılmayı Düşünmedim	6	30
				Toplam %100
	Sonlandırma Düşüncesine Gösterilen Tepki	Durumu Kabullendi	6	25
		Kabul Etmedi	5	20,8
		Özür Diledi	4	16,7
		Pişman Oldu	3	12,5
		Kavga Çıkardı	3	12,5
		Bağırdı	2	8,3
		Tehdit Etti	1	4,2
				Toplam %100

Partner Şiddeti Uygulama Sonrası Verilen Tepkilere İlişkin Örnek Görüş

Pişmanlık Olma Durumuna İlişkin Örnek Görüş

Oluyordu. Özür dilemiyordu. Ama pişman olduğunu anlayabiliyordum ama bunu ifade etmiyordu. (A7)

Çok pişman oluyordu. Ertesi gün mesela özür diliyordu. Ama bu özürler benim için anlam ifade etmiyordu. Benim sevdiğim şeyleri yapmaya çalışıyordu. Beni yemeğe götürürdü. Ama o yapılanları yarım saat sonra veya bir saat sonra unutuyordu. Sanki hiç yaşamamışız gibi davranırdı. (A11)

İlk zamanlar hiç pişman olmuyordu. Beni dövüyordu. Ben gidip özür diliyordum. Ama çocuk olduktan sonra ilişkinin ilerleyen dönemlerinde vurduğu zaman pişman olmaya başladı. Benden özür diliyordu veya pişmanlığı belirtmek için eve gelirken çikolata alıyordu. (A14)

Çoook... Yalvarıyordu. Özür diliyordu. Beni ikna edemeyince daha çok deliriyordu. Kendine zarar veriyordu ya da bir şeyleri kırıyordu. (A20)

Pişmanlık Belirtisine Karşı Gösterilen Tepkiye İlişkin Örnek Görüş

Pişman olduğunu düşünmüyorum. Onu böyle olduğunu görünce çok sinirleniyordum. Özür dilemiyordu. (A3)

Hiç sanmıyorum. Hiç pişmanlık belirtisi bile yoktu. Ayrıldıktan sonra bile dozunu artırmış bir şekilde beni tehdit etti. Beni o kadar çok bastırdı ki benim sesim çıkmıyordu. Ağlıyordum sadece. (A4)

Pişman olmuyordu. Özür falan dilemezdi. Hak ettiğimi düşünürdü. Ben ilk zamanlar sessiz kalıyordum ama zamanla kendini geri çekip ilişkiyi bitirmek istedim. (A5)

Pişman olup özür diliyordu. Bu çok defa oldu ve ben yufka yürekli biri olduğum için hep affederdim. (A12)

Ben ilk zamanlar ki tepkisiz kalıyordum. Dayanamıyordum. Çocuklarımla babası sonuçta, onun ekmeğini suyunu içiyorum sonuçta diyordum ve affediyordum. Ama çocuklarımla biraz bir şeyleri fark ettiği yaşa geldiği zaman artık dur demeyi bildim. Sonrası zaten boşanma oldu. (A18)

İlişkiyi Sonlandırma Düşüncesine İlişkin Örnek Görüş

Hayır düşünmedim. Ayrılmak istediğimi söyleseydim de tamam derdi herhalde. Beni başkasıyla aldattığını duyunca onu arayıp kavga ettik bir daha aramadım o da beni aramadı. (A3)

Hayır, ben düşünmedim ilişkiyi devam ettirdim. Çok büyük iftira attı onun için şu anda ilişkiye devam etmiyoruz. Yine de ilk o boşanma davası açtı. Sonrasında ben de ona karşılık açtım. Onu görmedim zaten. Aynı evde değildik. O açmasa ben açmayı düşünmüyordum. (A10)

Çok düşündüm. İlk evden ayrıldığımda kızım daha 2 yaşındaydı. Kızımı alıp fırlattı diye ben baba evine gittim ve bir hafta boyunca gelmedim. Babam “gelinliğinle çıktın kefeninle bu eve girersin” dedi. Beni tekrardan evime geri gönderdi. Evliliği ben bitirdim en sonunda. O çok üzüldü. Düzeltilecek gibi olmadığını bildiği için düzeltmeye çalışmadı. (A14)

Düşündüm. Düşündüğüm zamanda ayrıldım. Çok uzatmadım. Bir zaman sonra dayamamdım. Birazda ona hakaret ederek. Sen onursuzsun sen... Sın deyip ayrıldım. Ertesi gün hediye alıp geldi affettirmeye çalıştı. Ama olamayacağını anlayınca o da tamam dedi. (A17)

İlişkiyi Sonlandırma Düşüncesi Karşısında Gösterilen Tepkiye İlişkin Örnek Görüş

Çok kez düşündüm. Ben çok kez ayrılmak istediğimi söyledim ama kabul etmiyordu. Ben bitirmedığım sürece bu ilişki bitmez diyordu. En son anneme söyledim. Annem görüştü onunla bir daha benimle görüşmemesi konusunda uyardı. Bir daha kızımı arama dedi. (A4)

Çok düşündüm ama söyleyemezdim çünkü çok korkuyorum. Çocuklarıma ve aile zarar vereceği için sustum hep. Paylaşısam tepkisi muhtemelen şiddetle olurdu. Kabul etmezdi asla. (A6)

Ben hiçbir şey diyemezdim. En son kavga ettiğimizde bir boşayıp kurtulmadım senden dedi. Ben de artık dayanamadım. Hemen avukata gittim. Boşanma davasını açtım. Avukatın yanına geldi orda biraz kızdı. Bağırды, çağırды. Ailelerde o süreçte devreye girdi. Sonra geldi eşyalarını aldı gitti. Anlaşmalı boşandık. (A7)

Evliliğimizin 4. Yılında ayrıldım. Ben ayrılmak istediğimi söyledim. Bu evliliğin bizi iyi bir yere götürmediğini söyledim. Şiddet ve hakaret olduğunu bunu kaldıramayacağımı söyledim. Evlilik beklentilerimi karşılamadığını, böyle sağlıklı

bir ortamda çocuk yetiştirmek istemediğimi ifade ettim. Beni dinledi tamam dedi sonra iki dk. Sonra evde kıyamet koptu. Kararlılığımı görünce beni tehdit etmeye başladı. (A11)

Çok kez ayrılmayı düşündüm. Ama hep şans verdim. En son artık dayanamayacağımı anladığım gün ayrılma kararını aldım. Bunu ona söyledim. Başta çok pişman oldu özür diledi. Ama daha önce de böyle özür dilediği için ben artık o kadar çok sıkılmışım ki onu artık istemiyordum hayatımda. (A12)

İlk zamanlar düşünmedim. Çocuklar da vardı yapamazdım. Sonra şizofreni tanısı konunca hiç bırakamadım onu. Ama bir yerde artık dayanamadım ve karar verdim boşanmak için. Eşime söyledim. Artık çekmek istemediğimi söyledim. Boşanma için sorun da çıkarmadı. Boşandık. (A19)

Katılımcıların İlişki Durumuna Dair Algıları

Katılımcılar ilişki durumunu sırasıyla; bitti(%70) ve devam ediyor(%30) olarak belirtmişlerdir. Şiddet gören kadınların %70'i ilişkiyi sonlandırdıklarını ifade etmişlerdir. İlişkisi devam eden kişilerin ise şiddet oranında azalma olduğu (A2 ve A6) için ilişkiyi bitirmediklerini belirtmişlerdir.

İlişki Durumlarına İlişkin Örnek Görüş

Evet devam ediyor. Bilmiyorum artık sürece bağlı şuan şiddet uygulamıyor. Şuan bana karşı daha iyi ama ben ona inanmıyorum samimi gelmiyor bana. Yine yapar korkusu var. Her ne kadar bana canım, cicim de dese bana yapmacık geliyor. (A2)

Hayır devam etmiyor. Devam etmesini istemezdim. Ama devam etmiş olsaydı bu ilişki de sevgi ve saygı olmasını isterdim. (A3)

Evet devam ediyor. Ben tepki gösterdiğimden beri biraz daha azaldı şiddet. Devam etmesini istemiyorum ama çocuklarım için mecburum. Herhalde eşimi değiştirmek isterdim. (A6)

Hayır devam etmiyor. İlişkimizi devam ettirseydim kesinlikle onu doktora götürürdüm. Hem kendi ilişkim için hem de onun hayatı için yapardım bunu. Bir de alkol çok etkiliydi ve bırakması da çok şey değiştirdi. (A17)

BEŞİNCİ BÖLÜM

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu bölümde romantik ilişkilerde partner şiddetine maruz kalan kadınların şiddete ilişkin algılarının incelenmesi sonucunda elde edilen bulgulara yer verilmiş ayrıca bu konu ile ilgili yapılan araştırmalar incelenmiştir. Araştırmada elde edilen bu sonuçlardan yola çıkarak bu konu ile ilgili geliştirilen önerilere yer verilmiştir.

1. Katılımcıların Partner İlişkilerine Dair Algılarına İlişkin Tartışma ve Sonuç

Katılımcıların partner ilişkilerinde beraberliklerinde aldıkları ilişki doyumunu bu çalışmanın sonucuna göre tüm katılımcılar ilişki doyumlarını kötü, orta, huzursuz, soğuk, sıkıntılı ve iyi olarak belirtmişlerdir ve katılımcılar arasında ilişki doyumuna ait algıları birbirinden farklılıklar göstermektedir. Çalışmaya katılan katılımcıların birçoğu şiddetin ilişkilerinde aldıkları doyumunu kötü etkilediğini belirtmiştir. Kötü olarak değerlendirmelerini; istemedikleri bir ilişki, ailenin zoru ya da partnerinin olumsuz kişilik özellikleri gibi sebeplerden kaynaklandığını ifade etmişlerdir. Yaşamış oldukları şiddet ilişkilerinde almış oldukları doyumunu olumsuz etkilemesi ilişkinin istikrarını da etkilemektedir. Araştırmanın sonucunu destekler nitelikte Hoşoğlu ve Sevim(2019)'in yapmış oldukları çalışmada romantik ilişkilerde zaman zaman çeşitli problemlerin, çatışmaların ve şiddetle sonuçlanabilecek yıkıcı davranışların olduğu görülmüştür. İlişkiden alınan doyum ilişkinin devamlılığını yani ilişki istikrarını etkileyebilmektedir. Işinsu Halat(2009)'a göre ilişki doyumunu bireyin ilişkiden elde ettiği olumlu duyguların olumsuz duygulara göre daha fazla olmasını ifade etmektedir.

Katılımcıların partnerleriyle yaşadıkları problemlerin çözümüne ilişkin algıları problem çözme stratejisi olarak ele alınmıştır. Bu çalışmanın sonucuna göre tüm katılımcılar partnerleriyle sorun yaşadıklarında problem çözme stratejilerini iletişim kurmak, özür dilemek, sessiz kalmak, kavga etmek ve affetme stratejilerini kullandıklarını

belirtmişlerdir. Bu ana tema değerlendirildiğinde katılımcılar arasında problem çözme becerilerinin birbirinden farklılık gösterdiği görülmüştür. Araştırma sonucuna göre katılımcıların birçoğu problemle baş etme stratejisi olarak iletişim kurma yönünde çaba gösterdiklerini belirtmişlerdir. Katılımcıların problemi çözmek için en fazla başvurduğu yöntemin iletişim kurmak olmasının sebebini; çaresizlik, aile zoru ile ilişkiyi sürdürmek, toplum baskısı, ekonomik bağımsızlığının olmaması ve çocuklarını düşünmesi gibi nedenlerden kaynaklandığını ifade etmişlerdir. Araştırma bulgularını destekler nitelikte Harcar ve arkadaşları(2008)'nın yaptığı bir çalışmanın sonucuna göre toplum baskısı, ekonomik baskı, kadının kendine karşı olan özgüvensizliği ve toplumsal cinsiyetin etkisiyle kadınlar mutsuz olma pahasına evliliklerini devam ettirmek zorunda oldukları sonucuna varılmıştır. Bu sebeplerden dolayı problem çözme stratejileri genel olarak partneriyle olan sorunu çözmek için iletişim kurmak olmuştur. Yoshihama (2002)'nin yaptığı bir çalışma sonucuna göre; romantik ilişkilerinde partner şiddetine maruz kalan kadınların görmüş oldukları şiddetle baş etmek için baş etme stratejileri olarak çoğunlukla, eşiyle yüzleşme, arkadaşlarından ve ailesinde yardım isteme stratejilerinin kullanıldığı görülmüştür.

Katılımcıların şiddet kavramına ait algılarına ilişkin görüşlerden elde edilen bulgulara göre, tüm katılımcılar şiddet kavramını fiziksel şiddet, psikolojik şiddet, sözel şiddet ve ekonomik şiddet olarak belirtmişlerdir. Katılımcılar arasında şiddet algıları arasında farklılıklar görülmüştür. Şiddet kavramının onlarda en fazla fiziksel şiddet kavramını çağrıştırmıştır. Fiziksel şiddeti vurmak, kırmak, dövme ve zorbalık olarak tanımlamıştır. Katılımcılarda partner şiddeti algısı ise eş şiddeti, psikolojik şiddet, fiziksel şiddet ve sözel şiddet olarak belirtilmiştir. Partner şiddeti kavramını eş şiddeti olarak gördüklerini belirtmişlerdir. Akıncı (2019) tarafından yapılan bir araştırmaya göre partnerinden şiddet görmüş kadınlar şiddeti, fiziksel, sözlü ve sosyal kısıtlama şeklinde tanımlamışlar ve bu sonuçlar da araştırma sonucuyla benzerlik göstermektedir. Romantik ilişkilerde çiftlerin birbirlerine karşı uyguladığı partner şiddeti; fiziksel şiddet, duygusal şiddet, sözel şiddet veya şiddet içeren davranışlar yanı sıra partnerlerin birbirlerinin hayatına sosyal kısıtlama uygulamasıdır (Arslan, Vefikuluçay, Zeyneloğlu, Erdost, & Temel, 2008).

Katılımcıların partnerlerinin uyguladığı şiddetin süreç içindeki farklılığına ait görüşlerinden elde edilen bulgulara göre, tüm katılımcılar şiddetin süreç içindeki farklılığına dair giderek arttı, azaldı ve aynı kaldı olarak belirtmişlerdir. Katılımcıların birçoğu partneri tarafından maruz kaldığı şiddetin süreç içindeki farklılığına dair

görüşlerini şiddetin süreç içerisinde giderek arttığını belirtmişlerdir. Şiddetin süreç içerisinde giderek artmasının nedeni kadınların yaşanan bu örseleyici olay karşısında tepkisiz kalması, buna izin vermesidir. Şiddet sonrası tepki gösteren ilişkilerde şiddetin azaldığı görülmüştür. Sadece şiddetin derecesi değil aynı zamanda süreç içerisinde uygulanan şiddetin türü de değişmektedir. Katılımcılar ilk zamanlar sözel ya da psikolojik şiddet ile başlayan şiddetin zamanla tepkisiz kaldıkları için fiziksel şiddete de başvurdıklarını ifade etmişlerdir.

2. Katılımcıların Partner İlişkilerinde Algılanan Şiddet Türüne İlişkin Tartışma ve Sonuç

Katılımcıların partnerleri tarafından maruz kalınan şiddetin türüne ait algılarına ilişkin görüşlerinden elde edilen sonuca göre, tüm katılımcılar maruz kalmış oldukları şiddet türünü psikolojik, sözel, fiziksel, ekonomik ve cinsel şiddet olduklarını belirtmişlerdir. Katılımcılar arasında maruz kaldıkları şiddet türleri birbirlerine göre farklılıklar göstermektedir. Katılımcılar partnerlerinden en fazla maruz kaldığı şiddet türü psikolojik şiddet olduğu belirtmişlerdir. İlgili literatür incelendiğinde Türkiye’de Hacettepe üniversitesinde yürütülen bir çalışmanın sonucuna göre, kadınların %43,9’u partneri tarafından hayatının herhangi bir döneminde psikolojik şiddete maruz kaldığını belirtmişlerdir. Elde edilen sonuç araştırmamızın bulgularıyla benzerlikler göstermektedir. Psikolojik şiddete aslında şiddeti uygulayan tarafın asıl amacı değersizleştirme yoluyla partneri üzerinde kontrol sağlamak istemektedir. Her ne kadar fiziksel şiddetin daha fazla olduğu biliniyor olsa da psikolojik şiddet de oldukça yaygındır. Psikolojik şiddetin bu kadar yüksek olmasının sebebi ise partneri tarafından fiziksel şiddete maruz kalan kadınların aslında psikolojik şiddete maruz kalmaktadırlar (Folingstad, Rutledge, Berg, Hause, & Polek, 1990). Cinsel şiddet de oldukça yaygındır. Ancak kadınlar bu şiddet türünü ifade edemedikleri için yaygınlığı belirlemek oldukça zordur. Çalışmamızda cinsel şiddete maruz kaldığını belirten katılımcılar, görüşme esnasında yaşamış oldukları cinsel şiddeti ifade etmek de zorluk yaşamışlardır ve yaşadıklarının birçoğunu paylaşmak istemediklerini belirtmişlerdir. Bu şiddet türü ile ilgili yapılan çalışmaları incelediğimiz zaman her beş kadın ve her dokuz erkek çocuktan birisinin cinsel şiddete maruz kaldığını görmekteyiz. Ancak cinsel şiddet türü ile ilgili yapılan çalışmaların yetersiz olduğu ve kadınlar bu şiddet türünü ifade etmekte zorlandıkları için yaygınlığını belirlemek oldukça zordur.

Katılımcıların partnerleri tarafından maruz kaldıkları şiddet türlerinden en yaralayıcı şiddet türüne dair algıları incelendiğinde tüm katılımcılar en yaralayıcı şiddet türünü psikolojik, sözel, fiziksel ve cinsel şiddet olduğunu belirtmişlerdir. Katılımcılar arasında onlar için en yaralayıcı şiddet türü farklılıklar göstermektedir. Çalışmaya katılan katılımcıların birçoğu onları en fazla etkileyen ve örseleyen şiddet türünün psikolojik şiddet olduğunu ifade etmişlerdir. Şiddet türleri o kadar iç içe geçmiş durumda olduğu için kişi partnerinden sözel şiddet gördüğü zaman aynı zaman da psikolojik şiddete de maruz kalmaktadır. Bundan dolayı yaygınlığı ve olumsuz etkisi oldukça fazladır. Yaşamış oldukları şiddet onlara birçok alanda zarar vermektedir. İlgili literatür incelendiğinde Dünya Sağlık Örgütü(2014)'nün yapmış olduğu bir çalışmaya göre şiddet sonrası kadınlarda travma sonrası stres bozukluğu, alkol ve madde kullanımı, intihar gibi davranışlar oldukça fazla görüldüğü ortaya çıkmıştır. Golding (1999) tarafından şiddet mağduru kadınlarla yürütülen bir meta-analiz çalışmadan elde edilen verilere göre, şiddette maruz kalan kadınların %64'ünde travma sonrası stres bozukluğu görülmüştür. Yapılan bu çalışmanın bir başka sonucu ise şiddete maruz kalan kadınların %48'inde ise depresyon belirtileri olduğu sonucuna varılmıştır. Elde edilen bu sonuçlar da araştırma sonucuyla benzerlik göstermektedir.

Katılımcıların partnerleri tarafından ilk şiddete ne zaman maruz kaldıklarına dair görüşleri ve ilk şiddete göstermiş olduğu tepkilere ilişkin görüşlerinden elde edilen bulgulara göre, tüm katılımcılar ilk şiddete maruz kalma zamanı olarak ilişkinin başında, evliliğin ilk aylarında ve evliliğin ilk yılından sonra şiddete maruz kaldıklarını belirtmişlerdir. Katılımcıların birçoğu partneri tarafında maruz kaldıkları ilk şiddetin ilişkinin başında olduğunu belirtmişlerdir. Çalışmaya katılan şiddet mağduru kadınlar için ilişkinin başı; ilişkinin ilk ayları, evliliğin ilk ayları ya da evliliğin ilk yılları olarak görülmüştür. Tüm katılımcıların ilk şiddete yönelik vermiş oldukları tepkiler bağırarak, tepkisiz kalmak, ağlamak, susmak, uzak durmak, iletişim kurmak ve güvenlik güçlerinden yardım istemek olduğunu belirtmişlerdir. Katılımcıların birçoğu partneri tarafından ilk şiddete maruz kaldıktan sonra şiddete karşı göstermiş olduğu tepkilerin bağırarak, tepkisiz kalmak ve ağlamak olduğu belirtmişlerdir.

İlgili literatür incelendiğinde Hacettepe Üniversitesi(2009)'nde yürütülen bir çalışmanın sonucuna göre kadınlar partneri tarafından ilk şiddete maruz kaldıklarında yaşamış oldukları bu olumsuz durumu anlamlandırma da sorun yaşadıklarını, maruz kalmış oldukları bu şiddeti unutmama ve partnerini affetme eğiliminde olduklarını belirtmişlerdir.

Gündoğdu ve Yavuzer(2013)'in şiddete maruz kalan 34 kadınla yürüttüğü bir çalışmanın sonucuna göre; kadınlara şiddetten kaçınmak için verdikleri tepkiler sorulduğunda %53'ü hiçbir şey yapmadığı, %29'u ailelerinden yardım istediklerini, %12'si ağladığını ve %3'ü ise kendine zarar vermek istediğini belirtmiştir. Elde edilen bu sonuçlar da araştırma sonucuyla benzerlik göstermektedir. Ayrıca partneri tarafından şiddete maruz kalan kadınlar yaşamış oldukları bu şiddetin sorumlusu olarak kendilerini de görmektedirler. Kadının yaşamış olduğu şiddet sonrası destekten yoksun olduğundan dolayı şiddete katlanıldığı belirtilmiştir (T.C. Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, 2009).

Katılımcıların partnerleri tarafından şiddete maruz kaldıktan sonra yardım almalarına dair algıları destek hizmeti olarak ele alınmıştır. Bu çalışmanın sonucuna göre tüm katılımcılar şiddete maruz kaldıktan sonra almış oldukları desteği psikiyatrist, arkadaş, güvenlik güçleri ve aile olarak belirtmişlerdir. Katılımcılar arasında şiddete maruz kaldıktan sonra destek hizmetine yönelik algıları farklılıklar göstermektedir. Katılımcıların birçoğu partneri tarafından şiddete maruz kaldıktan sonra psikiyatriste gittiğini belirtmiştir. Şiddet gören kadınlarda travma sonrası stres bozukluğu, intihar, madde ve alkol kullanımı gibi durumlar meydana gelmektedir. Bundan dolayı partnerinden şiddet gören kadınlar bir uzman yardımıyla sosyal destek almaları onları çok daha güçlü hale getirmektedir. İlgili literatür incelendiğinde partneri tarafından şiddete maruz kalan kadınlar arasında, sosyal destek alabilen kadınların çok daha iyi bir psikolojik sağlık ve daha düşük psikolojik problem, depresyon rapor ettikleri belirlenmiştir (Kamimura, Parekh, & Olson, 2013).

3. Katılımcıların Partner Şiddetinin Nedenlerine Dair Algılarına İlişkin Tartışma ve Sonuç

Katılımcıların partnerleri tarafından uygulanan şiddetin nedenlerine dair algıları aile içi nedenler, kişisel nedenler, sosyal nedenler ve şiddet uygulayıcısına göre nedenler olarak ele alınmıştır. Bu çalışmanın sonucuna göre tüm katılımcılar partnerleri tarafından maruz kaldıkları şiddetin nedenlerine ilişkin aile içi nedenler olarak; yetiştirilme tarzı ve aile içi şiddete uğramak olduğu belirlenmiştir. Katılımcıların belirtmiş olduğu yetiştirilme tarzı olarak aile içindeki olumsuz yaşantı, aile tarafından sevgi görmemesi gibi durumlardan meydana gelmektedir. İlgili literatür incelendiğinde Karhan(2010) yaptığı çalışmanın sonucuna göre şiddet uygulayan erkeklerin çocukluk döneminden ailesi tarafından şiddete maruz kalması yetişkinlik döneminde partnerine şiddet uygulamasına yol açtığı olduğu

sonucuna varmıştır. Kişisel nedenler olarak; kıskançlık, kontrol altına alma isteği, aldatmış olmak, alkol kullanmak, güven duymamak, cinsel ihtiyaçlarını karşılamamak ve psikolojik rahatsızlık olarak belirtmişlerdir. Sosyal nedenler olarak ise kültürel çatışma ve düşük ekonomik düzey olarak belirtmişlerdir. Katılımcılar arasında partnerleri tarafından maruz kaldıkları şiddetin nedenleri farklılıklar göstermektedir. Kızmaz (2006)'ın yapmış olduğu bir çalışmaya göre şiddetin ortaya çıkmasındaki nedenler; eşler arasında kıskançlık olması, ekonomik sorunlar, aldatma, ekonomik sorunlar, kitle iletişim araçlarının gerektiği gibi kullanılmaması, bireysel olarak kişinin kendini haklı görmesi, anlayışsız bir kişilik yapısına sahip olmasından kaynaklandığı ortaya çıkmıştır. Yapılan bir başka çalışmaya göre Indianapolis eyaletinde eşi ve partnerine şiddet uygulayan 234 erkek üzerine bir çalışma yapılmıştır. Bu çalışmanın sonucunda elde edilen verilere baktığımızda eşi ya da partnerine şiddet uygulayan erkeklerin birçoğu alkol ve madde bağımlısı olduğu görülmüştür. Partneri ya da eşi tarafından şiddet gören kadınların birçoğu eşlerinin kendilerine şiddet uygularken alkol aldıklarını ve alkolün etkisiyle bu davranışı sergilediklerini söylemişlerdir (Roberts, 1987). İlgili alan yazınında yapılan çalışmalar değerlendirildiğinde çalışmanın bulgularını destekler nitelikte sonuçlar olduğu görülmektedir.

Katılımcıların partnerlerine göre uygulamış oldukları şiddetin nedenlerine dair algıları partnerini suçlaması, kıskançlık, iletişimsizlik, giyim tarzı, kontrol altında tutma isteği ve alkol kullanmak olarak belirtmişlerdir. Katılımcıların partnerlerine göre şiddet uygulama nedenlerine dair algıları farklılıklar göstermektedir. Katılımcıların birçoğu partnerleri tarafından şiddet gördükten sonra partnerinin şiddet uygulama sebebi olarak onu gösterdiğini belirtmişlerdir. İlgili literatür incelendiğinde elde edilen bulgular genel olarak şiddetin kıskançlık, alkol ve madde bağımlılığı, eşler arasındaki iletişim sorunu, erkeklerin kadınların kontrol altına alma isteği gibi nedenler olduğu görülmektedir. Dünya Sağlık Örgütü'nün yapmış olduğu bir araştırmanın sonucuna göre; erkekler partnerlerinin toplumsal hayat içerisinde kendilerinden beklenen rollere uygun davranmadıklarından dolayı şiddet uyguladıklarını belirtmişlerdir. Bu araştırmadan elde edilen diğer sonuçlar ise kadının karşılık vermesi, eşini sürekli sorgulaması, erkeğinden izin almadan dışarı çıkması, kurallara uymaması, kıskançlık gibi nedenler olduğu görülmektedir (Bugay & Develi, 2012). Türkiye'de yapılan araştırmalar; diğer araştırmalardan elde edilen sonuçlara benzer sonuçlar elde edilmiştir. Kadının karşılık vermesi, yemeğin tuzsuz olması, kadının

çocuklarla ve evle ilgilenmemesi, kıskançlık gibi nedenlerden kaynaklanmaktadır (Sabit, 2019).

Katılımcıların maruz kaldıkları şiddetin sorumlusuna dair görüşleri ve şiddetin ortaya çıkmasında etkili olan faktörlere dair algıları şiddetin sorumlusu ve şiddete yönelten faktörler kategorisi altında toplanmıştır. Bu çalışmanın sonucuna göre tüm katılımcılar partnerleri tarafından maruz kaldıkları şiddetin sorumlusu olarak kendilerini ve partnerleri olduklarını belirtmişlerdir. Katılımcıların birçoğu yaşamış olduğu şiddetin sorumlusu olarak partnerini gördüklerini belirtmişlerdir. Bu ilişkide yaşanan problemler de kendilerinin haklı olduklarını ve ellerinden geleni yaptıklarını düşündüklerinden partnerlerinin suçlu olduğunu düşünmektedirler. Kendilerini suçlu görmelerinin sebebi ise bu şiddete izin verdikleri için meydana geldiğini ya da ilk şiddetten sonra tepkisiz kaldıkları için şiddetin devamı geldiğini düşünmektedirler. Wodarski(1987)'nin yapmış olduğu bir çalışmanın sonucuna göre partneri tarafından şiddete maruz kalan kadınlar, şiddet sonrası kendini suçlama eğiliminde olduğu ortaya çıkmıştır. Bunu yaparak saldırganın sorumluluğunda kendi üzerinden almış olurlar. Kendisine şiddet uygulayan erkeğe itaat etme davranışı gösterir ve bunu yaparak şiddet davranışının sürmesine neden olur. Partneri tarafından yeni şiddetlerin ortaya çıkmasına imkân sağlamış olur. Elde edilen bu sonuçlar da araştırma sonucuyla benzerlik göstermektedir.

4. Katılımcıların Partner Şiddeti Uygulama Sonrası Verilen Tepkilere İlişkin Tartışma ve Sonuç

Katılımcıların partnerlerinin şiddet uygulaması sonrası pişmanlıklarına dair görüşleri ve pişmanlık belirtisine ilişkin görüşleri incelendiğinde bu çalışmanın sonucuna göre, katılımcıların birçoğu şiddet uyguladıktan sonra partnerlerinin pişman olmadıklarını belirtmişlerdir. Pişman olmama sebepleri kendilerini bu ilişkide sürekli haklı gördükleri, yaşanan şiddetin sorumlusu olarak karşı tarafı gördüğü, kadını sürekli kontrol altında tutmak istemesi gibi nedenlerden kaynaklanmaktadır. Bu çalışmanın bir diğer sonucu ise partnerin pişmanlık durumuna göre katılımcıların partnerine gösterdiği tepkinin affetmek, tepkisiz kalmak, geri çekilmek, sinirlenmek, iletişim kurmak ve ağlamak olduğunu belirtmişleridir. Katılımcıların birçoğu gösterilen tepkinin affetmek olduğunu ifade etmişlerdir. İlgili literatür incelendiğinde Walker(1984) 'in yapmış olduğu bir çalışmaya göre partneri tarafından şiddete maruz kalan kadınlar bir süre sonra içinde bulunduğu

durumu kabullenmek zorunda kaldıkları sonucuna varılmıştır. Bu durumda öğrenilmiş çaresizlik yani sonucun değişmeyeceğine dair inanç durumunu yaşadığı gözlemlenmiştir. Bundan dolayı Partner şiddetine maruz kalan kadınlarda bu durumdan kaynaklı partnerini affetme eğilimi göstermektedir.

Katılımcıların partnerleri tarafından şiddete maruz kaldıktan sonra ilişkiyi bitirmeye dair algıları ve bitirme düşüncelerini partnerleri ile paylaştıktan sonra göstermiş oldukları tepkiye dair görüşleri incelendiğinde bu çalışmanın sonucuna göre, katılımcıların birçoğu ayrılmayı düşündüklerini ifade etmişlerdir. Katılımcılar partnerleriyle ilişkiyi bitirmek istediklerini paylaştıklarında durumu kabullendi, kabul etmedi, özür diledi, pişman oldu, kavga çıkardı, bağırdı ve tehdit etti olarak belirmişlerdir. Katılımcılar arasında sonlandırma tepkisi farklılıklar göstermektedir. Şiddete maruz kalan kadınların birçoğu ilişkiyi bitirme eğilimindedir. Ancak partnerleri ayrılık fikrinden sonra tepki göstermektedir. Partnerini ikna edebilmek ya da ilişkinin devamlılığını sağlamak için tehdit ederek, kavga çıkararak, ona zarar vererek ilişkisini sürdürmektedir. Çalışmaya katılan kadınların partneriyle ayrılmak istediğini belirttiğinde durumu kabullenmeyen kişilerde bu durumun olduğu görülmüştür.

ÖNERİLER

Romantik ilişkilerinde partner şiddetine maruz kalan kadınların şiddete ilişkin algılarının belirlenmesi kapsamında yapılan bu araştırmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda aşağıdaki önerilere yer verilmiştir.

1. Şiddetin ortaya çıkmasına engellenmesine yönelik düzenlemelerin yapılabilmesi için partnerler arasında şiddetin nedenleri incelendiğinde kıskançlık, iletişimsizlik, alkol kullanma, kontrol altında tutma isteği gibi olumsuz durumlar için eğitim programları, ilişki danışmanlığı, aile danışmanlığı, eğitim programları gibi çalışmaların yapılması şiddet oranlarında azaltma meydana getirecektir.
2. Araştırma kapsamında 20 kadın ile görüşme yapılmıştır. Ancak partner şiddeti hem erkeğe hem de kadına yönelik yapılmaktadır. Yeni araştırmalarda katılımcıların sadece kadınlardan değil aynı zamanda erkeklerinde bulunması elde edilen sonuçların cinsiyet bağlamında değerlendirirken daha verimli sonuçların elde edilmesi sağlanabilecektir.
3. Araştırma kapsamında elde edilen bulgulara göre kadınları en fazla etkileyen şiddet türü psikolojik şiddet olarak belirlenmiştir. Psikolojik şiddete maruz kalan kadınlarda intihar eğilimi, travma sonrası stres bozukluğu, madde kullanımı gibi davranışlar oldukça fazla görülmektedir. Bundan dolayı şiddet gören kadınlara psikolojik danışma hizmeti sağlanmalıdır.
4. Partner şiddetine yönelik yapılacak olan çalışmaların sayısı artırılarak buna yönelik önleme programları oluşturularak hem ülkemizde hem de dünyada şiddet olgusunun sona ermesine yönelik çalışmalar yapılmalıdır.
5. Dünyada ve ülkemizde yaşanan bu örseleyici yaşam olayı bilinen ve elde edilen oranlardan çok daha fazla yaşanmaktadır. Kadınlar korktukları için şiddete maruz kaldığını ifade edememektedir. Bununla ilgili kadınların kendini güvende hissettikleri, yaşamış oldukları şiddet olgusunu rahat bir şekilde ifade edebileceği çalışmalar yapılmalıdır.

KAYNAKÇA

- Aile Sosyal Politikalar Bakanlığı. (2009). Türkiye'de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet.
- Adak, N. (2000). *Değişen Toplumda Değişen Aile*. Ankara: Siyasal Kitapevi.
- Adler, A. (1992). *Yaşama Sanatı*. (K. Şipal, Çev.) İstanbul: Say Yayınları.
- Akıncı, S. (2019). Nevşehirde Yaşayan Kadınların Kadına Yönelik Şiddet Algısı. *Yüksek Lisans Tezi*. Nevşehir.
- Akkaş, İ., & Uyanık, Z. (2016). Kadına Yönelik Şiddet. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 32-42.
- Aktaş, A. (2006). *Aile İçi Şiddet: Kadının ve Çocuğun Korunması*. Ankara: Elma Yayınevi.
- Akyıldız, M. (2014). Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede Bir Model Olarak Şiddet Önleme ve Önizleme Merkezi. *Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul.
- Akyüz, H., Ayata, G., & Deniz, B. (2014). Adaletin Cinsiyeti: Erkek Şiddeti İle Mücadelede Hukuki Deneyimler.
- Algın Tokmak , F. (2016). *İçimizdeki Şiddet: Ruhsaldan Toplumsala Şiddet* . İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Almış, B., Gümüştaş, F., & Kütük, E. (2020). Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetin Kadın ve Çocukların Ruh Sağlığına Etkileri. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar* , 232-242.
- Altınay, A., & Arat, Y. (2007). *Türkiye'de Kadına Yönelik Şiddet*. İstanbul: Punto Baskı.
- Altun, H. (2008). Denizden Gelen Kadın. *Doktora Tezi*. Ankara.
- Altun, M. (2006). Denizli İli Kırsalında Bir Sağlık Ocağı Bölgesinde 15-49 Yaş Evli Kadınların Fiziksel Şiddet Görme Durumları ve Kadınların Şiddete İlişkin Tutumları. *Doktora Tezi*. Denizli.

- American Medical Association Council on Ethical an. (1989). Report on Sexual Harrassment and Exploitation Between Medical Superviseesand Trainers. *American Medical Association*.
- Anderson, K., Renner, L., & Bloom, T. (2014). Rural Women's Strategic Responses to Intimate Partner Violence. *Health Care for Women International*, 423-441.
- Andeson , K., & Umberson, D. (2001). Gendering Violence: Masculinity and Power in Men's Accounts of Domestic Violence. *Gender and Society*, 358-380.
- Aronson, E., Wilson, T., & Akert, R. (2012). *Sosyal Psikoloji*. (O. Gündüz, Çev.) İstanbul: Kaknüs Psikoloji.
- Arslan, D. (1998). Aile İçinde Kadına Yönelen Şiddet ve İstanbul Kadın Misafirhanesi. *Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul Üniversitesi.
- Arslan, D., Vefikuluçay, D., Zeyneloğlu, S., Erdost, T., & Temel, F. (2008). *Ankara'da İki Hemşirelik Yüksekokulunun Birinci ve Dördüncü Sınıflarından Okuyan Öğrencilerinin Flört Şiddetine Maruz Kalma, Flört İlişkilerinde Şiddet Uygulama Durumlarının ve Bu Konudaki Görüşlerinin Saptanması Araştırması*. Ankara: Kadın Sorunları Araştırma Merkezi.
- Atak, H., & Taştan, N. (2012). Romantic Relationships and Love. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 520-546.
- Atay, T. (2004). Erkeklik En Çok Erkeği Ezer. *Toplum ve Bilim*(1).
- Atınay, A., & Arat, Y. (2007). *Türkiye'de Kadına Yönelik Şiddet*. İstanbul: Metis Yayınları.
- Ayata, G. (2016). *Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede Yasal Düzenlemeler*. Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetin Önlenmesi Projesi.
- Aygül, Y., Hanbaba, Z., Soygür, S., Ayaltı, B., & Doğan, M. (2014, Aralık). "Kadına Yönelik Şiddet Davranışının Değerlendirilmesi: Türkiye'den Kanıt". *Electronic Journal of Vocational Colleges*.
- Ayhan, İ. (2007). Şiddet Doğaya Ait Bir Saldırganlık Değil. *Bilim Teknik Dergisi*.
- Aytaç, S., Eteman , F., Aydın, G., Reçber, B., & Sezen, H. (2016). Kadına Yönelik Şiddetin Dünü, Bugünü, Yarını: Kestirim Tabanlı Bir Araştırma. *Istanbul Journal of Sociological Studies*, 226-297.

- Bal, N. (2014). Sosyolojide Şiddet Kavramı. Ankara üniversitesi DTCF Sosyoloji Bölümü Yüksek Lisans Öğrencisi.
- Balcıoğlu, İ. (2001). *Şiddet ve Toplum*. Ankara : Bilge Yayınları.
- Bandura , A. (1993). Aggression: A Social Learning Analysis. *New Jersey*.
- Başar, F., & Demirci, N. (2015). Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği ve Şiddet. *KASHED*, 41-52.
- Bauman, E., Haaga, D., & Dutton, M. (2008). Coping with Intimate Partner Violence: Battered Women's Use and Perceived Helpfulness of Emotion-Focused Coping Strategies. *Journal of Aggression, Maltreatment & Trauma*, 23-41.
- Beck, A. (1976). *Cognitive Therapy and the Emotional Disorders*. International Universities Press.
- Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı . (2014). *2014 İnsani Gelişme Raporu*. Wahington: Communications Development Incorporated.
- Bogdan, R., & Biklen, S. (1992). *Qualitative Research For Education: An Introduction to Theory And Methods*. Boston: Allyn And Bacon.
- Brown, R. (2010). Romantic Love and the Spouse Selection Criteria of Male and Female Korean College Students. *The Journal of Social Psychogy*, 183-189.
- Bugay, A., & Develi, R. (2012). *Türkiye'de Kadın Rol ve Haklarına Yönelik Tutum ve Fiziksel Şiddet*. Uluslararası Katılımlı Kadına ve Çocuğa Karşı Şiddet Sempozyumu.
- Buka, S., & Earls, F. (1993). Early Determinations Of Delinquency and Violence. *Health Affairs*, 46-64.
- Bulut , M. (2020). Kabul Edilmemesi Gereken Toplumsal Bir Gerçek: Yakın Partner Şiddeti. *Sakarya Tıp Dergisi*, 334-347.
- Bulut, S. (2016). Çocuk Cinsel İstismarı Hakkında Bir Derleme. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 3(28).
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün , Ö., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2018). *Eğitimde Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.

- Cassique Casique, L., & Fugeato, A. (2006). *Violence Against Women: Theoretical Reflections*. Rev Latino-am Enfermagem.
- Creswell, J. (2017). *Nitel Araştırmacılar İçin 30 Temel Beceri*. (H. Özcan, Çev.) Ankara: Anı Yayıncılık.
- Çaha, Ö. (1996). *Sivil Kadın (Türkiye'de Sivil Toplum ve Kadın)*. İstanbul: Vadi Yayınları.
- Çalışkan, H., & Çevik, E. (2018). Kadına Yönelik Şiddetin Belirleyicileri: Türkiye Örneği. *Balkan Sosyal Bilimler Dergisi*, 218-234.
- Çelik, G. (2015). Eşine Şiddet Uygulayan Hükümlü Erkeklerin Özellikleri ve Toplumsal Cinsiyet Algıları. *Doktora Tezi*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü .
- Dahlberg, L., & Krug, E. (2002). *Violence a Global Public Health Problem*. World Health Organization. World Report on Violence And Health.
- Danık, Ş. (2000). Aile İçinde Kadına Yönelik Şiddet. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 77-87.
- Doyran, A. (1996). *Şiddet Erkekler Dünyası ve Toplumsal Kurgular, Evdeki Terör: Kadına Yönelik Şiddet*. İstanbul: Mor Çatı Kadın Sığınma Vakfı Yayınları.
- Dönmez, G., Şimşek, H., & Günay, T. (2012). Evli erkeklerde eşlerine yönelik şiddet ve ilişkili etmenler. *Türkiye Halk Sağlığı Dergisi*, 151-159.
- DSÖ. (2014). http://www.who.int/reproductivehealth/publications/violence/VAW_Prevelance.jp. 05 05, 2021 tarihinde alındı
- Dünya Sağlık Örgütü. (2012). Dünya Şiddet ve Sağlık Raporu .
- Dünya Sağlık Örgütü. (2013). *Violence Against Women*. [http:// www.who.int](http://www.who.int).
- Erdoğan, S., Aktaş, A., & Onat Bayram, G. (2009). Sığınma Evinde Yaşayan Bir Grup Kadının Şiddet Deneyimleri ve Baş Etme Yaklaşımları: Niteliksel Bir Çalışma. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 6(1), 807-824.
- Erseçen, D., & Tosun, Z. (2015). *Kadın Dayanışma Merkezi İşleyişi Eğitimi El Kitabı*. Ankara: Kadın Dayanışma Vakfı Yayınları.

- Ertürk, Y. (2007). İleriye Bir Adım Daha Atabilme Cesaretini Göstermemiz Gerekir. *Kadın Çalışmaları Dergisi*, 86-94.
- Eskin, M. (2009). *Sorun Çözme Terapisi*. İstanbul: HYB Yayıncılık.
- European Commission. (2010). Domestic Violence Against Women Report.
- Firestone, W. (1987). Meaning in Method: The Rhetoric of Quantitative and Qualitative Research. *Educational Researcher*, 16-21.
- Flood, M., & Pease, B. (2009). Factors Influencing Attitudes to Violence Against Women. *Trauma Violence Abuse*, 125-142.
- Folingstad, D., Rutledge, L., Berg, B., Hause, E., & Polek, D. (1990). The Role of Emotional Abuse in Physically Abusive Relationships. *Journal of Family Violence*, 107-120.
- Frankel, R., & Devers, K. (2000). Study Design in qualitative Research. *Education For Health: Change in Learning And Ptactice*, 251-261.
- Fromm, E. (1993). *İnsandaki Yıkıcılığın Kökenleri*. (Ş. Alpagut, Çev.) İstanbul: Payel Yayınevi.
- Fromm, E. (1995). *Umut Devrimi*. (h. R.-T. Technology, Dü., & Ş. Yeğin , Çev.) İstanbul: Payel Yayınevi.
- Gall, M., Borg, W., & Gall, J. (1996). *Education Research, An Introduction*. New York: Longman Publishers.
- Garcia Moreno, C., & Watts, C. (2011). Violence Against Women: An Urgent Public Health Priority. Bull World Health Organization.
- Gençtan, E. (1993). *Psikanaliz ve Sonrası*. İstanbul: Metis Yayınları.
- Golding, J. (1999). Intimate Partner Violence as a Risk Factor for Mental Disorders: A Meta-Analysis. *Journal of Family Violence*, 99-132.
- Grossman, D., Neckerman, H., Koepsell, T., Liu, P., Asher, K., Beland, K., et al. (1997). Effectiveness of a Violence Prevention Curriculum Among Children in Elementary School. A Randomized Controlled Trial. *National Library of Medicine*.
- Gruen, A. (2016). *İçimizdeki Yabancı*. (İ. İgan, Çev.) İstanbul: Çitlembik Yayınları.

- Güleker Törer, E. (2020, Ocak). Kadına Yönelik Şiddet: Diyarbakır İl Örneği. *Yüksek Lisans Tezi*. Sivas.
- Gündoğdu, R., & Yavuzer, Y. (2013). Turkish Women: Those Who Are Exposed To Violence And Those Who Are Not Exposed To Violence. *European Scientific Journal*, 69-88.
- Günşen, T. (1994). Aile İçi Şiddet: Ankara-İstanbul-İzmir Örneği. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 11(1-2).
- Gürhan, N., Erdoğan, G., & Seyran, F. (2020). Cinsel Şiddet. *Meyad Akademi*, 1(1), 59-65.
- Harcar , T., Çakır, Ö., Sürvegil, O., & Budak, G. (2008). Kadına Yönelik Şiddet ve Türkiye’de Kadına Yönelik Şiddetin Durumu . *Toplum ve Demokrasi*, 51-70.
- Heise, L., Ellsberg, M., & Gottmoeller, M. (2002). A Global Overview of Gender-Based Violence. *World Report on Violence and Health: Summary*, 5-14.
- Hoşoğlu, R., & Sevim, S. (2019). Üniversite Öğrencilerinin Romantik İlişkilerinde Kıskançlıkla Başa Çıkma Biçimlerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 149-179.
- İbiloğlu, A. (2012). Aile İçi Şiddet. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 204-222.
- İlkaracan, P., Gülçür, L., & Arın, C. (1996). *Sucak Yuva Masalı: Aile İçi Şiddet ve Cinsel Taciz*. İstanbul: Metis Yayınları.
- Ilo, & Unwomen. (2019). *Çalışma Yaşamında Kadınlara Yönelik Şiddet ve Tacizle Mücadele El Kitabı*.
- İncecik, Y., Kurdak, H., Özcan, S., Akpınar, E., Saatçı , E., & Bozdemir, N. (2009). Eş Şiddeti ve Aile Hekimliği. *Turkish Journal of Family Medicine and Primary Care*, 1-7.
- İsen, G. (1995). Saldırganlık Kuramları ve Basında Cinayet Haberleri. *Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmış Doktora Tezi*. Ankara .
- İşıloğlu, B. (2006). Anksiyete Ve Depresyon Tanısı İle İzlenen Evli Kadınlarda Aile İçi Şiddetin Sosyo-Demografik Faktörler, Çift Uyumu ve Hastalıkla İlişkisi. *Uzmanlık Tezi*. İstanbul.

- Işinsu Halat, M. (2009). Yatırım Kuramı Bağlamında Evli Çiflerde Uyum, Nedensel ve Sorumluluk Yüklemeleri İle Yalnızlık Arasındaki Bağlantılar. *Doktora Tezi*. Ankara.
- Itimi, K., Dienne, P., & Gbeneol, P. (2014). Intimate Partner Violence and Associated Coping Strategies among Women in a Primary Care Clinic in Port Harcourt, Nigeria. *Journal of Family Medicine and Primary Care*, 193-198.
- Jaggar, A. (1988). *Feminist Politics and Human Nature*. New Jersey: Rowman & Littlefield Publishers.
- James W., M. (1999). "Making Bodies Matter: Adolescent Masculinities, The Body, and Varieties of Violence. *Theoretical Criminology*, 197-220.
- Jones, R. (2012). *Danışma Psikolojisi Kuramları*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Kadın Statüsü Genel Müdürlüğü. (2009). Türkiye'de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet.
- Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü. (2012). Kadına Yönelik Aile içi Şiddetin Önlenmesi Projesi.
- Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü. (2014). 2014 tarihinde Aile İçi Şiddetle Mücadele El Kitabı:
http://kadininstatusu.aile.gov.tr/data/542a8e0b369dc31550b3ac30/siddet_handbook.pdf. adresinden alındı
- Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü. (2015). *Türkiye'de Aile İçi Şiddet Araştırması Raporu*. Ankara.
- Kamimura, A., Parekh, A., & Olson, L. (2013). Health Indicators, Social Support, and Intimate Partner Violence Among Women Utilizing Services At a Community Organization. *Womens Health Issues*, 179-185.
- Karal, D., & Aydemir, E. (2012). *Türkiye'de Kadına Yönelik Şiddet*. Ankara: Usak Yayınları.
- Karhan, S. (2010). Türkiye'de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetin Hukuk Sosyolojisi Açısından Analizi. *Yüksek Lisans Tezi*.
- Karınca, E. (2011). *Sorularla Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet*. Ankara: Ankara Barosu(Avşaroğlu Basımevi).

- Karlı, N. (2016). Psiko-Sosyal Açıdan Şiddet ve Çözüm Yolları. *Din Bilimleri Akademik Araştırma Dergisi*, 16(3), 63-89.
- Kaş, A. (2021, Haziran). Şiddet Mağduriyetine Göre Kadınlarda Kişilik İnançlarının Öz Şefkat ve Başa Çıkma Tarzları Açısından İncelenmesi. *Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul.
- Kaya Sakarya, A. (2013). Üniversite Öğrenimi Gören Gençlerde Flört Şiddeti. *Yüksek Lisans Tezi*. Konya.
- Kernic, M., Wolf, M., Holt, V., Mcknight, B., Huebner, C., & Rivara, F. (2003). Behavioral Problems Among Children Whose Mothers Are Abused by an Intimate Partner. *Child Abuse Negl*, 1231-1246.
- Kersten, J. (1993). Crime And Masculinities in Australia, Germany and Japon. *International Sociology*, 461-478.
- Kızmaz, Z. (2006). Şiddetin Sosyo-Kültürel Kaynakları Üzerine Sosulojik bir Yaklaşım. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(2), 247-267.
- Kocacık, F. (2004). *Aile İçi İlişkilerde Kadına Yönelik Şiddet*. Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi Yayıncılık.
- Kocacık, F., & Doğan, O. (2006). Domestic Violence Against Women in Sivas, Turkey. *Croatian Medical Journal*, 742-749.
- Kogut, T. (2011). Someone to Blame: When Identifying a Victim Decreases Helping. *Journal of Experimental Social Psychology*, 748-755.
- Köknel, Ö. (1996). *Bireysel ve Toplumsal Şiddet*. İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi.
- Köse, A., & Beşer, A. (2007). Kadının Değiştirilebilir Yazgısı "Şiddet". *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 114-121.
- KSGM. (2001). *Türkiye'de Kadın*. Ankara: Reklam evi Basın Yayın.
- Kurtoğlu, A., Bayrakçeken, G., & Ülker, G. (2014). *Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Mekanizması İzleme Modeli*. Ankara: Ceid Yayınları.
- Lawson, L., & Rowe, S. (2009). Treatment of Females Convicted of Molesting Children. *Journal of Forensic Nursing*, 180-187.

- Lazarus, R., & Folkman, S. (1984). *Psychological Stress and the Coping Process*. New York: NY: Springer.
- Lewis, C., Griffing, S., Chu, M., Jospitre, T., Sage, R., Madry, L., et al. (2006). Coping and Violence Exposure as Predictors of Psychological Functioning in Domestic Violence Survivors. *Violence Against Women*, 340-354.
- Marshall, G. (2003). *Sosyoloji Sözlüğü*. (O. Akınhay , & D. Kömürcü, Çev.) İstanbul: Bilim ve Sanat Yayınları.
- Mechanic, M., Weaver, T., & Resick, P. (2008). Mental Health Consequences of Intimate Partner Abuse. *Violence Against Women*, 634-654.
- Mitchel, J., & Oakley, A. (1984). *Kadın ve Eşitlik*. Ankara: Kaynak Yayınları.
- Mitchel, j., & Oakley, A. (1985). *Kadın ve Eşitlik*. (F. Berktaş, Çev.) Ankara: Kaynak Yayınları.
- Mor Çatı Kadın Sığınak Vakfı. (2019, Kasım). Erkek Şiddetine Karşı dur! Yaşamı Değiştir!
- Nicolson, P., & Wilson, R. (2004). Is Domestic Violence A Gender Issue? Views From A British City. *Journal of Community & Applied Social Psychology*, 266-283.
- Niolon, P., Kearns, M., Dills, J., Rambo, K., Irving, S., Armstead, T., et al. (2017). Preventing Intimate Partner Violence Across the Lifespan: A Technical Package of Programs, Policies, and Practices. *National Center for Injury Prevention and Control, Centers for Disease Control and Prevention*.
- Okumuş , E. (2014). *Doğamızdaki Şiddet*. İstanbul: Siyah Beyaz Yayınları.
- OMCT. (2004). Press Release - Four Reports on Violence Against Women.
- Osho. (2007). *Sevgi / Aşkın En Güzel Çiçeği*. İstanbul: Ganj Kitap.
- Özdemir, H. (2020). Bağlanma Stilleri İle Partner Şiddeti Arasındaki İlişkide Öz-Anlayışın ve Boyun Eğici Davranışın Aracılık Rolü. *Doktora Tezi*.
- Öztürk, A. (2015). *Kadınlarla Eğitici Eğitimi El Kitabı*. Ankara: Kadın Dayanışma Vakfı Yayınları.
- Page, A., & İnce , M. (2008). Aile İÇİ Şiddet Konusunda Bir Derleme. *Türk Psikoloji Yazıları*, 81-94.

- Prevention, P. F. (2017). <http://www.partners4prevention.org/about-prevention/over-view>. 30.07.2021 tarihinde alındı
- Ramazanoğlu , C. (1985). *Feminizm ve Ezilmenin Çelişkileri*. (M. Bayatlı, Çev.) İstanbul: Pencere Yayınları.
- Reed, E. (1985). *Kadın Özgürlüğünün Sorunları*. (Z. Saraçoğlu, Çev.) İstanbul: Yazın Yayıncılık.
- Roberts, A. (1987). Psychosocial Characteristics of Batterers: A Study of 234 Men Charged With Domestic Violence Offenses. *Journal of Family Violence*, 81-93.
- Rotenberg, K., Shewchuk, V., & Kimberley, T. (2001). Loneliness Sex Romantic Jealousy And Powerlessness. *J Soc Pers Relat*, 7-19.
- Ruiz-Perez, I., & Castano, J. (2005). Intimate Partner Violence and Mental Health Consequences in Women Attending Family Practice in Spain. *Psychosom Med*.
- Sabit, S. (2019). Partneri Tarafından Şiddet Görmüş Kadınların, Şiddet Algısı, Şiddete İlişkin Tutumları ve Kullandıkları Baş Etme Yöntemleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul.
- Sargın, A. (2012). Kamu Kurumları ve Kadın Sivil Toplum Örgütleri İçin Kadına Yönelik Şiddet ile Mücadele ve Şiddete Uğrayan Kadınlara Destek Mekanizmaları. *Kadın ve Kadın STK'larının Güçlendirme Projesi*.
- Saud, M., Ashfaq, A., & Masudah, S. (2021). Women's Attitudes towards Wife Beating and its Connection with Intimate Partner Violence (IPV): An Empirical Analysis of a National Demographic and Health Survey Conducted in Pakistan. *Journal of International Women's Studies*, 149-160.
- Sezer, S. (tarih yok). <https://www.kucukagacpsikoloji.com/siddetin-psikolojik-kokenleri>. Küçük Ağaç Psikolojik Danışma Merkezi. adresinden alınmıştır
- Soyyigit, Y. (2020). Partner Şiddetinin Sosyal Roller Açısından İncelenmesi. *Ulakbilge Sosyal Bilimler Dergisi*, 325-339.
- Stanley, & Goddard, J. (2004). Chris. Multiple Forms of Violence and Other Criminal Activities as an Indicator of Severe Child Maltreatment. *Child Abuse Review*, 246-262.
- Stemler, S. (2001). *An Overview of Content Analysis*.

- Stewart, D., & Robinson, G. (1998). A Review of Domestic Violence and Women's Mental Health. *Archives of Women's Mental Health*, 83-89.
- Subaşı, N., & Akın, A. (2004). Kadına Yönelik Şiddet: Nedenleri ve Sonuçları. *Toplumsal Cinsiyet, Sağlık ve Kadın*.
- T.C Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü. (2014). Türkiye’de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması.
- T.C. Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü . (2008). Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet ve Haber Medyası. Ankara.
- T.C. Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü. (2009). *Türkiye’de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet*. Ankara.
- Taşçı, N. (2003). Ebelerin Aile İçinde Kadına Uygulanan Şiddete ve Şiddette Mesleki Rollerine İlişkin Tutumları. *Yüksek Lisans Tezi*. Denizli: Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Taylor, C., & Sorenson, S. (2005). Community-based Norms About Intimate Partner Violence: Putting Attributions of Fault and Responsibility into Context. *Sex Roles*, 573-589.
- TBMM. (2011). *Kadına ve Aile Bireylerine Yönelik Şiddeti İnceleme Raporu*. İnsan Hakları İnceleme Komisyonu.
- TC Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu. (1995). *Aile İçi Şiddetin Sebep ve Sonuçları*. Ankara: Bizim Büro Yayınevi.
- Tekeli, Ş. (1988). *Kadınlar İçin-Yazılar*. İstanbul: Alan Yayıncılık.
- Tekin, A. (2003). Ortak Kimlik ve Farklılıklarımız. *Kadın Araştırmaları Dergisi*, 1-19.
- Tekin, Ü. (2011). *Şiddet*. Ankara: Orient Yayınları.
- Temiz, M. (2008). Yataklı Psikiyatri Servisinde Tedavi Görmekte Olan Kadın. *Tıpta Uzmanlık Tezi*. T.C.Sağlık Bakanlığı Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi.
- Toten, M. (2003). Girlfriend Abuse as a Form of Masculinity Construction Among Violent, Marginal Male Youth. *Men and Masculinities*, 70-92.
- Tremblay, R., Hartup, W., & Archer, J. (2005). *Developmental Origins of Aggression*. New York: The Guilford Press.

- Türküm, A. (1999). *İyimserlik ve Stresle Başa Çıkma*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Türnüklü, A. (2000). *Eğitim Bilimleri Araştırmalarında Etkin Olarak Kullanılabilecek Nitel Bir Araştırma Tekniği: Görüşme*. İzmir.
- Türnüklü, A. (2001, Nisan). Eğitim Bilim Alanında Aynı Araştırma Sorusunu Yanıtlamak İçin Farklı Araştırma Tekniklerinin Birlikte Kullanılması. *Eğitim ve Bilim*, 26(120), 8-13.
- Tüzer , V., & Gökhan, E. (2007). İç Göç Ve Aile İçi Şiddet: Erkekler Batıda Kadınlar Doğuda. *Kadın Çalışmaları Dergisi*, 48-57.
- Uluocak, Ş., Gökulu, G., & Bilir, O. (2014). Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesinde Stratejik Bir Başlangıç Noktası: Partner Şiddeti. *International Journal Science*, 362-387.
- United Nations. (2010). *The World's Women 2010: Trends and Statistics*. New York.
- Uyanık, Z., & Aktaş, İ. (2016). Kadına Yönelik Şiddet. *Nevşehir Üniversitesi Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 32-42.
- Üner, S. (2008). *Toplumsal Cinsiyet Eşitliği*. Ankara: T.C Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü.
- Vahip, I. (2002). Evdeki şiddet ve gelişimsel boyutu: Farklı bir açıdan bakış. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 312-319.
- Walker, L. (1984). The battered women syndrome. *Haarper & Rov* .
- Waltermaurer, E. (2012). Public Justification of Intimate Partner Violence: A Review of the Literature. *Trauma Violence Abuse*, 167-175.
- Watts, C., & Zimmerman, C. (2002). Violence Against Women. *Global Scope and Magnitude*, 1232-1237.
- Winnicott, D. (1992). *Saldırganlık ve Duygusal Gelişimle İlişkisi*. (N. Güngörmüş, Çev.) Newyork.
- Wodarski, J. (1987). An examination of spouse abuse: Practice issues for the profession. *Clinical Social Work Journal*, 172-187.

- World Economic Forum. (2015). *The global gender gap report 2015* . Switzerland: World Economic Forum.
- World Health Organization. (2002). *World Report on Violence and Health: Summary*. Geneva.
- World Health Organization. (2005). WHO multi-country study on women's health and domestic violence against women. *REPORT - Initial results on prevalence, health outcomes and women's responses*.
- World Health Organization. (2014). *Health Care For Women Subjected to İntimate Partner Violence or Sexual Violence. A clinical handbook*.
- World Health Organization. (2014). *Violence and Injury Prevention: Global Status Report on Violence Prevention*.
- Yeşilay. (2015). <https://www.yesilay.org.tr/tr/>. Yeşilay: Kumar Bağımlılığı. adresinden alınmıştır
- Yıldırım, A. (1998). *Sıradan Şiddet: Türkiye'ye Özgü Olmayan Bir Sorun: Kadına ve Çocuğa Yönelik Şiddetin Toplumsal Kaynakları*. İstanbul: Boyut Yayın Grubu.
- Yıldırım, A., & Şimşek , H. (2018). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin .
- Yılmaz , T., & Karakuş, C. (2019). Klinik Psikoloji Bağlamında Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetin Değerlendirilmesi: Kadın, Çocuk ve Meslek Elemanlarının Psikolojisi Üzerine Bir Gözden Geçirme Çalışması. *Mediterranean Journal of Humanities* .
- Yorulmaz , E., & Boyacıoğlu, İ. (2020). Psikolojik Şiddet Gören Kadınlarda Algılanan Sosyal Desteğin Psikolojik Sağlık Üzerinde Etkisi. *Nesne Dergisi*, 441-456.
- Yoshihama, M. (2002). Battered Women's Coping Strategies and Psychological Distress: Differences by İmmigration Status. *American Journal of Community Psychology*, 429-452.
- Yüksel Oktay, E. (2015). Türkiye'nin ve Dünyanın Ortak Sorunu: Kadına Şiddet. *Akademik Araştırmalar Dergisi*, 57-118.
- Zeren , D., & Demirli, C. (2021). Üniversite Öğrencilerinin İlişki İstikrarı İle Flörtte Şiddete Yönelik Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Academic Platform Journal of Education and Change*, 29-41.

EKLER

EK-1 Kişisel Bilgi Formu

1. Katılımcı Adı-Soyadı		
2. Cinsiyetiniz	() Kadın () Erkek	
3. Yaşınız		
4. Sosyo-Ekonomik Düzeyiniz	() Düşük () Orta () Yüksek	
5. Öğrenim Durumunuz	() İlkokul () Ortaokul () Lise () Lisans () Lisansüstü	
6. Medeni Durumunuz	() Evli () Nişanlı/Sözlü	() Flört İlişkim Var () Flört İlişkim Yok
7. Bu Zamana Kadar Yaşanan Romantik İlişki Sayısı	() 1 () 2	() 3 () 3'den Fazla
8. Romantik ilişkinizde şiddete hiç başvurdunuz mu?	() evet () hayır	
9. Romantik ilişkinizde Şiddete Hiç Maruz Kaldınız Mı?	() Evet () Hayır	

EK-2 Onay Formu

Sayın Katılımcı,

Aksaray Üniversitesi Eğitim Fakültesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Yüksek Lisans Programı kapsamında planlanmış olan romantik ilişkilerde partner şiddetine maruz kalan kadınların şiddete ilişkin algılarının belirlenmesi konulu bir araştırmaya katılmak üzere davet edilmiş bulunuyorsunuz. Bu araştırmaya katılmadan önce araştırmacının ne amaçla yapıldığını anlamak ve kararınızı bu bilgilendirme çerçevesinde özgürce vermeniz gerekmektedir.

Araştırmanın amacı; romantik ilişkilerde partner şiddetine maruz kalan kadınların şiddete ilişkin algılarının incelenmesidir. Bu araştırmanın amacını oluşturmaktadır. Araştırmaya katılmak için yaşamınızın herhangi bir döneminde romantik ilişkiye sahip olmuş olmak gerekmektedir. Bu araştırma kapsamında bir yarı görüşme formu kullanılacaktır. Bu araştırma kapsamında size yöneltilen soruların cevaplama süresi 45-60 dk. Olarak belirlenmiştir.

Bu araştırmada yer almak tamamen sizin isteğinize bağlıdır. Araştırmaya katılmayı reddedebilirsiniz ya da başladıktan sonra istediğiniz zaman yarıda bırakabilirsiniz. Bu araştırma sonunda elde edilen bulgular bilimsel amaçlarla kullanılacaktır. Araştırmayı devam etmediğiniz veya araştırmacı tarafından araştırmadan çıkartılmanız halinde sizinle ilgili bilgiler bu çalışma kapsamında kullanılmayacaktır. Sizden elde edilen bilgiler tümüyle gizli tutulacak, araştırma yayınlandığında kimlik bilgilerinizin gizliliği korunacaktır.

“Yukarıda yer alan ve araştırmaya başlamadan önce verilmesi gereken bilgileri içeren metni okudum. Eksik kaldığını düşündüğüm konularda sorularımı araştırmacılara sordum ve konuyla ilgili daha detaylı bilgilendirildim. Bu araştırmaya katılmayı isteyip istemediğim konusunda karar vermeme için yeterince zaman tanındı. Bu koşullar altında, bu araştırma kapsamında elde edilen bilgilerin bilimsel amaçlarla kullanılmasını, gizlilik kurallarına uyulmak kaydıyla sunulmasını ve yayınlanmasını, hiç bir baskı ve zorlama altında kalmaksızın, kendi özgür irademle kabul ettiğimi beyan ederim.”

İmza

EK-3 Görüşme Formu

Merhaba, adım Yunus Bedir. Aksaray üniversitesi eğitim fakültesinde Psikolojik danışmanlık ve rehberlik bölümünde yüksek lisans yapmaktayım. Aynı zamanda özel eğitimde psikolojik danışman olarak çalışmaktayım. Romantik ilişkilerde partner şiddetine maruz kalan kadınların şiddete ilişkin algılarının incelenmesi konusunda bir araştırma yapmaktayım. Bu konuda bize yapacağınız katkıların bu araştırma için önemli olacağını düşünüyorum. Katkılarınız için şimdiden teşekkür ediyorum.

Görüşmemize geçmeden önce, görüşmemizin gizli olduğunu ve görüşmede konuşulanları yalnızca benim ve danışman hocamın bileceğini belirtmek isterim. Bunun yanında araştırma raporunda isimleriniz kesinlikle yer almayacak, bunun yerine takma isimler kullanılacak ya da isimleriniz şifrelenecektir.

- Görüşmeye başlamadan önce sormak istediğiniz soru ya da belirtmek istediğiniz herhangi bir düşünceniz var mı?
- Görüşmeyi izin verirseniz kaydetmek istiyorum. Bunun sizce bir sakıncası var mı?
- Görüşmenin yaklaşık bir saat süreceğini tahmin ediyorum. İzin verirseniz sorulara başlamak istiyorum.

1. Partnerinizle olan beraberliğinizi genel olarak nasıl değerlendirirsiniz?
2. Partnerinizle aranızda sorun yaşadığınızda nasıl çözersiniz?
3. Şiddet kavramı sizin için neler çağrıştırıyor? Partner şiddeti kavramı sizin için ne anlama geliyor?
4. Beraberliğinizde yaşanan anlaşmazlık, gerginlik durumlarında partneriniz size karşı şiddet uyguladı mı ?(fiziksel şiddet, sözel şiddet, ekonomik şiddet, psikolojik şiddet, cinsel şiddet)
5. Partneriniz size karşı şiddet uyguladıysa ne tür bir şiddet uyguladı? Bu şiddet türlerinden birden fazla uyguladıysa bunları size göre en yaralayıcı olandan sıralama yaparsanız eğer nasıl bir sıralama yaparsınız? (En kötüsü hangisiydi sizin için?)
6. Partneriniz tarafından ilk şiddette ne zaman maruz kaldınız? Partneriniz size ilk şiddeti uyguladıktan sonra siz buna karşın nasıl bir tepki verdiniz? (Şiddetten sonra nasıl davrandınız?)

7. Partneriniz size karşı ilk şiddet uyguladıktan sonra bu konuda herhangi bir kişi veya kurumdan yardım almayı denediniz mi? Aldıysanız nasıl bir yardım aldınız?
8. Partnerinizin size şiddet uygulama sebepleri nelerdir?
9. Partnerinize göre size şiddet uygulamasının sebepleri nelerdir? Size uyguladığı şiddeti hangi ifadelerle haklı göstermeye çalışıyor?
10. Partneriniz size karşı şiddet uyguladığında bundan kimin sorumlu olduğunu düşünüyorsunuz? Neden?
11. Partneriniz tarafından maruz kaldığınız ilk şiddet ile sonrasında devam eden şiddet arasında ne gibi farklılıklar var? Partnerinizin size uyguladığı şiddet ilişkinizin bir parçası haline mi geldi?
12. Partneriniz size şiddet uyguladıktan sonra pişman oluyor mu? Bunun için sizden özür diliyor mu? Siz bu davranışa karşı nasıl tepki veriyorsunuz?
13. Partner şiddetine maruz kaldıktan sonra ayrılmayı düşündünüz mü? Ayrılmak istediğinizi ne zaman ve nasıl ifade ettiniz? Sizin bu düşüncenize karşı partnerinizin tepkisi ne oldu? (paylaşırsanız eğer tepkisinin nasıl olacağını düşünüyorsunuz?)
14. Partneriniz ile olan ilişkiniz devam ediyor mu? Cevabınız evet ise bu şekilde ne kadar devam eder? İlişkinizin bu şekilde devam etmesini istemisiniz? İlişkinizde neleri farklılaştırmak istersiniz?
15. Bu konuda belirtmek istediğiniz başka görüş ve önerileriniz var mı?

EK-4 Örnek Görüşme

1. Partnerinizle olan beraberliğinizi genel olarak nasıl değerlendirirsiniz?

İğrenç bir ilişki olarak değerlendiriyorum. Rezil bir ilişkimiz vardı. Biz eşimle evlilik falan yaşamadık. Her şeyin benim üzerimde yığılı bir hayat vardı yani mesele durduk yere kavga çıkarırdı eve geldiği zaman. Mesele kapıyı açarsınız eşine bir hoş geldin dersiniz o gider kapının tozuna bakardı burası niye böyle leş gibi niye temizlemedin bu niye böyle diye söylenirdi. Mesela yemek yaparsın beğenemez gidip döker tekrar yemek yaparsın. Bu şekilde bir ilişkimiz vardı

2. Partnerinizle aranızda sorun yaşadığınızda nasıl çözersiniz?

Sorun çözülmezdi ki yani şöyle şimdi şimdi fark ediyorum hep oyuna düşüyordum ben. Mesela atıyorum evin içinde bunu buraya koydum bu ev içinde bir problemdi. Kavga ettiğimizde ta bilmem seni kaç sene önceye çekerti seni orada oyalatırdı yani yılan gibi seni böyle sokar çekilir ve izlerdi. Ondan sonrada küserdik ben sürekli bağıırırdım anlaşılamadığım için ondan sonra benim adım huysuz ve bağırır birine çıkardı. Hâlbuki öyle değildi. Ben problemi çözmek için zaman içinde kendimi yetersiz bir insan olarak görüyordum. Çünkü öyle empoze ediyordu. Hani ben gerçekten yetersiz bir kadını, hiçbir şey başaramıyorum, beceremiyorum amacım hep kendimi ona beğendirmektir ama o her şeyden bir kusur bulurdu. Mesela bacak bacak üstüne attım vay sen niye attın? Mesela yemekte tuz yok al sana kıyamet, kısaca genel olarak her şey problemli aylarca küs kalırdık.

3. Şiddet kavramı sizin için neler çağrıştırıyor? Partner şiddeti kavramı sizin için ne anlama geliyor?

Şiddet kelimesin bende en önce fiziksel şiddet çağrıştırıyor yani dövme, kırma ve vurma gibi ondan sonra psikolojik şiddet çağrıştırıyor. Partner şiddeti denince de birinin sevgilisinden eşinden şiddet görmesi anlamına geliyor.

4. Beraberliğinizde yaşanan anlaşmazlık, gerginlik durumlarında partneriniz size karşı şiddet uyguladı mı ?(fiziksel şiddet, sözel şiddet, ekonomik şiddet, psikolojik şiddet, cinsel şiddet)

Evet, genel olarak şiddet uygulardı. Ben anlaşmalı boşanma sürecine kadar eşimden yana hep şiddet gördüm.

5. **Partneriniz size karşı şiddet uyguladıysa ne tür bir şiddet uyguladı? Bu şiddet türlerinden birden fazla uyguladıysa bunları size göre en yaralayıcı olandan sıralama yaparsanız eğer nasıl bir sıralama yaparsınız? (En kötüsü hangisiydi sizin için? Hangi şiddet türü törele edilebilir ?)**

Psikolojik şiddet ve sözel şiddet ama mesela küfür etmezdi. Sen adamısın, sen kimsin gibi tamamen beni küçümsemeye yönelik bir evlilik vardı. Fiziksel şiddet hiç uygulamadı ama dövmekten beter ederdi beni.

Psikolojik şiddet benim için en ağır olardı. Psikolojik şiddetin de oluşması beni hep küçük düşürücü sözleri olan sözel şiddeti diyebilirim. Kısmen de ekonomik olarak şiddete maruz kaldım. Mesela kendimi geliştirmek için kurslara giderdim her ay kavgaya çıkarırdı. Adam olacaksın yoksa kursun parasını vermiyorum. Defol git nereye gidiyorsan git parayı sana baban ve annen versin derdi.

6. **Partneriniz tarafından ilk şiddette ne zaman maruz kaldınız? Partneriniz size ilk şiddeti uyguladıktan sonra siz buna karşın nasıl bir tepki verdiniz? (Şiddetten sonra nasıl davrandınız?)**

Biz yeni evlenmiştik markete gittik hani tuvaletlerde şu kenara takılan koku şeyleri var ya dedim ki bundan alalım ne gerek var dedi babanın evinde mi bunu gördün. Balayından birkaç gün sonra yaşandı bu olay. Ne alakası var babanın evinde gör ya da görme alınmaz mı bu dedim. Orada birbirimize girdik. Sonrasında baya bir ciddi küsmüştük ondan sonra. Hani böyle güzel bir dünya olurda hepsi böyle dan dan başına yıkılır. Orda aslında bitmiş.

Bütün bunlara karşın Benim tepkime gelecek olursak o zaman benim çocukluğa dönmem gerekiyor. Ben çok el bebek gül bebek büyütülen bir tipim zaten belki de o yüzden çok zorlandım. Benim tepkim ağlardım ve çok ağlardım, küserdim. Susmak zorunda kalırdım. Hep sustukça da geri çekilmişim.

7. **Partneriniz size karşı ilk şiddet uyguladıktan sonra bu konuda herhangi bir kişi veya kurumdan yardım almayı denediniz mi? aldıysanız nasıl bir yardım aldınız?**

Beni cümle âleme deli olarak ilan etti beni birkaç defa psikiyatriye götürdü. Hatta bir kere biz oğlum üç yaşındaydı o zamanlar, dördüncü yılımızda ben evi terk etmek zorunda kaldım artık. Keşke dönmeseydim tekrar döndüğümde tekrar kayınpederim bizi aile terapistine götürdü. Biz aile terapistine gittik ve adam en son eşime haykırmıştı ben o zaman şoka girmiştım. Sen nasıl birisin sen ne yapmaya çalışıyorsun

diye sonra orda eşime kızınca eşim gitmedi oraya artık. Sonra benim adımla deliye çıkardı ruh hastası. Kolumdan tutup beni zorla psikiyatriye götürürdü ve kapıda beklerdi. Ve her gittiğimizde doktorlar onunla konuşmak isterdi.

8. Partnerinizin size şiddet uygulama sebepleri nelerdir?

Eşimin çocukluğunu biliyorum aslında. Çok kötü bir çocukluk geçirmiş. Babası psikopatın önde gideni ruh hastası yani adamda hem fiziksel şiddet var hem de psikolojik şiddet var. Mesela benim kayınpederim 75 yaşında eşine halen bağırarak masaya yumruğunu vurup ben istersem saçını boyatırsın ben istemesem saçını boyatamazsın. Ben size bakmazsam kemikleriniz sızlar. Böyle bir babanın çocuğuydu. Anne ve babasından hiç sevgi görmemiş.

Başka bir konu bana şiddet uyguladığı dönemde başka bir kadınla berabermiş. Aslında zamanla anladım ki benden boşanmak için bana şiddet uygulamış. Tabi bunu boşandıktan sonra anladım. Biz boşandıktan sonra bunu bana bile isteye yaptığını itiraf etti.

9. Partnerinize göre size şiddet uygulamasının sebepleri nelerdir? Size uyguladığı şiddeti hangi ifadelerle haklı göstermeye çalışıyor?

Şiddet uygulama sebebi olarak beni görüyordu. Benim ruh hastalığım, benim hasta olduğumu, benim asi olduğumu işte benim hak ettiğimi düşünüyordu. Mesela gelirken çikolata al derdim bana sen hak ettin mi derdi. Benim en çok duyduğum cümle ne kadar ekmek o kadar köfte. Ben de hak etmek için ne yapmak lazım deyip bu sefer ben çıldırmaya başladım.

10. Partneriniz size karşı şiddet uyguladığında bundan kimin sorumlu olduğunu düşünüyorsunuz? Neden?

O sorumlu çünkü beni anlamıyordu kavga etmek için sürekli yer arardı. Mesela beni askerlik arkadaşı gibi görüp olmayan sözler kullanırdı.

11. Partneriniz tarafından maruz kaldığınız ilk şiddet ile sonrasında devam eden şiddet arasında ne gibi farklılıklar var? Partnerinizin size uyguladığı şiddet ilişkinizin bir parçası haline mi geldi?

*Şiddetin derecesi git gide daha da arttı. Yani o psikolojik şiddetin derecesi daha da arttı. Çünkü sana hani b*k gibi davranırdı. Hiçmişsin gibi, böcekmişsin gibi, sen yokmuşsun gibi davranırdı. Ama ben bunları fark etmemişim yani şöyle fark ediyorsun ama üstünü mü örtüm bilmiyorum. Beni aldatmaya başladığı zamanlar psikolojik*

şiddetin derecesi giderek artmıştı. Her ne kadar söylemek çok acıysa da bu şiddet ilişkimizin bir parçası haline geldi.

12. Partneriniz size şiddet uyguladıktan sonra pişman oluyor mu? Bunun için sizden özür diliyor mu? Siz bu davranışa karşı nasıl tepki veriyorsunuz?

Pişman olmuyor bilakis mutlu oluyor. Ya mesela şimdi senin canını yakıyor sonra ellerini ovuşturarak aman da ne kadar güzel oluyor. Sen delirdikçe o daha da mutlu oluyor. Ben onun bu pişman olmayan halini görünce bende ona sen hastasın derdim. Onun çok gaddar ve duyarsız olduğunu düşünüyordum.

13. Partner şiddetine maruz kaldıktan sonra ayrılmayı düşündünüz mü? Ayrılmak istediğinizi ne zaman ve nasıl ifade ettiniz? Sizin bu düşüncenize karşı partnerinizin tepkisi ne oldu? (paylaşırsanız eğer tepkisinin nasıl olacağını düşünüyorsunuz?)

Evlendikten sonra oğlum dünyaya geldikten 6 yıl sonra falan biz eşimle ayrıldık. Aslında bakarsanız ben ayrılmayı düşünmüyordum. Oğlum için sürdürmeyi devam ettirirdim ama o ayrılmak isteyince ayrıldık. Ama eğer o ayrılmasaydı diyelim ki ben ayrılalım dese ydim zaten hemen kabul ederdi çünkü zaten beni aldattığı için benden ayrılmak istediği için bana şiddet uyguluyormuş. Bunu da boşandıktan sonra kendisi söyledi bana.

14. Partneriniz ile olan ilişkiniz devam ediyor mu? Cevabınız evet ise bu şekilde ne kadar devam eder? İlişkinizin bu şekilde devam etmesini istemisiniz? İlişkinizde neleri farklılaştırmak istersiniz?

Hayır devam etmiyor. İlk zamanlar çok kötüydüm ama bana şiddet uygulama sebebini boşandıktan sonra öğrenince iyi ki ayrılmışız dedim. Bunları öğrendikten sonra devam etmesini tatbikîde istemezdim.

15. Bu konuda belirtmek istediğiniz başka görüş ve önerileriniz var mı?

Hayır yok.

EK-5 Tez Değerlendirme Formu

Aksaray Üniversitesi Tez Değerlendirme Formu		
Öğrencinin Adı Soyadı:		EVET
Kapak		
1	Tez Başlığı tutanaktaki başlıkla aynı mı?	
2	Kapaktaki ay ve yıl savunmaya girilen tarihle tutarlı mı?	
3	Kapak format kılavuzdaki kapak formatına uygun mu?	
4	Kapakta yazılan tüm yazılar doğru olarak verilmiş mi?	
İçindekiler		
5	Sayfa numaraları tam verilmiş mi?	
6	Şekil, Çizelge vb. listeleri verilmiş mi? Sıralaması doğru mu?	
7	Özet, Abstract, Giriş, Sonuçlar vb. bölümler var mı?	
8	Yazım hataları kontrolü yapıldı mı?	
Giriş		
9	Hazırlanan tezin önemini anlatıyor mu?	
10	İkinci ve Üçüncü dereceden başlık içermemeli kuralına uyuldu mu?	
Özet/Abstract		
11	Kılavuza uygun mu?	
12	Ay ve yıl savunmaya girilen tarihle tutarlı mı?	
13	Özet; tek sayfa, tek aralık, tek paragraf kuralına uygun olarak yazıldı mı?	
14	Bilim kodu, sayfa adedi, anahtar kelimeler ve tez danışmanı yazıldı mı?	
Kaynakça		
15	Kaynakların tamamına metin içinde atıf yapıldı mı?	
16	Kaynak formatı Kılavuzdaki kaynak formatına uygun olarak hazırlanmış mı?	
17	Atıf formatı kılavuzdaki atıf formatına uygun mu?	
Atıf Yöntemi APA 6 ☐ CMS ☐ İSNAD ☐		
Genel Değerlendirme		
18	Etik Beyan açıklaması okundu, uyuldu ve imzalandı mı?	
19	Kabul/Onay sayfası kılavuzdaki formata uygun olarak düzenlenmiş mi?	
20	Kabul /Onay sayfasında belirtilen oy birliği/oy çokluğu seçeneklerinden uygun olanı savunmayla tutarlı olacak şekilde belirlenmiş mi?	
21	Sayfa kenar boşluklar ve sayfa numaraları kılavuzdaki formatına uygun mu?	
22	Paragraf boşlukları ve metin satır aralığı kılavuza uygun olacak şekilde düzenlenmiş mi?	
23	Başlık yazımları kılavuzdaki başlık formatlarına uygun mu?	
24	Yazı tipi ve boyutu kılavuzdaki yazı tipi ve boyutu formatına uygun mu?	
25	Şekil, Çizelge vb. açıklama ve numaralandırmaları kılavuzdaki formata uygun olarak yazılmış mı?	

Bu tezin tarafımdan “Tez yazım kuralları” okunarak dikkatlice hazırlanmış olduğunu ve doğabilecek her türlü olumsuzluktan sorumlu olacağımı kabul ederim.

Öğrencinin imzası